

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

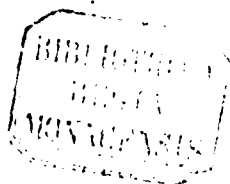
SOURCE DES IMAGES
Google Livres

20 A gr. 6. 743

Joseph 2

Manuscript of St. Hieronymus. 166

**Josephus de Anti
quitatibus ac de
bello Judaico.**



9

1812.

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE
OF GREAT BRITAIN AND IRELAND
VOLUME 10. PART 1. 1880.

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

¶ Tabula Rubricarum cuiuscunq; capituli singulorum librorum tam de Antiquitatibus q; de bello Iudaico secundum numerum librorum & cartharum.

¶ Incipit Liber primus.

- D**e creatione celi & terrae: & de operibus sex dierum: & requie diei septimi. cap. i. car. i.
 De plasmatione protoplastorum: & de plantatione Paradisi: & de introductione Adam & Eue in ipsum. cap. ii. car. ii.
 De transgressionem protoplastorum: & de eiectione eorum de Paradiso. cap. iii. car. ii.
 De interfectione Abel per Cain: & de poena qua mulctatus est Cain: & de duabus columnis lateritiis & lapideis: in quibus conscripserunt filii Adam omnem disciplinam rerum coelestium quam per se adinuenerunt. cap. iii. car. ii.
 De inundatione diluuii sup terram: & ubi Noe saluatus est cum generatione sua p arcam. cap. v. car. ii.
 Noe post diluuium oblati domino hostias. orat nullam aquarum inundationem ulterius induci super terram. cap. vi. car. iii.
 Deus annuit precibus Noe: at cum pluuialem designans ei in testimonium foederis. cap. vii. car. iii.
 De morte noe: & de filiis eius. cap. viii. car. iii.
 De Nēbroth filio cham: & de ædificatione turris: & de discordia diuersarum linguarum. cap. ix. car. iii.
 De dispersione gentium in uniuersas terras: post ædificationem turris. cap. x. car. iii.
 De filiis Iaphet filii Noe: & de gentibus quæ per eos institutæ sunt. cap. xi. car. iii.
 De filiis Cham filii Noe: & de gentibus per eos institutis. cap. xii. car. iii.
 Noe inebriatus: nudatus: irrisus: irrisorem filium maledictioni subditus: fratribus eius maledictum patris effugientibus. cap. xiii. car. iii.
 De filiis Sem filii Noe: seu de gentibus per ipsos institutis: & de ortu Abraæ. cap. xiiii. car. iii.
 Abraam secundum præceptum domini de Chaldaea migrat in Chanaan. cap. xv. car. iii.
 Abraam fame opprimente Chanaanem: ægyptum ingreditur: ubi dignus & clarus habetur: disciplina arithmetica: & astrologia: contradens Aegyptiis: a quibus iterum regressus in Chanaan: partitur terram cum Loth cognato suo. cap. xvi. car. v.
 Sodomitarum congressi cum Assyriis prælio vincuntur: uicti captiui abducuntur: cum quibus Loth captiuus abducitur. cap. xvii. car. v.
 Abraam irruens in Assyrios: Loth & captiuos Sodomitarum eripuit: cui regresso occurrit rex Sodomitarum: & Melchisedech rex solymorum: deinde accepto pmissio diuino de posteritate: genuit Ismael: ipseque circumcisis est præcipiente domino: & Ismael totaq; domus eius. cap. xviii. car. v.
 De Abraam quomodo tres angelos suscepit: quibus audiuit & Saram filii pituram: & Sodomitarum euerfionem: & de Loth: qui & ipse suscepit angelos hospitio: & de euerfione sodomorum: simul de eruptione Loth cum lota domo eius: & quomodo uxor Loth conuersa est in statuam salis: cum respicit ciuitatem preuentem: & de commixtione filiarum eum patre. cap. xix. car. v.
 Quomodo Abraam migravit in Gerar: & Abimelech adamauit Saram uxorem Abraæ: sed correptus a domino reddidit eam ipsi intactam: & de nativitate Ysaac. cap. xx. car. vi.
 Quo abraa monente sara: & precipiente domino emisit a se agar cum filio Ismaele. cap. xxi. car. vi.
 Abraam accepit mandatum a domino de immolatione Ysaac. cap. xxii. car. vi.
 De morte sara & sepultura ipsius: post cuius mortem abraa accepit Cetura uxore. cap. xxiii. car. vi.
 Quomodo Ysaac quadragenarius duxit uxorem Rebecca. cap. xxiiii. car. vii.
 Abraam moritur: & sepelitur in Ebron cum Sara coniuge sua. cap. xxv. car. vii.
 De conceptu uel partu Rebecca: & quo Ysaac pegrinatus est in Gerar: tpe famis: & quia cum senuisset: & caligarent oculi eius. benedixit Iacob cum putaret se benedicere Esau. cap. xxvi. car. vii.
 Iacob timens fratrem fugit ad Laban in Mesopotamiam: ubi filias Laban Lyam & Rachel accipit uxores: cum ancillis earum Bala & Zelpha: ex quibus filios. xii. genuit: & unam filiam: quæ regresso Iacob de Mesopotamia ad Chanaan: mulata est a Sichem filio Emor regis Sicionum: quare indignati fratres eius totam ciuitatem percusserunt in ore gladii. cap. xxvii. car. vii.
 Morit Ysaac in Ebron: & sepultura filiis suis: Rebecca uxore prius defuncta. cap. xxviii. car. ix.

¶ Incipit Liber secundus.

- ¶ Quomodo Esau & Iacob Ysaac filii habitacula diuiserunt: & Esau quidem Idumæam tenuit: Iacob autem Chanaanem. cap. i. car. ix.
 Quomodo Ioseph iunior filiorum Iacob somniis ei demonstrantibus felicitatem futuram in auidiam sustinuerit fratrum. cap. ii. car. ix.
 Quomodo idem ipse in Aegyptum uenundatus a fratribus propter odium quod habebant in eum: factusque insignis & clarus: ubi fratres habuit subiectos. cap. iii. car. x.

4 DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Iacob audito quia Ioseph uisitet in Aegypto: & clarus ibi haberetur: descendit ad eum cum tota domo sua. cap. iiii. car. xiii.

De morte Iacob & de sepultura qua sepultus est in Ebron a filiis: de morte quoque Ioseph & fratrum eius. cap. v. car. xiiii.

De oppressione filiorum Israel in Aegypto per Pharaonem: & de natiuitate Moyfi quem educauit filia Pharaonis: & adoptauit sibi in filium: & de sacrorum scriba qui uoluit interficere puerum conculcantem coronam regis: quam puero rex imposuerat. cap. vi. car. xiiii.

Postquam creuit Moyfes iniunctum est ei bellum Aethiopicum: ubi copulata est filia regis Aethiopum in matrimonio. Vnde odium & inuidiam magnam contraxit Aegyptiorum. cap. vii. car. xv.

Moyfes cognitis insidiis regis Aegypti latenter effugit & ueniens in Madiam: habitauit cum Raguele sacerdote: cuius filiam accepit uxorem. cap. viii. car. xv.

De rubo qui uidebatur Moyfi quasi arderet: qui tamen non comburebatur: ubi audiuit mandatū diuinū ut reuertens in Aegyptum: liberaret filios Israel de oppressione Aegyptiorum. cap. ix. car. xy.

Moyfes regressus est in Aegyptum secundum mandatum domini: ubi faciens signa & prodigia maxima eduxit filios Israel de Aegypto in manu ualida. cap. x. car. xyi.

Quomodo Aegyptii poenitentia ducti quod dimisissent filios Israel insecuti sunt eos usque ad mare rubrum: quod diuisum uirga Moyfi praecipiente domino: ingressi sunt filii Israel: & sicco uestigio transierunt illud: Aegyptii autem persequentes ingressi sunt post eos: sed reuertente mare in se: ipsi suffocati sunt fluctibus. cap. xi. car. xyii.

Incipit Liber tertius.

Quomodo Moyfes populum ex Aegypto sumens duxit ad montem Syna: multo itinere fatigatum. cap. i. car. xyii.

Quomodo pugnautes cum Hebrais Amalechitis & qui cum eis erant ueniunt: & Israel praedam hostium perceperunt. cap. ii. car. xyiii.

Quia socer suum Ietro Moyfes ad se uenientem ad montē Syna libere excepit. cap. iii. car. xix.

Quomodo perstrinxit ei ut distribueret populum per millenarios & centenarios qui prius inordinatus erat. cap. iiii. car. xix.

Quomodo haec singula fecit Moyfes loco montente. cap. v. car. xix.

Quomodo Moyfes ascendit in Syna montē acceptusque a deo leges: Hebraeis dedit. cap. vi. car. xix.

De tabernaculo quod fecit Moyfes in deserto ad honorē dei: ut templū esse uideretur. cap. vii. car. xx.

De arca qualiter facta sit in qua tabulas legis collocauit. cap. viii. car. xxi.

De mensa propositionis in qua omni septimana duodecim panes azimi ponebant. cap. ix. car. xxi.

De candelabro aureo: & altari interiori & exteriori. cap. x. car. xxi.

Quae sunt uestimenta sacerdotum & pontificis. cap. xi. car. xxi.

Quomodo Aaron eligitur in sacerdotem: & quomodo Moyfes purificauit tabernaculum & sacerdotes: & quemadmodum de festiuitatibus & singulis diebus fuerit constitutum. cap. xii. car. xxii.

Quia Moyfes procedens a Monte Syna cum populo: eduxit eum ad locum qui dicitur Eschiorth ubi murmurantibus filiis Israel pro desiderio carnis dominus immisit Coturnices: & de plaga quae secuta est esum carnis. cap. xiii. car. xxiii.

Quomodo exinde Moyfes duxit populū ad fines Chanaan: & unde misit exploratores: qui considerarent eorum regiones & ciuitates: qui reuersi post quadraginta dies: terrorem & metum incusserunt filiis Israel: quasi non possent expugnare Chanaan: unde illi in desperationem adducti consilio inito decreuerunt redire in aegyptum: Moyse & Aaron intereptorūque iratus non eos sed filios eorum: terrā repromissionis iraturos: ipsos autē per xl. annos in deserto praedixit esse morituros. cap. xiiii. car. xxiiii.

Incipit Liber quartus.

Bellum Hebraeorum absque notitia Moyfes contra Chanaan: & gestū atque ueniūt. cap. i. car. xxv.

Seditio Chore & plebis contra Moysem & fratrem eius de sacerdotio. cap. ii. car. xxv.

Quemadmodum Moyfes instituit decimas dare leuitis & sacerdotibus: & de morte Mariae & Aaron primi sacerdotis domini: cui successit Eleazarus filius ipsius. cap. iii. car. xxvii.

Quemadmodum commiserunt Seon & og reges Amorreorum bellum: uicitque eos Moyfes & filii Israel: terras eorum & ciuitates tenentes & hereditate possidentes. cap. iiii. car. xxvii.

De Balach Moabitarum rege: seu de Balaam propheta cuius asina humana loquela usa est: qui post benedictiones quibus benedixit filiis Israel consilium dedit Balach qualiter seduceret populum per mulieres Madianitas: & de ultione quae secuta est: & seductos Hebraeos: & seductores Madianitas: et ubi Moyfes Iosue successorem sibi constituit. cap. v. car. xxvii.

Moyfes alloquitur populum ante montem suum: et tradidit ei librum legis: & quemadmodum ab hominibus est ablatum. cap. vi. car. xxix.

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

Incipit Liber quintus.

Quo Iesus duxit Hebræos exercitū: & dū pugnasset contra Chanaanæos: & deuicisset terram eorū: p̄ sortes funiculorū ē p̄tus: & de morte ipsius iofue: & p̄tificis Eleazari. cap. i. car. xxxiii.

Quo moriēte duce filii israel sciliciter aliquāto tpe pugnauerūt cōtra Chanaanæos. c. ii. car. xxxv.

Quo pducēte tempore israelitæ transcendētes patrias leges ad grandes ærūnas deducti sunt: & seditione facta adinuicem pugnaverunt huiusmodi causa pro qua delata est tribus Benjamin præter sexcentos uiros. cap. iii. car. xxxvi.

Quo post hanc afflictionē israelitæ rursus ipse agentes opprimunt a Chanaanæis: & a Cursato rege assyriorū: cui seruerūt ānis octo sed postea libertas eis restituta est p̄ Zenizē belli filiū principante ānis quadraginta: qui apud Phœnicas dicitur iudex. cap. iiii. car. xxxvii.

Quo rursus populus noster annis. x. & octo seruerunt Moabitis: & a quodā Aoth nōie seruitute priuatus sit eo principatum annis. lxxx. tenente. cap. v. car. xxxvii.

Quomodo Chanaanæis eos in seruitutē redigentibus p̄ annos. xx. liberati sunt p̄ Barachū & Delborā: qui eorū principes fuerunt. cap. vi. car. xxxvii.

Quo purgates Amalechitæ cōtra israelitas uicerūt: eorūq; provinciā afflixerunt ānis septē quos liberauit dominus p̄ Gedeon: q̄ sup populū fuit annis quadraginta. cap. vii. car. xxxvii.

Quo Abimelech filius Gedeonis ex cōcubina mortuo patre a tripuit principatū: interfecit cūctis fratribus suis excepto uno: & de pœna quā exoluit p̄ fraterna cæde. cap. viii. car. xxxviii.

Quo israelitæ relinquētes legē dei opprimunt ab Ammonitis: quos liberauit dominus p̄ iepte Galaaditem qui tenuit principatū per sex annos. cap. ix. car. xxxviii.

Prænnunciatio natiuitatis Samson: & fortitudo eius: & quantorū malorum auctor fuerit Palæstinis. cap. x. car. xxxix.

Post mortē Sāson p̄fuit israelitis Heli sacerdos & de Noemi uxore Elimelech: seu de Ruth Moabitide: quā duxit uxore booz: pater Obed patris iesse: patris David. cap. xi. car. xli.

De ortu Samuel p̄phetæ: qui p̄dixit cladē israeliticā: filiorū Heli sacerdotis p̄ditionē. c. xii. ca. xli.

Quo filii israel pugnātes cū Palæstinis cesi sunt: filii Heli sacerdotis in bello pereunt: arca dei capta abducis: ipse sacerdos cōpto qd factū est: de sella corruens: mortuus est: cū tenuisset principatum xl. annis. Continet hic liber tēpus annoꝝ quadringentorū septuaginta sex. cap. xiii. car. xli.

Incipit Liber sextus.

Interitus Palæstinorū & terræ eorū: per iram dei propter arcam quæ ab eis fuerat capta: & quem admodum eam remiserunt ad hebræos. cap. i. car. xli.

Quæadmodum Palæstinorū exercitus super eos uenerit: & de uictoria Hebræorum: quā ducatu Samuelis p̄phetæ adepti sunt. cap. ii. car. xli.

Quod Samuel pp̄ senectutem esset infirmus: suis filiis res despensandas iniunxit. cap. iii. car. xlii.

Quod dū illi principatū bene non regerent: populus per iram petiuit regem. cap. iiii. car. xlii.

Prælium Saul sup Ammonitarū gentem: & uictoria hostiūq; uastatio. cap. v. car. xlii.

Quæadmodum denuo Palæstini pugnantes deuicti sunt ab hebræis. cap. vi. car. xliii.

Bellum & uictoria Saul cum Amalechitis. cap. vii. car. xliii.

Quia præuaricante Saul mandata p̄phetæ Samuel: alius rex David iubente deo latenter est factus. cap. viii. car. xlii.

Quæadmodum denuo pugnaverūt palæstini aduersus hebræos adhuc regnante Saul & monomachia David cū Goliath: q̄ palæstinorū erat eximi: cuiusq; p̄prio & defectio palæstinorū. c. ix. car. xlii.

Quæadmodū miratus Saul fortitudinem David: ei suā filiam copulauit. cap. x. car. xlii.

Quæadmodum post hæc suspectum David sibi rex Saul perimere festinauit. cap. xi. car. xlii.

Quia sæpius David per saul periculum mortis passus effugis: & secundo eum super se uenientem habens potestatem noluit interficere. cap. xii. car. xlii.

Quæadmodum castrametantibus palæstinis: iterū hebræi bello deuicti sunt: & rex eorū saul pugnando mortuus est una cum filiis. cap. xiii. car. xlii.

Incipit Liber septimus.

Quomodo dauid quidem super unam tribum in Ebron ciuitate regnauit: & super aliam multitudinem filius saul. cap. i. car. li.

Quia eo interfecto dolo amicoꝝ omne regnum dauid accepit. cap. ii. car. lii.

Quo obsidens hierosolymam dauid: & capiens ciuitatē: expulit quidem ex ea Chanaanæos: & iudeos in ea constituit: & de amicitia facta inter ipsum: & irā Tyri regem. cap. iii. car. lii.

Quod secundo pugnantes contra se palæstinos in hierosolymis uicit: & de arca dei de cariatua

rim in Hierosolymam deducta.

Pugna quā habuit dauid cōtra palæstinos & Moabitas: & Adrazarum regem: & damascenos: atq; uictoria: & de amicitia facta inter ipsum & Thou regem. cap. iiii. car. lii.

Quō cōtra Ammonitas: & Mesopotamēnos pugnauerit ac prauauerit. cap. v. car. liii.

Quoniā dauid concubuit cū Bersabæ uxore Vriæ: & ipsum Vriam fecit occidi gladio filiorum Ammon: & de uerbo Nathan ad eū missi pro peccato quod cōmiserat. cap. vi. car. liii.

Quoniam Ammon filius dauid mixtus est sorori suæ Thamar: pro qua re Absolon frater eius in terfecit eum: & de fuga Absolon: & reuocatione ipsius ad patrem. cap. vii. car. liii.

Quō dauid domesticis cōtra eum seditionē facientibus a filio sit expulsus: dū uero pugnaret cōtra simul patrem Absolon cū exercitu suo deperit. cap. viii. car. lv.

Quō post mortē absolon dauid reuersus est ad regnū: & ad sedem regni hierosolymam: & de seditione quā mouit contra eum seba filius bochri. cap. ix. car. lvi.

De expiatione sceleris: quod cōmisit saul in Gabaonitas: cuius cā facta est fames in prouincia: & de filiis aduersus palæstinos foeliciter gestis: seu de fortibus dauid. cap. x. car. lvii.

Quomodo rex dauid iussit dinumerare populum contra mandatū domini: & de plaga: quæ secuta est transgressionem. cap. xi. car. lvii.

Rex dauid foeliciter uiuens in regno Salomoni filio mādauit de ædificatione tēpli & quantā materiā ei auri & argenti lapidūq; p̄ciosorū p̄parauerit ad tēpli ædificium. cap. xii. car. lviii.

Quomodo rex dauid senex factus & frigidus per adolefcētulam uirginē noīe Abisag calefactus est & de adonia filio danid qui usurpauit sibi imperium: & quoniā solomon unctus est in regem iubente dauid patre eius: cui rursus mandauit ædificationem templi: dans ei descriptionem & constructionem ædificii. cap. xiii. car. lix.

Rex dauid sciens se moriturū: & uocans filiū suum solomonē: plenius instruxit eū de obseruatione mandatorū dei: & de his quos nouerat p̄na dignos: post hoc mortuus est & sepultus a filio suo solomone: & multæ diuitiæ cum eo suar reconditæ. cap. xiv. car. lxi.

Incipit Liber octauus.

Quomodo solomon suscepit regnum: & peremit Adoniam iobab & semmel. cap. i. car. lxi.

De sapientia eius & intellectu: atq; diuitiis. cap. ii. car. lxi.

Quō primus in hierosolymis ædificauit templū: & de prauaricatione qua prauaricatus est circa senectutem: simul & de obitu ipsius. cap. iii. car. lxii.

Quō subiectorū quendam hieroboā fecerunt sibi regem decem tribus recedentes a domo dauid & in duabus tribubus regnauit filius salomonis Roboam. cap. iiii. car. lxvi.

Quia sesach ægyptiorum rex castrametatus est contra hierosolymam: & cinitate deuicta: diuitiæ eius transmigravit in ægyptum. cap. v. car. lxvii.

Bellum hieroboā regis israhel cōtra filium Roboā abiā: & triumphus abiæ. cap. vi. car. lxviii.

Quia generationē oēm hieroboā qdam noīe Baasa pimens: ipse tenuit p̄cipatū. cap. vii. car. lxviii.

Bellū æthiopū cōtra hierosolymitas: regnāte sup eos ala: & cædes æthiopū. cap. viii. car. lxviii.

Quia gnatiōe Baasæ pemptas regnauit sup israelitas amari: & post eū fili⁹ ei⁹ achab. cap. ix. car. lxix.

Quomodo regnante achab prophetauit Helyas: & de signis quæ fecit: & quia discipulum elegit Elisæum. cap. x. car. lxix.

De morte Naboth & agri eius possessione iniusta: & qd Adath damasci & syriæ rex secundo Zarahab pugnauit & uictus est: & de religiōe seu gloria iofaphat regis hierosolymorū. cap. xi. car. lxx.

Quō Achab cōtra syros pugnando deuictus est: & ipse disperit. cap. xii. car. lxxi.

Incipit Liber nonus.

Quæadmodum castrametatus est iofaphat contra Moabitas: & domino pugnante mirabiliter sine p̄lio uicerit eos. cap. i. car. lxxi.

De Ochozia rege israhelitarū: seu de mirabilibus Heliæ prophetæ: & qd sublatus ē ab hominibus relinquentis discipulum Heliæum. cap. ii. car. lxxii.

Rex iorā: rex iofaphat: & rex idumææ castra mouentes contra Moabitas: depopulati sunt terram eorū: & de morte iofaphat: deq; mirabilibus helysei prophetæ. cap. iii. car. lxxii.

Castra syrorū & damasci cōtra iorā regem israelitarū: & quō ipse obsessus in Samaria periculum famis & obsidionis inopinabiliter & mirabiliter euitauerit: & de morte Adezer regis damasci: cui successit Azahel seruus eius: qui multis malis affecit israel. cap. iiii. car. lxxiii.

Quō equocæ regis israel iorā rex hierosolymorum: iterum apice positus post iofaphat & fratres & paternos amicos occiderit. qd faciente iniquitate: idumæa recessit ab eo: & irruentibus sup eū arabis: domus eius uxores & filii piter corruerūt: postquā calamitatem & ipse mortuus ē: cui successit fi

lius qui solus euaserat nomine ochozias.

cap. v. car. lxxlii.

Quia Ioram rex israel mortuus est a principe equitatus nomine Hieu intersectus simul & hierosolymorum rex Ochozias: qui Hieu mortuo Ioram regnavit in Samaria: & exterminavit domū Achab & culturam Baal cum sacerdotibus eius: quare accepit repromissum filios eius esse regnatos usque in quartam generationem.

cap. vi. car. lxxlii.

Quia achab regis filia noīe Athalia: post mortem filii sui Ochoziæ Hierosolymis imperavit: qua interficiens pontifex Ioiadas: filium Ochoziæ ioas constituit regem.

cap. vii. car. lxxv.

Castra Azabel regis Damascenorum super israelitas: & quæadmodum vastata eorum provincia & ciuitate Samaria: rursus post breue tempus castrametatus contra hierosolymitas: multasq; pecunias ab eorum rege percipiens: remeavit in Damascum: & de morte Helisæi prophetæ: seu de uirtute quæ ostendit post mortem: in mortuo suscitato.

cap. viii. car. lxxv.

Quia Amasias hierosolymorum rex castrametatus contra idumæos & Amalechitas: deuicit eos: & de contemptu ipsius in dominum.

cap. ix. car. lxxvi.

De uindicta quæ secuta est eum per ioas regem israelitarum: qui pugnans deuicit eum: & captum duxit hierosolymam: ubi destructa parte muri: & ablatis thesauris: regem a captiuitate resoluit: & regressus est Samariam.

cap. x. car. lxxvi.

Bellum hieroboæ regis israelitarum cōtra Syriam: & historia ionæ prophetæ: & de Ozia filio Amasie rege hierosolymorum: quō gentes in circuitu positas subiugauit: & quam clarus fuerit: qui tamē nē dicens sibi honorē pontificali lepra percussus est: & deficiens obiit.

cap. xi. car. lxxvi.

De malis quæ prouenerunt israelitis sub diuersis regibus: & diuersis regibus Assyriorum: & de ioa thā Ozia filio rege hierosolymorum: & de prophetia Naum prophetæ.

cap. xii. car. lxxvii.

De malis quæ passus est rex Achaz a Rasin rege Syriæ: & Phaccia rege israel quare misit nūcios ad regem Assyriorum: petens ab eo solatiū: qui ueniens Damascū cepit: rasin regem eius occidit: damascenos transfudit: & assyrios in Damasco cōstituit israelitas quoq; grauiter afflixit.

cap. xiii. car. lxxvii.

Quia rex Assyriorum Oziam regē israel fecit sibi tributarium: & de Ezechia filio Achaz rege hierosolymorum: quī iustus fuerit & religiosus: & quia spreuit regem Assyriorum.

cap. xiiii. car. lxxviii.

Quomodo Salmanasar rex Assyriorum castrametatus contra Samariam annis tribus eam obsidens cepit: regē eius Oziam captū abduxit: decem tribus de terra israel transmigravit in Mediam & p̄da gentes alienigenas posuit in Samaria.

cap. xv. car. lxxviii.

Incipit Liber decimus.

Bellū regis Assyriorum Sēnacherib contra hierosolymā: & Ezechia regis opp̄ssio.

ca. i. car. lxxix.

Quæadmodum deperit assyriorum exercitus una nocte: & rex eorum domū reuersus. filiorum insidiis interemptus est.

cap. ii. car. lxxix.

Quomodo Ezechias infirmatus usq; ad mortē quindecim annis adiectis sibi a domo superuixit cum pace degens postea defunctus reliquit successorē regni Manassen.

cap. iii. car. lxxix.

Quia castrametati contra eū Chaldei & Babylonii reges: & captū agentes duxerunt in Babyloniam: & multo tempore ibidem retinentes: miserunt rursus eum in regnum & de iosia rege: quam religiosus & iustus fuerit.

cap. iiii. car. lxxx.

Quomodo ægyptiorum regem Nechaon agentem exercitum contra Babylonios: & per iudæ facientem prohibuit rex iosias: pugnaq; cōmissa uulneratus reductus in hierosolymam defunctus ē: cuius filium ioacham regem hierosolymitarum fecerunt.

cap. v. car. lxxxi.

Quæadmodum cōgressus est Nechaon contra Babyloniam: regē circa eufratē flumini: & reuertēs in ægyptum: uocatum ad se ioachā regem hierosolymorum filium. iosia uinctū duxit in ægyptum: fratre uero eius heliachim in Hierosolymis constituit regē: mutans ei nomē ioachī.

ca. vi. car. lxxxi.

Bellum Nabuchodonosor regis babyloniorum cōtra Nechao regem ægypti quo deuictus: & omni Syria sibi subiugata: quæ ante sub rege ægypti erat: uenit hierosolymam: & regem eius ioachim fecit sibi tributarium.

cap. vii. car. lxxxi.

Quomodo tertio āno post discessum regis Babylonis: ioachī denuo ægyptios ē secutus: cui pphetavit Hieremias de pditiōe sua & ciuitatis futura p regē Babylōis: quæ & euenit: nā nō post multū tps Nabuchodonosor castrametatus cōtra eū: & susceptus intra citatē ioachī qdē pemit filiū uero ei⁹ ioachī cōstituit regē: & multos captiuos duxit i babylonē: inter quos erat ezechiel ppheta. c. viii. car. lxxxi.

Quō pnia ductus rex Babylonis: eo quod ioachī fecisset regē: misso exercitu: eū in hierosolymis obse dit: & accepto iureiurandū: nā nihil pateret malis: nec ipse nec citas matrē & amicos tradidit obsides: sed rex Babylōis rupit iusiurandū: nā regē cū matrē & amicis: simul ēt cum omni iuuentute ciuitatis uictū pcepit ad se adducere: patruū uero eius Sedechiā regē constituit i hierusalē.

cap. ix. car. lxxxi.

Quomodo ēt hunc audiens ægyptiis p̄bere solatia: & amicitias cū eis habere castrametatus contra hierosolymam: fori eam obsessione cepit: & incenso tēplo Sedechiam & populū migravit i Babyloniam: in qua transmigratione fuerunt: Daniel: Ananias: Azarias: Misael: uala quoq; sancti: quæ erant in ministerio templi asportata sunt.

cap. x. car. lxxxi.

a iiii

(DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Quomodo Godoliam præfecit provinciæ rex Babylonis: quo percussio a quodam Ismaelertimæ
tes reliquæ israel regem Babylonis: intrauerunt ægyptum quod nõ cessit eis i prosperum: nam rex
Babylonis post tempus intrauit ægyptum cum manu ualida: & subuertit eam: iudæos uero qui illi
fugerant: captiuos duxit in Babyloniam. cap. xi. car. lxxxii.

Visio somniorum Nabuchodonoson: & interpretatio eorum per Daniele: trium quoq; pueros
in fornacem immissos: sed nulla lesio. cap. xii. car. lxxxiii.

Regum babyloniorum inuicem successio: & per mortē ablatō regni Babylonici sub Baltazare
per Cyrum & Darium subuersio. cap. xiii. car. lxxxiiii.

Daniel sub Dario in lacum leonum immissio: sed nulla lesio honor & claritas daniel & prophe-
tæ eius. cap. xiiii. car. lxxxv.

(Incipit Liber. XI.

Qualiter Cyrus persarum rex iudæos a Babylonia ad propriam redire terram: & templum re-
dificare præcepit: dans eis pecunias. cap. i. car. lxxxvi.

Quō prohibuerunt eos p̄sides regis: templum reedificare impediētes. cap. ii. car. lxxxvi.

Qualiter defuncto Cyro filius eius Cambyzes accipiens regnū interdixit omnino iudæis tēplū
reconstituere. cap. iii. car. lxxxvi.

Quia darius rex Persarum Hytaspis filius honorauit gentem iudæorum: & templum eius ædi-
ficauit. cap. iiii. car. lxxxvii.

Quia post ipsum filius eius Xerxes familiariter iudæos tractauit. cap. v. car. lxxxviii.

Quomodo regnate Artaxerxes: gens iudaica pene cuncta delata est. cap. vi. car. lxxxix.

Qualiter Vagofus dux Artaxerxis: iunioris multa in iudæos iniuriosa cōmisit. cap. vii. car. xcii.

Quanta iudæis rex Macedonū Alexāder bona fecit: postquā iudæam obtinuit. cap. viii. car. xcii.

(Incipit Liber. XII.

Ut Ptolemæus filius Lagi fraude uel dolis capiens hierosolymam uel iudæam multos migra-
uit ad ægyptum. cap. i. car. xciii.

Qualiter filius eiusdē Ptolemæi q̄ Philadelphus appellatus ē: leges iudæorū i græcā trāstulit lin-
guā: multosq; captiuos Eleazaro p̄cipi sacerdotū dōauit: & ornāmēta deo deuouit. cap. ii. car. xciii.

Quēadmodum honorauerunt reges asiæ gentē iudæorum: ciuesq; multos ex ipsis in subiectis su-
is ciuitatibus statuerunt. cap. iii. car. xcvi.

De infelicitate iudæorum quam postea emendauit iosephus filius Tobia: componens amicitias
cum Ptolemæo cognomine Epiphane. cap. iiii. car. xcvi.

De amicitis Lacedæmoniorū factis cum Onia p̄cipes sacerdotum iudææ gētis. cap. v. car. xcvi.

Seditio potentium inuicem iudæorum: quorum quidam trāsierunt ad Antiochum Epiphane
leges patrias relinquentes: ipse autem Antiochus exercitum ducens: & hierosolymam ciuitatem tē-
plūq; uastauit. cap. vi. car. xcvi.

Qualiter uetante Antiocho iudæos patriis uri legibus: Mathathias filius iohannis regem contem-
psit: & ducē Antiochi interemit. cap. vii. car. xcvi.

De morte Mathathia: qui ualde senex defunctus: filiis suis gubernationem reliquit: ex quibus iu-
das Machabens principatum adeptus: adiuuantibus fratribus inimicos a provincia expulit: trāsgres-
sore iudæos puniuit: terram suam ab omni malo purgauit. cap. viii. car. xcix.

Quēadmodum ducēs Antiochi apolonius & Seron congressi cum iuda: uisti interierūt: & quia
Antiochus Lysia cuidam gubernationem regni relinquens: ipse abiit in Persida congregare pe-
cunias. cap. ix. car. xcix.

Quēadmodum Gorgias uel Lysia exercitus contra iudam ueniens uictus perit: post quem tritū
phum iudas ingressus hierosolymam: templū purgauit: altare statuit: hostias deo immolauit: cum
iam tres anni p̄terissent uiolationis templi sub antiocho. cap. x. car. xcix.

Vt iudas bellū gerens cōtra idumæos & cōtra Ammonitas triūphās subiecit eos. cap. xi. car. c.

Qualiter Simon frater eius militās cōtra Tyron ac Ptolemaidē edomuit eos: & quia ipse iudas
bis congressus cū Timotheo duce antiochi fortiter triumphauit. cap. xii. car. c.

Qualiter Antiochus nomine Epiphane apud Persas defunctus est. cap. xiii. car. c.

Quēadmodū antiochus eupator successit patri in regnū: q̄ militā cōtra iudæos cū Lysia pducēs
iudā in tēplo cōclusit. multoq; obsidionis tpe transacto: audita fama inuasionis regni sui p̄ Philip-
pum quēdam amicitias cum iuda fecit: & ita decenter ab iudæa discessit. cap. xiiii. car. c.

Demetrius Seleuci filius fugiens a Roma: & perueniēs Tyrum: imposuit sibi diadema: interfecit
Antiocho Eupatore: cum duce suo Lysia: & de Bachide quem misit Demetrius cum exercitu com-
prehendere iudam. cap. xv. car. c.

Qualiter dux nicanor post Bachidē destinatus aduersus iudā: cum exercitu p̄iit. cap. xvi. car. ci.

iudas mīrēs Romā rogabat p̄ nūcios: Romanos sibi auxiliatores esse & amicos. cap. xvii. car. ci.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Quod rursus post mortem Nicanoris ad iudæam Bachides transmissus triumphauit: & quem ad modum pugnant prostratus est. cap. xviii. car. cii.

Incipit Liber. XIII.

Qualiter Ionathas frater iudæ: defuncto eo ducatum suscepit. Et quemadmodum Bachidæ de bellans: facere eum amicitias secum: & a prouincia coegit abscedere. cap. i. car. cii.

De alexandro Epiphanis antiochi filio ueniente a Syria: ducere bellum contra demetrium. Et quod demetrius legationem ad ionatham transmittens: componit cum eo amicitias: donaque ei multa prebuit. cap. ii. car. cii.

Quomodo Alexander hæc audiens: & uincens Demetrium principem sacerdotum Ionathan ordinauit. cap. iii. car. ciii.

De amicitia Oniæ cum Philometore Ptolemæo: per idem factis tempus: & ut ædificauit templum quod Oniæ dicitur: secundum illud quod Hierosolymis erat. cap. iiii. car. ciii.

Quemadmodum Alexander. defuncto demetrio: accepit regnum Syria: iuncta sibi in matrimonium filia ptolemæi: & quia amicitias cum Ionatha facies magnifice eum honorauit. cap. v. car. ciii.

Vt demetrius demetrii filius: nauigans in Syriam a Creta cum exercitu conturbauit Alexandrum fama aduentus sui. Et de Apollonio duce alexandri: qui bellum mouit aduersum Ionathan: ipso tempore Ionathe triumphum obtinente. cap. vi. car. ciiii.

De insidiis quas Alexander parauit ptolemæo: quas depræhendens ptolemæus iratus ablata eius matrimonio filiam suam iunxit demetrio filio demetrii cum quo etiam duxit exercitum contra alexandrum: quo deuicto ipse quoque perit. Demetrio autem principatum obtinente: qui & amicitias fecit cum Ionatha: confirmans ei principatum sacerdotum. cap. vii. car. ciiii.

De Tryphone apameno: qui bellans contra demetrium: antiocho filio alexandri tradidit principatum componens amicitias cum Ionatha. cap. viii. car. cv.

Quemadmodum Tryphon demetrio a parthis capto: contra scelus fraudibus Ionathan comprehensum interfecit. Fratremque eius Simonem cui gens iudeorum principatum tradidit: fraudibus circumuenire uolens minime preualuit. cap. ix. car. cvi.

Quomodo Tryphon occiso Ionatha: perfidus existens antiocho alexandri filio: qui Theos nominabatur: ipsum interemit: & obrinuit principatum eius: cuius insolentiam declinans exercitus contulit se ad Cleopatram uxorem demetrii: quæ uiduata morte eius: fratrem ipsum antiochum qui pius dicebatur: ad nuptias suas & ad imperium inuitabat. cap. x. car. cvi.

Quomodo antiochus cognomento pius: positus nuptiis Cleopatræ uxoris fratris sui demetrii: & crescens indies: exercitum produxit aduersum Tryphonem: quem obsidens in dora castello: accepit auxilium & solatium a Simone principe sacerdotum: & de morte Tryphonis. cap. xi. car. cvii.

Quemadmodum Tryphone interempto: Antiochus oblitus beneficiorum Simonis Cedebeum cum exercitu misit ad expugnandum eum: quem tamē simon pugnās fortiter deuicit. cap. xii. car. cvii.

Quod a genere Ptolemæi in conuiuio dolo peremptus est simon. Ptolemæus autem uincens uxorem: & duos filios eius: principatum ipse tenere conatus est. cap. xiii. car. cvii.

Vt nouissimus filiorum simonis Hyrcanus ducatum accipiens: obsedit multo tempore Ptolemæum in castello quod dagon uocatur. cap. xiiii. car. cvii.

Quemadmodum antiochus exercitum ducens contra Hyrcanum: castra soluit accipiens ab Hyrcano talenta recentia: & amicitias cum eo composuit. cap. xv. car. cvii.

De Hyrcani militia post mortem antiochi apud parthos defuncti contra Syriam: & quod multas potentis ciuitates obrinuit. cap. xvi. car. cvii.

De amicitia alexandri Zabine cognomine cum Hyrcano: & quod deuictus ab Hyrcano antiochus Cyzicenus amisit iudæam: & de felicitate uel pace iudeorum: Hyrcano principatum agente. cap. xvii. car. cviii.

Quo defuncto Hyrcano: filius eius aristobulus suscipiens principatum: primus sibi diadema imposuit: fratribus suis præter antigonem in uincula coniectis: qui etiam matrem suam uinculis & penuria consumens: ipsum quoque antigonem fratrem suum quem consortem regni habebat: accusationibus inuidie alienatis ab eo iussit interfici. cap. xviii. car. cviii.

Quemadmodum defuncto aristobulo: frater eius alexander succedens in principatu: contra syriam & phœnicem: & arabiam exercitum ducens: multas gentes subegit: & de ptolemæi Latini contra alexandrum pugna & uictoria. cap. xix. car. cix.

Quo pugnant demetrius Ceraunus contra alexandrum: uicit eum. cap. xx. car. cx.

Antiochi qui liber pater dicebatur militia contra iudæam: & filium arethæ regis contra alexandrum quem & deuincens: cum patris a iudæa discessit: & de morte alexandri. cap. xxi. car. cx.

Quemadmodum post alexandri mortem uxor eius alexandra imperium per nouem annos rexit: & uiuens cum pace gloriæ defuncta est. cap. xxii. car. cx.

Incipit Liber. XIII.

Quemadmodum post mortem alexandræ nouissimus eius filius aristobulus: contra Hyrcanum fratrem pro regno bellauit. cap. i. car. cx.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

- De antipatro patre Herodis qui iuuabat patrē Hyrcani aduersus Aristobulū. cap. ii. car. cxi.
Cum suscepisset Hyrcanus exercitū: & contra Aristobulū produxisset: & in pugna uicisset: ad Hierosolyma eū persecutus est: ubi cum exercitu obsidebat ciuitatē. cap. iii. car. cxi.
- Qualiter Scaurē ab Armenia Magnus Pompeius ad partes Syriæ transmisiſit & q̄ legati uenientes Hyrcani & Aristobuli: auxilia petierunt. cap. iii. car. cxii.
- Quēadmodū Aristobulus cū intellexisset Pompei cōsiliū: ad sua discessit: aduersus quē indignatus Pōpeius exercitū p̄duxit: & Aristobulū in alexandriū castellū fugauit. cap. v. car. cxii.
- Quēadmodū aristobolus grauiter ferēs q̄ p̄ter spem sibi a Pompeio euenisset: bellū pauit sed poſtea poenitens pacē postulauit: pecunias offerens: quas tamen minime soluit. cap. vi. car. cxii.
- Qualiter irritatus Pōpeius aristobulū ligauit: & ad ciuitatē obſidēdā accessit. cap. vi. car. cxii.
- De modestia Pōpei & religioſitate: q̄a nullatenus paſſus eſt tangere tēpli pecunias: ſicet multæ fuissent: & q̄a aristobulū romam uictū cū filiis perduxit. cap. viii. car. cxii.
- De modestia Pōpei & religioſitate: q̄a nullatenus paſſus eſt tangere tēpli pecunias: ſicet multæ fuissent: & q̄a aristobulū romam uictum cū filiis perduxit. cap. ix. car. cxii.
- De Scauro q̄ militiā cōtra petrā urbē tunc regnū arabū abſcentē produxit. cap. x. car. cxii.
- Quēadmodū aristobuli filius alexander fugiens Pompeiū ad iudæā puenit: ubi multo exercitu congregato: bellū contra Hyrcanū & antipatrū produxit. cap. xi. car. cxii.
- Quemadmodum cum flexisset alexandrum mater ſua tradere ſe cum caſtellis: Gabinius alexandrum dimiſit. cap. xii. car. cxii.
- De aristobulo qui cum a Romana ciuitate ad iudæam fugiſſet: tentus a Gabinio: rursus captiuus tranſmiſſus eſt. cap. xiii. car. cxii.
- De Crassi ſucceſſoris Gabini contra parthos expeditione & aſcenſus eius in iudæam: pecuniarū q̄ templi de populatione. cap. xiii. car. cxii.
- Vt Cæſar Aristobulum ſoluere cupiens: & cum duobus agminibus in iudæam tranſmittere a Pōpeianis ueneno necatus eſt. cap. xv. car. cxiii.
- Qualiter Scipio alexandrum aristobuli filium ſecuri percuffit. cap. xvi. car. cxiii.
- De expeditione Cæſaris ad ægyptum: & quemadmodum auxilium ei Hyrcanus & antipater deſiderant: iudæosq̄ auxiliatores ei feciſſent. cap. xvii. car. cxiii.
- Quemadmodum antipater cū bene pugnaſſet: amicitia Cæſaris acquiſiuit. cap. xviii. car. cxiii.
- Vt Cæſar antipatro tutelam iudææ credidit: & epiſtolæ cum ſenatuſcōſulto de amicitia iudæorum directe ſunt. cap. xix. car. cxiii.
- Qualiter antipater filiis ſuis Hyrcano & Herodi gubernationē habēdā pmiſit. cap. xx. car. cxv.
- Quēadmodum Sextus Cæſar cognatus magni Cæſaris dona corpſſet ab Herode duce Galilææ & maximum eum inferioris Syriæ principem ordinauit. cap. xxi. car. cxv.
- Vt Caſſius deſuncto Cæſare cum contra iudæam aſcendiſſet: & provinciam deuastaſſet ſeptingēta talenta ab eis exegit: & qualiter Herodes circa paſſionē pecuniæ: Caſſio ſtudioſus apparuiſſet: & mors Malchi: qui contra Herodem ſeditionem excitauit. cap. xxii. car. cxvii.
- De morte legatorum iudææ: qui cum ad Antoniū poſt uictoriam Macedonicam in Syriam ueniſſent: indignantem inuenerunt: q̄ Herodem accuſarent. cap. xxiii. car. cxviii.
- De expeditione Parthorum contra Syriam: per quam Aristobuli filius Antigonus regno reſtituitur. cap. xxiiii. car. cxviii.
- Quemadmodum Herodes cum Romam ueniſſet: multasq̄ pecunias promiſiſſet: & a ſenatu uel Cæſare rex iudææ pronūciatus eſt. cap. xxv. car. cxix.
- De nauigatione Herodis ab Italia in iudæam: pugnaque contra Antigonom: militiaque Romanæ: & Sylano duce. cap. xxvi. car. cxix.
- Quēadmodū Hieroſolymā Soſſio uel Herode obſidētibus: Antigonus interiit. cap. xxvi. car. cxxi.
- Incipit Liber. XV.
- Qualiter capta ciuitate per Soſſium & Herodem: Antonius quidem Antigonom in Antiochia interemerit: Herodes autem quadragintaquinque ex amicis illius primates Hieroſolymorum reuerſus extinxerit. cap. i. car. cxxi.
- Quomodo Hyrcanus primus rex iudæorum: & princeps ſacerdotum a Parthorum rege Arſace dimiſſus: ad Herodem reuerſus eſt. cap. ii. car. cxxi.
- Quemadmodum Herodes aristobulum uxoris ſuæ Mariannæ fratrem: principem ſacerdotum ordinauit: & paulo poſt occidit. cap. iii. car. cxxii.
- De Cleopatra uel iudæorum & arabum regnis inſidiata: partem eorum ab antonio poſtulauit: & ad iudæam peruenit. cap. iii. car. cxxii.
- Quemadmodum Herodes debellaſſet aretham tempore quo antonius a Cæſare in antiochia pugna deuictus eſt. cap. v. car. cxxiii.
- De terræmotu per iudæam facto: & internitione hominum uel iumentorum: & de ſermone Herodis quem ad iudæos de inſtauratione belli contra arabas fecit. cap. vi. car. cxxiii.

Quemadmodum Herodes necessario profecturus ad Cæsare uictorē: hyrcanū extinxit. c. vii. car. cxxiii.
Qualiter a Cæsare regnum accepisset: cui per Syriam in ægyptum eunti aduersus Antoniam & Cleoparram susceptionem parabat. cap. vii. car. cxxv.

Quemadmodum Herodes cū in ægyptum puenisset a Cæsare multipliciter honorat: & de interfectione uxoris suæ uel aliorū de genere Hyrcanū: & de miris constitutionibus: constructionibus ad inuentionibus more gentilitio: quibus corrupit legem iudaicam. cap. ix. car. cxxv.

De fame p iudæā & Syriam facta: & ut seruauit populos & ciuitates Herodes: & rursus mira & clara opera eius seu sceleritas: & de Esseno quodā qui diuinationis habuit notitiam. cap. x. car. cxxvii.

Qualiter templum post sexcentos annos deposuit: & aliud duplum condidit. cap. xi. car. cxxviii.

Incipit Liber. XVI.

Quemadmodum Herodes filios suos alexandrū & aristobulū de Roma in domū suā reduxit: qui reuersi iudicare cogitabant mortē matris suæ in Salome & cæteris quoque accusatione mater eorum dānata fuit: & quia pater eorum hoc dissimulans: uxores nobilissimas eis iunxit. cap. i. car. cxxix.

Qualiter Herodes ad Agrippam ueniens: inuitauit eum ad iudæam uenire: & profectio Agrippæ ad Oniam. cap. ii. car. cxxix.

Quod herodes multis nauigationū circuitibus secūdo uenit ad Agrippam. cap. iii. car. cxxix.

Interpellatio iudæorum ad agrippā i Onia pñte herode: de quibus Græcos accusabat. c. iiii. car. cxxx.

Quemadmodum agrippa confirmauit eis leges: Herodesque ad propria rediit. cap. v. car. cxxx.

Qualiter allocutus est herodes Hierosolymitas: & quantum partem eis fiscalium preteriti anni concessit. cap. vi. car. cxxx.

Vt perturbatio domus Herodis facta est: Alexander & aristobulus filii herodis indignationem habentes aduersus Salomen sororem regis: & Ferorā fratrem eius: propter mortem matris suæ: & illi e contra maliuolis in eos accusationibus utentes. cap. vii. car. cxxx.

Quemadmodum Herodes indignatus filiis alexandro & Aristobulo: praposuit eis antipatrum de priuata uxore genitum: ipsos autem ad Cæsarem deducens accusauit. cap. viii. car. cxxx.

De Alexandri satisfactione coram Cæsare: & reconciliatione cum patre. cap. ix. car. cxxxi.

Quemadmodum Herodes celebrauit quinquennale certamen in honorem Cæsaris: & mira uel clara opera eius. cap. x. car. cxxxi.

Oppressio iudæorum per asiam & Libyam: & legatio ipsorum pro hoc ad Cæsarem: exemplar quoque Cæsaris & agrippæ: quod pro ipsis ciuitatibus scripserunt. cap. xi. car. cxxxii.

Quemadmodum egens herodes pecuniis: descendit ad sepulchrum dauid: & terrore imaginum territus tumulum desuper statuit: & rursus de perturbatione magna domus herodis: qua etiam alexandrum filium suum iecit in uincula. cap. xii. car. cxxxii.

Vt archelaus rex Cappadociæ reconciliauit alexandrum patri: & ipse in Cappadociam: Herodes autem Romam profectus est. cap. xiii. car. cxxxiii.

Discessio habitantium Tracōnem a regno herodis & natiuitas p duces eius: & de transfugis qui de Tracōne puiscia ad arabiam recesserunt: quos recepit sylleus pcurator regis arabie. c. xiiii. car. cxxxiiii.

Qualiter herodes a Roma reuersus in arabiam transfugas postulabat: quos cum non obtinisset exercitum contra eos produxit: arabas quoque debellauit. cap. xv. car. cxxxiiii.

Quemadmodum sylleus accusauit coram Cæsare herodem de incursione quam in arabia fecerat & q indignatus Cæsar dura uel grauiare scripsit ei: quare herodes placare uolens Cæsarem: misit romam Nicolaum damascenum. cap. xvi. car. cxxxiiii.

Criminationes Euryclis Lacædemonii contra filios ad patrē Herodem: & quia ligasset eos pater: & ad Cæsarem scripsisset. cap. xvii. car. cxxxiiii.

Vt per Nicolaum accusatione liberatus herodes est apud Cæsarem: Sylleus autem accusator herodis morti adiudicatus est. cap. xviii. car. cxxxv.

Qualiter Cæsare patrē p bēter cōcilio i Beryto habito accusauit filios herodes. cap. xix. car. cxxxv.

Mors inuenum & sepultura corporum eorum in alexandrio. cap. xx. car. cxxxvi.

Incipit Liber. XVII.

Qualiter Antipater odio hñtus est ab oī gēte pp interfectionem fratrum suorum. cap. i. car. cxxxvi.

Qualiter Herodes rex filios Alexandri & Aristobuli filiorum suorum adoptans: filiam Feroræ illis desponsauit & antipatrum: & qualiter antipater persuasit patri desponsationem in suos transferre filios: & qualiter Herodes aduersus Tracōnitas uolens munitus existeret: Zamarim iudæum qui de Babylone discesserat: & in antiochia degebat euocans ibi constituit: & utebatur illo opposito aduersus Tracōnitas. cap. ii. car. cxxxvii.

Qualiter Antipater oblectabatur eos qui circa Ferorā erant: uolens per illos insidiari patri & qualiter agnoscens soror regis Salome clam denunciavit fratri: & de interfectione Phariseorum regi aduersantium. cap. iii. car. cxxxvii.

Qualiter rex Herodes prapcepit fratri suo Feroræ: ut excluderet uxorem suam: aut eius regno

(DE BELLO IYDAICO TABVLA

discederet: & qualiter antipater suspectus patri factus timens eū scribebat amicis in Roma: ut scriberent patri eius ac persuaderent ut mitteret eum ad Cæsarem cum pecuniis quod persuasum est Herodi filiumq; transmisit: & de morte Feroræ fratris Herodis. cap. iiii. car. cxxxvii.

Accusatio uxoris Feroræ a filiis Feroræ: q; ueneno perisset: & qualiter Herodes exquirens reperit contra se uenenu patris a filio antipatro: & pscrutatus antipatri cognouit insidias. cap. v. car. cxxxviii.

Nauigatio antipatri de Roma ad patrem: & qualiter a Nicolao Damasceno Herodis amico fuerit accusatus: p̄sidētib; in iudicio Varone q̄ntilio & ipso Herode cū amicis utrorūq; in quo iudicio antipater multisarie cōuincit de facta conspiratione in patrem intantū ut uenenu patri a filio p̄paratū in mediū p̄ferret qd ad expiētū iussu Varonis bibēs unus dānotogastari morit. cap. vi. car. cxxxviii.

Herodes antipatrum filiū misit in uincula: & legatio missa ab herode ad Cæsarem de filio. c. vii. car. cxli.

De ægritudine Herodis: & seditione iudæorū: & q; desperans oēs optimates iudæorū p̄cepit occidi in hora mortis suæ & quia tpe illo deportatæ sunt ei litteræ ab legatis ad Cæsarem missis habentes dānationem antipatri in arbitrio eius & uoluntate esse positam: & quia inualeſcente ægritudine malum purgans: cultro se interemisset si p̄uentus non fuisset. cap. viii. car. cxli.

Qualiter antipater putans Herodem defunctū locutus fuerit custodi corporis de dimissione suæ: & propter hæc antipatri peremptio. cap. ix. car. cxlii.

Testamentum Herodis ad Cæsarem: & distributio inter eius filios: & qualiter archelaum p̄fescit deinde mors ipsius. cap. x. car. cxlii.

Epistola Herodis ad exercitum: & admonitio fidei seruandæ circa filium eius archelaum qui statim eleuatur in regnum. cap. xi. car. cxlii.

Sepultura Herodis in Herodio castello: & factor archelai regis ad populum: & populi ad ipsum. cap. xii. car. cxlii.

Qualiter populus seditionem mouit aduersus archelaum in festiuitate azymorum: & qualiter archelaus tria milia ex eis interemit: ipse uero nauigauit ad Cæsarem: credens regnum Philippo fratri suo. cap. xiii. car. cxlii.

Qualiter archelao Romam ascendente: Sabinus qui erat in Syria Cæsaris curator ascendit in hierosolymam uolenter expetens herodis pecunias & castella a curatoribus archelai. c. xiiii. car. cxlii.

Qualiter persuaserūt curatores populo arripere arma: & occidere Sabinum uel Romanum exercitum in antonia constitutum. cap. xv. car. cxliii.

Qualiter Cæsar testamentum Herodi confirmauit: seruans filiis eius testamentum: & diuisio regni iudaici in Tetrarchias. cap. xvi. car. cxlv.

De eo qui se mentiebatur esse alexandrum Herodis filium: & qualiter fictio ista deprehensa sit: inuestigante Cæsare: & poena qua multatus est. cap. xvii. car. cxlv.

Qualiter archelaus accusatus est a iudæis apud Cæsarem: quem Cæsar indignatus: regno priuauit: & trusit in exiliū apud Viennā galliæ: & somniū uisum archelao & Glaphyræ. cap. xviii. car. cxlvi.

(Incipit Liber. XVIII.

Qualiter Cyrinus a Cæsare destinatus ut Syriam iudæamq; censeret. cap. i. car. cxlvi.

Qualiter Copinius ex equestri ordine missus ē in iudæā: & quia Cyrintus uenit in iudæā uniuerſorū dep̄daturus substantias: & archelai redditurus pecunias: & quia iudæi moleste serētes: ad eū p̄sente Iozaro pontifice passi sunt descriptionē fieri substantiarum suarū. cap. ii. car. cxlvi.

Qualiter iudas gaulonites: & quidam alter persuaserunt multitudinē suā describi substantias paterentur. cap. iii. car. cxlvi.

Qualiter populi eorū cōsecuti: seditiōes & bella ciuilia: seu latrocinia exercuerūt. c. iiii. car. cxlvi.

Quātæ sint hæreses philosophorū apud iudæos: uel q̄libus teneant legibus. cap. v. car. cxlvii.

Qualiter herodes philippus ciuitates in honorē Cæsaris fabricauerūt: & q̄liter Samaritæ ossa tuorū in tēplo iactantes cū festis azymorū imineret populū reddidere pollutū. cap. vi. car. cxlvii.

Mors Salomæ sororis herodis quondā regis iudæorū: mors et angustia romanorū secūdi impatoris. Successio Tyberi Cæsaris sub quo p̄tius pilatus mittit in iudæam. cap. vii. car. cxlvii.

Qualiter pontius Pilatus uoluit latenter intromittere in Hierosolymam statuas Cæsaris cognoscentes autem populus seditionem aduersus illum commonit: donec illas ab Hierosolymis in Cæsaream transmitteret. cap. viii. car. cxlviii.

(DE IESV CHRISTO.

De facto quod contigit Romæ in templo Isis: & quæ iudæis per illud tempus Romæ prouenerint omnibus urbe expulsi per Tyberium: & de seditione samaritici populi: uel oppressione eius p̄ pontium pilatum. cap. x. car. cxlviii.

Accusatio samareorū aduersus pilatum apud Vitelliū: & qualiter Vitellius Romam eū ad Cæsarem ire compulsiuit ibi rationem eorū quæ contigerant redderet. cap. xi. car. cxlix.

Vitellius ascendens Hierosolymā magnificus ac munificus extitit in populos: & q̄liter Tyberius Cæsar scripsit Vitellio: ut amicitias cōponeret cū artabano pthorū impatore. cap. xii. car. cxlix.

Mors Philippi fratris Herodis iunioris: & qualiter Tetrarchia eius dispensationi syriæ regiminiq;

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

cōiuncta est: & de simulatione quæ contigit iter arethæ petreæ & herodem: quia elecit herodes filiâ arethæ: quam duxerat uxore: amore captus herodiadis: quâ subintrodixit loco uxoris: & quia Tyberius: puocatus scriptis herodis mādāt: Vitellio aduersus arethā pugnare. cap. xiii. car. cxlix.

De Ioanne baptista ab herode passō: & Vitellii præparatio in pugnam aduersus aretham secundū q̄ scripserat ei Tyberius: & quia Vitellius ascendēs hierosolymam fauorabiliter suscipitur a populo descriptio quoq; succincta de uniuerſa maioris herodis prosapia. cap. xiiii. car. cxlix.

Multiformis calamitas & infelicitas quæ prouenit agrippæ: adeo ut apprio liberto Romæ accusatus: & conuictus in uincula a Tyberio sit iniectus mors Tyberii: successio Caii: solutio agrippæ de captiuitate: & coronæ impositio per Calum. cap. xv. car. cl.

Qualiter herodes Tetrarcha ueniens Romam: accusatus fuerit ab Agrippa: & in exilium missus cū Herodiade. cap. xvi. car. cliii.

Seditio iudæorū & gētiliū ī alexādria cōstitutorū & legatio utrorūq; ad Caiū cap. xvi. car. cliii.

Accusatio iudæorum ab Appione legato patris alexandrinorum: propter quod statuam Cæsaris non haberent. cap. xviii. car. cliii.

Qualiter iratus Calus: mittit Petronium ducem ad Syriā cū huiusmodi mandatis: ut congregata manu pugnaret cum iudæis: si molles ei suscipere simulachrum. cap. xix. car. cliii.

Pestis quæ contigit iudæis in Babylonia cōstitutis p̄ asineū & anileū fratres. cap. xx. car. cliiii.

Incipit Liber. XIX.

Qualiter Calus Cæsar insidiis a Cassio Chærea extinctus est. cap. i. car. clvi.

Qualiter Claudius patruus eius coactus a militibus suscepit imperium: & seditio senatus & populi ad inimicū: & utriusq; partis. cap. ii. car. clx.

Legatio regis agrippæ ad senatū: & q̄liter cōsequētes milites q̄ erāt cū senatu: ad claudiū trāsire: & de morte chereæ seu aliorum Caii interfectorū: ipsi quoq; Claudio repugnantium. cap. iii. car. clxi.

Qualiter Claudius Cæsar reddit agrippæ omne regnum paternū: adiciens etiam illi Lysaniæ tetrarchiam: & libertas iudæorum: quæ prouenit eis sub Claudio: cum prius amisissent eam sub caio nauigatio quoque regis agrippæ in iudæam. cap. iiii. car. clxii.

Epistola Publii Petronii rectoris Syriæ ad doritras pro iudæis: & q̄liter rex agrippa hierosolymorū muros locupletius construens: studium suum imperfectum dereliquit: prohibente Cæsare: qui opus ipsum suspectum habuit. cap. v. car. clxii.

De honore quo Berityos honorauit: & de aduētū regum ad ipsū ī citate tiberiada. cap. vi. car. clxiii.

Qualiter processit de ciuitate cum regibus in occursum Marci: præfidis Syriæ uel quali modo uitam finierit: cum non dedisset honorem deo: populo sibi attribuyente honores diuinos & non humanos in theatro: quare confestim sensit plagam dei. cap. vii. car. clxiii.

Mortuo rege agrippa: Cæsarienses uel Sebasteni indecenter blasphemabant defunctū: statuas quoque filiarum eius diripientes: contumeliose tractauerunt. cap. viii. car. clxiii.

Post mortem Agrippæ: Claudius Cæsar Caspium Fadum mittit p̄fectū in iudæam: cui ēt iungit ultio exercēda in Cæsariēses: & Sebastenos pro defuncti Agrippæ contumeliis. cap. ix. car. clxiiii.

Incipit Liber. XX.

Quemadmodum Claudius post Agrippæ mortem: in Syriam misit successorem Marso Cassium Longinum: & quia Fadus missus procurator iudææ indignatus iudæis qui transfluum erant positis: quia præter uoluntatem suam contra Philadelfenos arma sumpserunt: tres uiros priores ipsorum comprehendens: unum occidit: duobus fugam immisit: & de Ptolemæo principe latronum ad eum deducto & occiso. cap. i. car. clxiiii.

Quia Fadus procurator iudææ: & Cassius longinus præses Syriæ præceperunt iudæorum primoribus ut talarem tunicam & pontificalem uestem in Antonia constituerent sub potestate Romano: sicut & prius. cap. ii. car. clxiiii.

Quomodo Claudius Cæsar rogatus ab Agrippa senioris Agrippæ filio: concessit iudæis petiitis ipsorum: & Fado rescripsit. cap. iii. car. clxiiii.

Quemadmodum Herodes frater Agrippæ defuncti petiit a Claudio potestate templi & sacerdotum ordinationem: & impetrauit. cap. iiii. car. clxiiii.

Quemadmodum Helena Adiabenorū regina & eius filius Iazates solennitates & ritus zelati sunt iudæorum. cap. v. car. clxiiii.

De fame quæ apprehendit ciuitatem Hierosolymorum: & mitigata per Helenam reginam Adiabenorū & eius filium Iazatem qui de paganismo conuersus fuerat in iudaismum: & de Artabano rege Parthorum. cap. vi. car. clxv.

De Mago quodam q̄ prophetā se esse asserens plurimos iudæorum seduxit. cap. vii. car. clxvi.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Quomodo Tyberius Alexander in Iudæam directus administrator filios Iudæ galilæi populum seducendo occidit. cap.viii.car.clxvi.

Quomodo Tyberio Alexandro Cumanus successit i Iudæa: & q̃a defuncto herode fratre regis agrippæ defuncti: Agrippa iuuenis eius hūit principatū. Cæsare tibi claudio cōcedere. cap.ix.car.clxvi.

Quia aduentu Cumani præsidis in iudæam a Cæsare destinatis sub eo multi usque ad .xx. milia iudæorū perierunt quarta die azymorū. cap.x.car.clxvi.

Seditio iudæorum contra Samaritas: & quia multi iudæorū extincti sunt per Cumanum adiutorem Samaritas. cap.xi.car.clxvi.

Quia Numidius quadratus Syriæ p̃ses audiens hæc: & ascendens in iudæā primates iudæorum atq; Samaritanorum Romā iussit ascendere: pariter & Cumanū & Celerē: ut Claudio Cæsari deberent ex his q̃ fuerāt gesta reddere rōnem: & q̃a quosdā iudæorū ipse puniuit. cap.xii.car.clxvi.

Quia Claudius audiens inter eos: iudæos quidem absoluit a culpa: rogatus ab Agrippa rege: Cumanum vero exilio deportauit: Cellerem autem millenarium & Samaritanorum primates morte multauit. cap.xiii.car.clxvi.

Felix mittitur p̃curator i iudæā: & q̃ta ptās adiecta sit agrippæ regi p̃ Claudiu. c.xiiii.car.clxvi.

Morif Claudius cui successit Nero q̃ matrē uxore & alios multos gñis sui interfecit. c.xv.c.clxvii.

Quia felix missus in iudæam: & inueniēs prouinciā a latronibus nimis afflictā: prospexit ut illis interemptis: pacem tribueret regioni: principem uero latronum Eleazarum uinctum direxit ad Cæsarem & de morte Ionathæ pontificis. cap.xvi.car.clxvii.

Quia ueniente ægyptio malefico: & multis iudæorum ab eo seductis: Felix aggressus eos multos occidit. cap.xvii.car.clxvii.

Quemadmodum iudæos & Syros pro æquitate ciuilitatis in Cæsarea seditiose concertātes: Felix compescuit. cap.xviii.car.clxvii.

Quomodo Portio Festo in iudæam misso pro successione Felicis: contigit prouinciā sicariis commoueri. cap.xix.car.clxvii.

De porticu interiore tēpli: & quemadmodum eam exaltauerat iudæi: & quia Festus ob hoc indignatus iussit opus destrui sed iudæis rogantibus: concedi sibi ob hoc legatos mittere ad Neronē: cōcessit miserunt nuntios: quos audiens Nero: ueniā gesti operis condonauit: & edificiū manere p̃misiuit: & quia moriente in iudæa Festo: successor uenit Albinus. cap.xx.car.clxviii.

Quia sub eo a nece prouincialium sicarii cessauerunt. cap.xxi.car.clxviii.

Quia Florus ueniens Albino successor: tantis malis iudæos affecit: ut eos ad arma contra Romanos uenire compelleret. cap.xxii.car.clxviii.

¶ Iosepi Mathathie filii hebræi genere sacerdotis ex hierosolymis de antiquitate iudæorum cōtra Appionem grammaticum alexandrinum. liber.i.car.clxx.

¶ Phlauri Iosephi de antiquitate iudæorum ad Epaphroditum. liber.ii.car.clxx.

¶ Explicit Tabula Antiquitatis Iudaicæ.

¶ Rubricæ nuper editæ super libro Iudaico per i Magistrū Franciscū Macerata ordinis minorum.

¶ Incipit Liber primus.

Q Valiter Antiochus q̃ cum Ptolemæo sexto in Syria bellum gerebat sup̃auit ciuitatē munitissimā: templā spoliat occidit oēs ex optimatibus: deinde sup̃ato Bachide p̃posito p̃sidiis antiochi p̃ Mathathia: & occiso: exactisq; ducibus Antiochi ex finibus iudææ & mortuo antiocho: filius antiochus noīe congregatis militibus iudæam itē inuadit & sup̃ens in iuda primo natu ex filiis Mathathie & interfecit multis ex iudæis Hierosolymā est profectus: & ibi relictis p̃sidiis in Syriā reliquos milites ad hyemandū traducit. cap.i.car.clxxxiii.

Post discessū atiochi iudas cū ducibus eius cōgredit & tādē sup̃at & morif. cap.ii.car.clxxxiii.

Ionathas frater iudæ reconciliatur antiocho: sed insidiis antiochi capif: & iratus antiochus quia a Symone fratre Ionathæ fuisset superatus Ionathan interfecit. cap.iii.car.clxxxiii.

Simon frater ionathæ itē gerit bellū cū antiocho quo sup̃ato ob hoc pontifex creatur sed insidiis Ptolemæi generi sui captus moritur: capta coniuge cum duobus filiis Simonis Hyrcanus tertius filius honorem patris defendens diu cum Ptolemæo bellum gessit & ob misericordiam matris: & fratru tantum distulit ut annus feriatu ueniret: quo licebat dimitti bellum. cap.iiii.car.clxxxiii.

Antiochus iterum iratus propter ea quæ passus est a Simone inuit in iudæam cōtra iohannem dictum hyrcanum quem trecentis talentis placauit. cap.v.car.clxxxiii.

Iohannes dictus Hyrcanus inuento tempore uindictæ q̃a Antiochus bellū gerebat cōtra Medos perrexit contra ciuitates antiochi & multas occupauit. cap.vi.car.clxxxiii.

(DE BELLO IYDAICO . TABVLA

Gentiles ob inuidiā in Ioannē cōperūt agere seditionem qui tandem deuicti sunt: & ipse rebus administratis per triginta tres annos moritur relinquens filios post se: hic princeps pontifex & propheta fuit: prädixit filios duos maiores non regnatu-
cap. vii. car. clxxxiii.

Aristobulus succedit in regnum patri: contendit cū matre quia eam dominā regē reliquerat Ioan-
nes ipsam famē necauit deceptus uerbis matris suæ fratrem Antigonū interficere fecit: hoc audito
tanto mēore confectus ut tandem moreretur.
cap. viii. car. clxxxiiii.

Alexander frater aristobuli rex constituit: occidit fratrem pugnat cum Ptolemæo: occupat bona
Theodori a quo oīa recuperant: & fere decē milia Iudæorū interficiunt: multas ciuitates occupat: cō-
gredit cū Obedio rege arabū a quo superato exercitus uix solus euasit: Hierosolymam petit nititur
redire in gratiam cum subditis quos nullo modo sedare potuit.
cap. ix. car. clxxxv.

Iudæi petunt auxilium demetrii qui superat prælium: sed timore perterritus quia sex milia ex Iu-
dæis se contulerant ad alexandrum discessit Messalim ciuitatem deuastat: mulieres earumq; filios
coram matribus necabat: qua impietatis perterriti octo milia Iudæorum profugiunt eadem nocte
in iudæam.
cap. x. car. clxxxiiii.

Bellum gerit antiochus frater Demetrii cum Alexandro qui licet oppida multa diremisset & mul-
tos occidisset: non potuit tamen antiochum arcere: sed per regem arabum tandē deuictus est: Alexā-
der in iudæam reuertitur qui moriens uxori reliquit principatum: hæc declarat filium hyrcanū pon-
tificem aristobulum uero regē. hic fraude multos sibi deuiciens matre morbo laborāte castella mul-
ta occupat. mater uero miserata: Hyrcanū coniugem & filios aristobuli carcere conclusit: interi mori-
tur alexander: reconciliat hyrcanus & aristobulus.
cap. xi. car. clxxxv.

Antipater hortat hyrcanū ut impiū repetat ad regem arabiz accedunt p auxiliis & aristobulum
madūt & supant mortuusq; esset nisi dux Romanorū soluisset obsidionē.
cap. xii. car. clxxxv.

Aristobulus prosequitur & resarcitis copiis congressus cum Hircano occidit supra sex milia eorū:
Antipater & Hyrcanus ad Pompeium qui tunc erat in Damasco accedunt ut restituat Hyrcanū: Pō-
peius cum exercitu ad fines iudææ peruenit. Aristobulus alexandrium confugit: Pompeium alloq-
uitur paccato Pompeio polcitationibus: audita morte Mithridatis perrexerit Hierosolymā: decepit Pō-
peium. eo q̄ ex promissis nihil est factum: iratus Pompeius aristobulum in custodiam collocat & ad
ciuitatē tentat accedere ut euerat.
cap. xiii. car. clxxxv.

Hæsitante Pompeio quomodo urbem caperet orta est seditio inter eos qui in ciuitate erant de-
nique uicta est pars Aristobuli receptis Romanis in itis consiliis cum Hyrcano quomodo aliam
partem quæ in locum tutissimum confugerat caperet tandem sine consilio & auxilio Pompei nihil
esset factum.
cap. xiiii. car. clxxxvi.

Tentans pōpeius locū inuadere tertio mēse uix turrim unā euerferat.
cap. xv. car. clxxxvi.

Faustus Cornelius muros primus ascendit multi occidunt multi ex muris se proiciunt: Pompe-
ius cū suis comitibus ingreditur: in templum ingressus neminē nisi pontificem uidit pcepit q̄ nihil
aufereretur: postero die solēnia celebrauit: hyrcanūq; pontificē declarauit: Pompeius uero cū Scau-
ro dicens Aristobulum Romā profectus est.
cap. xvi. car. clxxxvi.

Scaurus in arabiam proficiscitur patitur multa ob asperitatem locorū: alexander aristobuli filius i-
terim iudæam populatur timet Gabiniū: p̄pterea loca arabiz munit: Gabinius p̄misso Marco Anto-
nio adiunctis aliis obuiam fit alexandro coactus alexander congredi cum Gabinio: uictus effugit
Gabinus restaurat loca: perterritus alexander legatos ad eum misit pollicēs sibi omnia castella quæ
ipse Gabinius eruit funditus.
cap. xvii. car. clxxxvi.

Gabinus Hierosolymam deducto Hyrcano reuertitur Aristobulus interim parato exercitu alexā-
drium occupat: sed tumultu Romanorū in Machærunta confugit sed tādē capitur & ad Gabiniū
perducitur: alexander interim iudæam reduxit in discessionem: Romanos multos trucidare decre-
uerat Gabinius concordiam peruasit sed certantibus ipsis alexander fugatus disperit: Gabinius hic
rosolymam reuertitur.
cap. xviii. car. clxxxvii.

Crassus succedit Gabinio: suscipit Syriam: aufert aurū tēpli: perit transgresso Euphrate: Cassius Syri-
am deffendit: occidit Pisilaum colligentē seditiones aristobuli.
cap. xix. car. clxxxvii.

Antipater ex Arabis coniugem suscipit: sociat sibi regem arabum per affinitatem bellum uult ge-
rere cum aristobulo: Cæsar mittit e roma aristobulum solutum uinculis in Syriam: perit ueneno &
alexander eius filius occiditur: Ptolemæus aufert Antigonum & eius sorores a coniuge aristobuli:
& minorem sibi coniugio copulat: Antipater mortuo Pompeio contulit se in clientelam Cæsaris &
mittit dates cum antipatro uictores fiunt: & Pompeius tandem gratia antipatri pontificatum confir-
mauit Hyrcano.
cap. xx. car. clxxxvii.

Antigonus corā Cæsare crimīabant antipatrū: sed Cæsar cognitis meritis antipatri hyrcanū con-
firmat & cuius uellit dignitatis p̄ponit adoptionem: declarat ur procurator iudææ: sedat iudæā hyr-
canū reddit in gratiam populis tandem phasclū filium maiorem p̄posuit territorio hierosolymorū:
herodem minorem natū curatorem Galilææq; Ezechiam dephendit cum multis aliis ex hoc cogni-
tus est Sexto Cæsari propinquo magni Cæsaris.
cap. xxi. car. clxxxvii.

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

Compellitur Herodes ab Hyrcano qui eum tam gloriosum euasisse oderat ut ad eum accedat ipse uero persuasus uerbis multorum qui inuiderant Herodi accessit: sed recessit Herodes non paratus obedire: Concitatur Hyrcanus iterum contra Herodem sed Herodes declaratur a Sexto Cæsare dux militum in Syria: Herodes Hyrcanum cogitat ex regno pellere sed uerbis patris & fratris mitigatur. cap.xxii.car.clxxxviii.

Oritur discordia inter romanos & ob diuturnitatem belli uenit Marcus successor Sexti Cæsaris qui mortuus fuit a Cæcilio Basso fauore Pompei. cap.xxiii.car.clxxxviii.

Tempore quo Marcus fit successor Sexto Cæsari: Cassius Syriam petit exactiones imponit: nascitur contra Malichum eius exactorem: Herodes fit carus Cassio: præficitur procurator Syriæ: Cassio cedente a Syria oritur seditio Hierosolymis Felix qdam uolens uindicare necem Malli fratris congredditur cum Herode: Herodes potitur uictoria: Accusatur Herodes Antonio interfecto Cassio: pecunia eum pacauit ueniunt legati Antiochiæ centum uiri contra Herodē & Hyrcanum Messalla deficiente eos: terrarchas ambos declarat Antonius: legatos carceri cōpellit: maior tumultus fit Hierosolymis bellum gestū est cōtra alios legatos ab Antonio ita ut multos occidisset: Barzaphranes concilians iteꝝ Pacorum contra Hyrcanū: tandē ab Herode multi obtruncant die pentecostes in ciuitate ortū est bellum ita ut multi occisi ab Herode: multi fugati. cap.xxiiii.car.clxxxviii.

Admittitur arbiter pacis Pacorus: simulans Pacorus uolebat Antigonom adiuuare: cognitis insidiis missosq; ministro ad necem Herodis qui noluit admittere habens hmoi suspectos: audito q Phaselus frater eius fuisset corruptus ad Idumæam nocte pgit: cognitus a barbaris cogitur recedere præmissa matre & fratribus: ad Masada properabat decertans cum illis potitur uictoria: Iosepus frater Herodis obuiam Herodi uenienti ex Idumæa fuit paucis ex carissimis receptis alios dimisit: parti Hierosolymam ueniunt: constituunt regem Antigonū: Hyrcanū & Phaselū uerberantes: dentibus aurículas truncat Antigonus ne possit esse pontifex: Herodes cognita morte Phaseli fratris nix euadens Romā peruenit. Creat rex fauore oīum & fauore Antonii & Cæsaris. cap.xxv.car.clxxxix.

Antigonus inclusos tenet Iosepum & alios qui etiam exeuntes quandoq; uincebant quandoque aduerso casu reuertebantur: Venidius iterum festinat iosepo & aliis ferre auxilium: sed placatus munibus Antigoni discedit: Herodes ex italia reuertitur & contra Antigonom sumit exercitum: castris positis declarat populo uenisse bono populi & non recordaturus offensarum: detegitur corruptio Sydonis ab Herode q ipse uinum & oleum & omnia necessaria defferri scripserat in Hiericuntha: herodes occupat ciuitatem & quingenta cacumina montium: committit bellum: uictor reuertitur: herodes multos in speluncis occidit: pater septem filios cum matre occidit qui uolebant scdus inire cum Herode: & septem etiam desuper occidit: reuertitur in Samariam contra Antigonom dimisso Ptolemæo præposito qui ab eis occiditur: occisis multis per herodem fertur q Iosepus eius frater in iudæa frangitur & moritur in Galilæa se confert: uulneratur Herodes: municipia multa occupat: in fugam uertit aciem inimicorum: ciuitatem ingreditur cladem fecit ex illis magnam: sed propter hyemis asperitatem non potuit Hierosolymam applicare: interim uxorem ducit & i Hierosolymam petit: iterum oritur discensio in ciuitate: Herodes iratus quoscunq; posset occidit: Antigonus ad pedes Cassi prostermitur: Herodes quærit pacare ciuitatem: & studiosos suos facere amicos: Antigonianos neci tradere. cap.xxvi.car.cxc.

Cleopatra indignata q propinquus nullus ex sanguinitate esset: ad extraneos occupandos se conuertit: moliebatur ut herodes & Malichus interirent per Antonium qui noluit: insidiis periclitatur Herodes: ex hoc recreati Arabes pugnam repetunt: fugant militem herodis: ulciscuntur Arabes: interim alia calamitas occurrit herodi scilicet: terremotus infiniti ut triginta milia hominum interirent: incitatur hoc magis arabes: Herodes hortatur suos ad resistendum facto sacrificio congredditur & potitur uictoria: desideratur patronus illius gentis adiit Cæsarem herodes conquerens de Antonio: Herodem regem instituit & diadema imposuit in ægyptum proficiscitur Cæsar: & mortua Cleopatra & Antonio regnum auxit herodi: procurator Syriæ instituitur: constituit templa & multa in honorem Cæsaris fecit & Agrippæ: oritur discordia inter uxores herodis: ira concitatus Mariannem fecit occidere quem ualde pœnituit: irati filii ob matris mortem criminantur apud Cæsarem: Antipater interim succedit in regnum: curat mortem fratrum ex parte Mariannes: conciliat filios Cæsar patris: non cessat Antipater dolis & simulationibus fratres criminari consilio nouet: illorum uicibus ne scientibus: Alexander corumpit amicos regis: intruditur in carcerem: reconciliat Archelaus Alexandrum herodis: Eurycles accusat Alexandrum: uinciuntur filii & separatim custodiuntur: Mittit herodes litteras cum iudiciis ad Cæsarem. Saturninus & Volamnius fiunt duces offocantur tandem iussu herodis: pœnitet herodem mortis filiorum & nepotes amplectitur: & antipater irascitur patri herodi: oratur Antipater ab herode ut Romā reuertatur: cōuenit herodes antipatrū priuatur regno & nomine regio: incenduntur uici sophistæ & qui aquilam demiserunt ex muro: iubet multos ex iudæis occidere: feruntur litteræ a Cæsare de damnatione Antipatri occidit Antipatrum Herodes: moritur Herodes: legitur testamentum de institutione Archelai regis: fiunt exequiæ cū maximo apparatu ab Archelao: sepelitur in castello quod Herodion dicitur. cap.xxvii.car.cxcii.

Archelaus propterurbationes nouas cogitur proficisci Romam: multos occidit die festo qui pascha appellatur. relinquit Philippum procuratorem regni & curatorem familiarium rerum: ratione administrationis reddit Caesari Archelaus: accusatur Archelaus apud Caesarem quod nomine tantum Caesarem ostendisset regem non re ipsa: defenditur a Nicolao Archelaus: & ad pedes Caesaris se prosternit: Iudaei cum relictis ab Archelao congregiuntur: Varus res componit petunt Iudaei ut per iudices res administrarentur: Caesar non annuens his Archelaum tetrarcham fecit in media parte: pollicens regia dignitate donaturum: aliam medietatem regni aliis duobus filiis Herodis dimisit: donauit Caesar aliis muneribus ceteros filios & filias Herodis. cap. i. car. cci.

Iudaeus quidam interm simulat se esse Alexandrum ob similitudinem cum illo Romam uenit cognoscitur a Caesare: patefacit ipse Caesari dolum & fraudem: his ridens Caesar remigum numero isse ait: suam fore illius fraudis interfecit: ponuntur quaedam sectae philosophorum & eorum uita. cap. ii. c. cclii.

Decedente regno archelai Philippus & Herodes antipas regunt Tetrarchias suas: desertur imperium ad Tiberium post mortem augusti: Pilatus mittitur a Tyberio in Iudaeam: ob imagines Caesaris quas intulit in templa oritur discordia maxima: Caius Caesar uult deus appellari: eius imagines & statuas praecipit erigi: renitentibus illis minatur eis: moritur Caius: Claudius rapitur in regnum: mittit Agrippam ad senatum ut placeat eum esse regem: non admittit curia: remittitur Agrippa ad senatum nuntians pugnam aduersus eos. cap. iii. car. cciii.

Senatus uadit ad Claudium: offert uictimas deo: ipse donat Agrippam regio patrimonio: moritur Agrippa: Claudius regnum in provincia redegit: & herodes qui regnabat in chalcide moritur. c. iiii. car. ccv.

Post obitum herodis qui in chalcide regnauit: Claudius Agrippam filium agrippae regem instituit: Cumanus curam accipit alterius provinciae: unde inter Iudaeos oriuntur multi tumultus in die festi azymorum: populus in fugam se conuertit & propter egressum de constipatione. xxx. milia hominum consumpta sunt. cap. v. car. ccvi.

Insurgunt tumultus latrocinantium: unde quidam per Cumanum capiuntur: libri legis per militem quendam comburuntur: accensi Iudaei ex hoc conqueruntur apud Cumanum: adiudicatus est ille ad supplicium ex hoc populus quiescit. cap. vi. car. ccvi.

Conflictus oritur inter Galilaeos & Samaritanos: quidam Galilaeus ad festinitatem ascendens interficitur: Cumanus ad sedationem mittit praecatores: Hierosolyma audito homicidio uulgus in impetum in Samariam irruit: Cumanus accurrit cum ala militum: multos interfecit principes Hierosolymae praecantur ut ab incepto desistant: Iudaei tandem eorum precibus acquiescunt. cap. vii. car. ccvi.

Fiunt his temporibus multa homicidia samaritarum primates accedunt ad Numidium Quadratum: conquirentes de huiusmodi latronibus: conueniunt & nobiles Iudaeorum defendentes: distulit Numidius iudicium: uero dum uenit: audiens iteque querelas samaritanorum: quosdam percutit securi: quosdam releuauit: Cumanus uidet Romam proficisci: de reddenda ratione administratae provinciae apud claudium: sex samaritis tres interficiuntur: Cumanus iubetur ex urbe discedere. cap. viii. car. ccvi.

Nero succedit Claudio: fratrem matrem & uxorem interfecit: ad Histriionum opera se conuertit. cap. ix. car. ccvi.

Aristobuli filius regnat in Armenia: augetur regnum agrippae residuum inde: Felici creditur: Iudaei Eleazarum deprehendit mittitur Romam cum multis aliis: insurgit nouum genus latrocinantium: scilicet: facinoriorum: insurgunt quaedam sectae hominum qui consiliis & hypocrisis homines decipiant. cap. x. car. ccvi.

Aegyptus quidam pseudo propheta congregat. xxx. milia hominum: hierosolymam uult ascendere: Felix cum quibusdam armatis eos depellit & fugat: insurgunt quaedam magi qui tentant reuocare populum a seruitute Romanorum: insurgunt tumultus in Caesaria inter populum scilicet Iudaeum & Graecum: Felix nequius pacare ex utroque nobiles ad Neronem mittit: Succedit Festus felicique plurimos latronum interfecit. cap. xi. car. ccvii.

Albinus fit successor Festo qui fuit latronibus: & postea Caestius Florus qui ita se gessit ut multi coacti sint relinquere patriam ob publica latrocinia: & rapinas suas. cap. xii. car. ccvii.

Fit quaestio in Caesarea inter Iudaeos & Caesarienses de Synagoga Iudaeorum quia impediabatur ad illuc accessum: locundus qui erat praefectus equitum pergebat sedare tumultum: recedunt Iudaei in Nabata cum libris legis primates Iudaeorum ad forum accedunt conquaerentes: quos iubet uicini propter ablationem librorum legis: ex hoc oriuntur iurgia maxima apud hierosolymas: accusat Florus & eius timore populus effugit: Florus indignatus sedes per tribunali militibus praecipit ut forum uenialium diriperent: unde multi interfecti & spoliati & domus omnium dirute sunt. cap. xiii. car. ccviii.

Rex Agrippa alexandriam proficiscens inuenit germanam suam Beronicen: uidens iniquitatem militum misit ad forum ut a cede desineret: qui noluit immo peiora operatur uenit Hierosolymam & uota deo exoluit: regina uero Florum precatur. cap. xiiii. car. ccviii.

Multitudo clamat contra Florum: primates sedant multitudinem: Florus uidens multitudinem sedatam nouam querit insurgere discordiam: multi occiduntur per Romanos sed desperatione da-

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Atus populus irruit in Romanos: quos expulit ex urbe: uidens Florus nihil posse agere ab urbe digre-
ditur Cæsariam uenit. cap. xv. car. ccviii.

Florus non cessans: Iudæos apud Cæstium accusat de defectione: dirigit tribunus Neapolitanus
ad hæc inuestiganda suscipitur a Iudæis benignissime: & conqueruntur de Floro cognita in huma-
nitate Floris: uulgus uult legatos fieri ad Neronem de crudelitate Flori. cap. xvi. car. ccviii.

Aduocat contionem Iudæorum & constituit in suggestu Beronicem germanam rex Agrippa q
omnes hortatur Iudæos ad quietem & patientiam dicens hæc non placere Cæsari: neq; eos posse
Romanis obsistere: qui toti orbi iam dominantur tandem acquiescit populus: uolensque persuade-
re ut Floro obediant. quousque successor ueniat. accensa multitudo ex urbe pepulerunt: ipse in re-
gnum discessit. cap. xvii. car. ccix.

Quidam eo tempore insurgunt & Romanos omnes interficiunt Eleazarus dux militum prohi-
bet Romanos hostias immolare. Nobiles quidam hortantur ne id fiat ad Florum destinantur lega-
ti: & ad Agrippam ut cum exercitu ascenderent in ciuitatem: diuiditur ciuitas i duas partes: quidam
nobilium & pontificum confugerunt quidam in cloacis latuerunt. cap. xviii. car. ccx.

Quintadecima die mensis augusti fit impetus in Antoniam & omnes obsessos in eo præsidio capi-
unt: post regem accedunt exurunt turre: precantur Manaium ut liceat aufugere quibus concedit
relictis solum Romanis intus: qui confugiunt in turre: regias: illi uero qui cum Manaimo erantur-
mentes illa loca diripiente stratopedum incenderunt. cap. xix. car. ccxi.

Capitur Ananias pontifex & cum fratre Ezechia occiditur & insurgunt quidam contra Manai-
um: nolentes eum regem interficiunt sophista a populo interficitur Manaimus: per Romanos etiã
multi ex Iudæis occiduntur ita ut Cæsaria uacuata Iudæis remaneat. cap. xx. car. ccxi.

Iudæi diuisi uicos & loca alia inflammauerunt: mensa cædes fit ex Iudæis & aliis: Ciuitates etiam
omnes plenæ cadaueribus scythopolitæ cum Iudæis dimicant: clã tamẽ nocte dormiẽtes tertia: eos
inuadunt. xiii. milia interficiuntur ex Iudæis & eor; substantiam diripiunt. cap. xxi. car. ccxi.

Circũfusus Scythopolitis a Iudæis Simon quidam qui multos ex Iudæis quotidie truncauerat
educens gladium nullũ hostium interfecit & patrem & matrẽ & filios & uxorem interfecit præ indi-
gnatione hostiũ q; gloriaretur: & seipsum: cædes maxia fit in Scythopoli urbes & populi cõuicini
Iudæos oēs interficiunt: multæ ciuitates aliæ pepererunt eis miseratione moræ cap. xxii. car. ccxii.

In regno Agrippæ insurgit pñcies aduersus Iudæos: Varus multos ciues q ad Agrippã & Cæsti-
um uenerant poscendi pñdii gratia in itinere occidit: hũc Vag; Agrippa punire nõ audet summonit
eum e regione qua procurabat. cap. xxiii. car. ccxii.

Iudæi persuadent romanis ut deserant castellũ: tunc honoribus Iudæi in Alexandria quos Ale-
xander concesserat cõflictus continuus cũ Iudæis & Græcis fit. cap. xxiii. car. ccxii.

Alexandrini conueniunt ut largitionẽ ad herodem mittant: pñsentur Iudæi cum græcis in am-
phitheatro: fit discordia maxima inter eos: Tyberius Alexander cohercuit eos hortationibus qui irru-
entes Tyberium contumeliis appetebant ille quasi omnes fecit interficere: domos diripere. Zabulon
ciuitas a Cæstio occupat: diripit domos & loca incendit. cap. xxv. car. ccxii.

Cæstius pñmittit exercitũ i Ioppẽ q capis: itẽdit eã & uiros oēs iterfecit. cap. xxvi. car. ccxii.

Cæstius mittit Gallum in Galilæam suscipiunt eum ciuitates qui uero non obtemperabant in se-
questur & trucidabat: progrediens multa loca inuadit: Iudæi ad diem festum Hierosolymam petie-
runt: qui auditis militibus uenientibus: dimissis solennitatibus in Romanos irruerunt: quorum mul-
tos occiderunt. cap. xxvii. car. ccxiii.

Quærit Agrippa uerbis Iudæos auertere ut disisteret: mittit Borcãũ & Phœbũ ad Iudæos: pñmisit
Phœbus: Cæstius iducit exercitũ i oppidũ Iudæor; incenditq; pñte ciuitatis. cap. xxviii. car. ccxiii.

Quidam uocabant Cæstium patefacturi portas: q cogniti proiecti sunt ex muris: Cæstius tentat
muros ascendere & inuadere templum: repugnatur a Iudæis: recedit Cæstius & Iudæi insequuntur
dimittit quæ erant impedimento ad fugam: & nisi nox aduenisset totus exercitus periisset nocte au-
fugit: insequuntur Iudæi: ex Romanis mortui sunt quinq; milia & trecẽti peditũ: ex equitibus non-
ingenti & octuaginta. cap. xxix. car. ccxiii.

Post fugam Cæstii multi nobilium ex ciuitate fugiunt mittit quosdam ad Neronem nunciatu-
ros eius miseriam: Qui Cæstium fugauerant reuersi sunt in Hierosolymam: ex Romanis qui supere-
rant amicos sibi sociant: Eleazarus persuadet populo ut sibi pareat constituuntur diuersi diuersis lo-
cis præfecti: Iosephus unus ex præfectis subditos sibi quærit cõciliare: multos ex illis præponit & præ-
ficit regionibus galilææ sibi subditæ: munit loca omnia propter Romanos quos timet insurgit qui-
dam insidiator cum multis qui galileam depopulantur congregat pecunias: cogitabatque diuersa
in perniciem Iosephi. cap. xxx. car. ccxiii.

Quidam qui aggressi sunt procuratorem Beronicis & multa abstulerunt: quia Iosephus iussit ut re-
gibus restituerentur illa: contra eum tumultus maximos parant: accusantes eũ esse proditorem irru-
unt in eius domum: quærit placare illos uerbis: præualet aduersus eos: Ioannes quidã fraudẽ molit
contra Iosephum insidias: cognita fraude ut de iniuria uendicaret accedit cũ militibus ad Ioannem

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

hic aut emissis armatis iussit eum interfici: aufugit in lacum: resumptis uiribus Ioannes cogit aufugere tentat aliud genus insidiarum aduersus iosephum.

cap. xxxi. car. ccxv.

Deseritur iosephus a suis: quos ipse punit: euocans omnes primates & astutia quadam utens scaphis ducens secum in Tarichæas cuidam clamanti Clito nomine iubet manus abscidi ipseque sibimet dextram truncavit timore perterritus.

cap. xxxii. car. ccxv.

Incipit Liber tertius.

Sentens Nero res gestas non prospere indignatur: mittit Vespasianum in Syriam ad regendos exercitus & ulciscendos iudeos rebellantes tandem ex iudeis .x. milia perimuntur: non cessant iudei uerum ascalonem petunt: sed antonius positus insidiis qua erant transitori super octo milia interficit ceteri aufugiunt: Niger unus ex ducibus iudeorum in turrim se recipit quem Antonius succedit ille uero saltu demissus euadit: uidentes iudei illum gaudent quod dei providentia dux eorum impotenter sit seruatus.

cap. i. car. ccxvi.

Vespasianus Antiochiam cum exercitu uenit: Agrippam offendit fert opem Sephoris contra iudeos.

cap. ii. car. ccxvi.

Dux sunt Galilæe optimæ abundantes: hostes pugnaces sunt: continent hæc provincie diuersas ciuitates quæ irrigant diuersis fluminibus quibusque finibus terminantur.

cap. iii. car. ccxvi.

Exercitus quem dederat sephoritis Vespasianus: diuiditur in duos: assidue ciuitates & loca illa incursant depredando iosephus in Sephori impetum facit sed nihil efficit totam Galilæam igne & sanguine repleuit.

cap. iiii. car. ccxvii.

Titus filius Vespasiani patrem suum reperit ptolemaide qui multas legiones comparauerat multosque cuiuscunque generis ad militiam uiros congregauerat.

cap. v. car. ccxvii.

Laudatur Romanorum prudentia instruendum seruos in militie disciplina: quæque sunt edocti instructi dis castris & quæ ordinem seruant in bellicis rebus describitur.

cap. vi. car. ccxvii.

Vespasianus cum filio suo ordinat exercitum in ptolemaide Placidus interim maximam multitudinem in Galilæa peruenit iotapata qui receptus cum suis a iudeis illico sunt interfecti: ex iudeis uero tres ceciderunt Placidus aufugit.

cap. vii. car. ccxviii.

Vespasianus cum armatis suis in Galilæam peruenit: timet omnes iosephus conspiciens non posse repugnare in Tyberiadem confugit.

cap. viii. car. ccxviii.

Vespasianus ciuitatem Gadarensium capit iosephus mittit hierosolymam litteras: si cupiat sedes uel bellum cum Romanis: si bellum mittat condignum exercitum ut possint repugnare Romanis.

cap. ix. car. ccxviii.

Vespasianus aggrediens recidere iotapata more ubi iudei plurimi confugerant: ciuitatem circumualare iubet per milites ipse perficitur ponit castra aggeres facit ad oppugnandum ciuitatem iosephus curat ut muri ciuitatis altius p. xx. cubitos eleuent quod Romanos multum perimit.

cap. x. car. ccxviii.

Vespasianus certans pluribus diebus uidens non posse capere ciuitatem statuit obsidere eam ut cogere inopia rerum reddere uidens nolle eos reddere iterum ad certandum se conuertit iosephus cogitat de fuga cum suis: populus hortatur ne recedat: ipse dicit melius: quia parabit alium exercitum quo reuocabit Vespasianum ab eis: statuit remanere se parat ad prælium: aggreditur multis incursionibus Romanos egrediens: Vespasianus nollens cum desperatis congredi iubet ut armati declinent impetum.

ca. xi. car. ccxix.

Admouet Vespasianus arietem muris: muri concutiuntur machinis cogitat iosephus quod ictus arietis refellat: Romani contra aliud genus machinantur: iosephus cum sociis igne concremarunt Romanorum propugnacula & aggeres ita ut spatio unius horæ omnia sint concremata.

cap. xii. car. ccxx.

Quidam uir iudeus saxo subleuato & demisso caput arietis fregit: hic fixus est quinque sagittarum uulneribus decedit tandem alii duo uiri Romanorum aciem propuerunt: iosephus uero & cetera multitudine incendit machinas romanis lugentibus.

cap. xiii. car. ccxx.

Vespasianus in planta pedis uulneratur totus exercitus turbatur superato dolore uulneris seuius bellum in iudeos incitant: pugnatur fortiter utrinque cedit murus ictibus machinarum ad matutinas uigilias illi uero munire partem illam.

cap. xiiii. car. ccxx.

Vespasianus parat exercitus & machinas ad innadendum urbem recreato prius exercitus: iosephus cognito consilio Vespasiani ordinat milites ad resistendum: placet crudelissimo certamine.

ca. xv. car. ccxx.

Die .xx. mensis iunii iudei quasi defessi quia non haberent propugnatores quos mitteret: cogitauerunt oleo feruenti super infuso Romanos oppugnare: ac foeno graeco super sparso ut inde Romani caderent: uidens dux Vespasianus tot mala milites petere: eos a bello renocat & a poena.

cap. xvi. car. ccxx.

Vespasianus tres turres ferro circumdadas erigi fecit plenas iaculatoribus & fundibulatoribus fortissimis: ita ut ex his qui intra muros erant deferere defensionem muri cogantur.

ca. xvii. car. ccxxi.

Vespasianus mittit Traianum in Ephra ciuitatem congreditur cum illis tandem superat ciuitatem omnemque præter infantes occidit.

cap. xviii. car. ccxxi.

b ii

DE BELLO IYDAICO, TABVLA

Ad Samaritas Cerealis mittitur a Vespasiano: quia eos pronos ad tumultū uidebat: inopiaq; quidam moriebant: quidam ad Romanos confugiebant: reliquos uero oēs nequiens per uisione placare occiderant aut undecim milia & sexcenti. cap. xix. car. ccxxi.

Ageres super altitudinē murorum iotapatenis efferuntur: quidam ad Vespasianum uenit profugus ex ciuitate: nuntians paucitatem ciuium & facilitatem capiendi: Vespasianus exercitū parat nocte hora qua ille ducuerat ciuitatem aggrediuntur: & custodes occidunt: ciuitatem ingrediuntur: quidam uero ne oppeterent per Romanos se ipsos interfecerunt: tandem Vespasianus incendi fecit ciuitatem uniuersam. cap. xx. car. ccxxi.

Iosephus ne a Romanis inueniretur in puteū se demisit lapidēq; supra imposuit ne uiderent: nocte exibat perscrutans si posset euadere: indicatur per quādam mulierē mittit ad eum Vespasianus cū fide de ueniastimebat uero iosephus in somnis simulachra ei apparēt deprecatur deū. in manus Romanorum se cōmittit: habita prius oratione ad socios. cap. xxi. car. ccxxii.

Iosephus dehortatur suos a cedere: nequiens reuocare a proposito: oēs se ipsos interfecerunt: ducit Iosephus ad Vespasianū iubet Vespasianus eū custodiri ut ad Neronē mitteretur: iosephus alloquit Vespasianum seorsum cū filio Vespasiani eūq; dominum & regē orbis prędicat: Vespasianus eū liberat muneribusq; uariis eum donat. cap. xxii. car. ccxxii.

Vespasianus in ptolemaida reuertitur multi clamant de excidio iosephi ipse nihil respondebat: legiones duas mittit hyemari Cæsaream: quasdam scythopolim. cap. xxiii. car. ccxxiii.

Quidam ex iudæis qui fugerant collecti in iope: fabricatus piratis nauibus inuium faciebant pelagus illarum partium Vespasiano uero illuc applicante per Romanos tū per uentos qui illorum naues in scopulos cōpellebant: quatuor milia & ducenta cadauera inuenta sunt. Ciuitatē incendunt dimittitq; Vespasianus equites qui loca ruerentur. cap. xxiiii. car. ccxxiii.

Audita captiuitate iotapate ab hierosolymis: maximus eos inuasit dolor: audito q; iosephus eēt cū Romanis ira in eum concitabant ita ut in Romanos sæuius incitarent. cap. xxv. car. ccxxiii.

Vespasianus ad agrippam profiscitur: audit Tyberiada & Tarichæas rebellare: iratus mittit filiū suum illuc: appropinquantes ciuitati quidam ex senioribus ad Vespasiani pedes suppliciter accedūt is uero eis indulgit. cap. xxvi. car. ccxxiii.

Vespasianus pręmittit Traianum in arcem an multitudo pacem cupiat: illi apertis portis eum liberatorem ac benemeritū proclamant: post ad Tarichæas profiscitur: castra ponit: superatis illis ad nauale bellum se contulerunt. cap. xxvii. car. ccxxiii.

Congregata multitudo prope ciuitatem in planitie uidēs Vespasianus filiū suū mitti: ipse uero patri nunciauit dicens opus esse pluribus auxiliis: suos deinde horrat. eorū genus & aium reminiscens ut strenue sint dimicaturi: Vespasianus mittit auxilia: gentem aggrediuntur: oēs fugant oppidum occupant: cunctos occidunt pręter indigenas. cap. xxviii. car. ccxxiii.

Letatur Vespasianus audita uictoria filii: post aduersus eos qui ad lacum descenderant rates fabri cari iussit. cap. xxix. car. ccxxiii.

Declaratur natura lacus: & uertas & rerum uicinorū locorum. cap. xxx. car. ccxxiii.

Fabricatis ratibus insequitur illos per lacum Vespasianus: nemine remanente occisi sunt. paucis post diebus intolerabilis fetor ex cadaueribus in terrā a mari compulsi insurrexit: ut non solum uidētis sed Romanis miserabilis fuerit: totūq; aerem corripit. cap. xxxi. car. ccxxv.

Residet Vespasianus pro tribunali apud Tarichæas quidq; de supstitibus fiendum sit deliberat: tandem quosdā occidit: quosdā donat: quosdā uendit. cap. xxxii. car. ccxxv.

Incipit Liber quartus.

Excisus iotapatensis reliqui iudæi se dederunt Romanis pter quādam castella & ciuitates: quarū noīa ponuntur & earū conditio lacū quendam Gamala occupant intrantes Romanis: domos hostium tecta oīa circūdant: ex quo multi Romani mortui recedereq; coacti sunt. cap. i. car. ccxxv.

Vespasianus cū paucis relinquit: his uero oppugnantibus resistit uidentes eius aium: quasi diuinū reputantes impetū remittunt ipse uero exiit castrum. cap. ii. car. ccxxv.

Vespasianus ad Romanos ueniens uisis aduersis casibus Romanos consolatur: hortaturq; ad ulciscendos hostes Gamalenses quantum profusum resistunt. cap. iii. car. ccxxvi.

Vespasianus quosdā qui itabyriū montē occupauerant inuadit ad eos mittit. placidū q; eos hortetur ad pacē: sed illis renitentibus: placidus congregitur fingens fugā: aduersus illos reuertitur multos occidit: multi confugiunt hierosolymam: reliqui montē Placido tradunt. cap. iiii. car. ccxxvi.

In Gamala tres milites nocte turrim effodiunt: decidit turris magno sonitu: oēs perturbati fugiebant quos Romani trucidabant: Titus urbem inuadit occidit multos: multi in arcē confugiunt: ita ut cruor effusus totum oppidum diluat. cap. v. car. ccxxvi.

Vespasianus ducit totum exercitum ad uerticem montis quo confugerant qui supererant: eos

DE BELLO IYDAICO TABVLA

capitis sed quinque milia ex his de vertice se precipitant: per Romanos quatuor milia perempta: solum duae mulieres saluae factae sunt. cap. vi. car. ccxxvi.

Mittitur Titus ad Giscala oppidum galilaeae quod restabat indomitum: Vespasianus ad recreandos alios Caesaream regreditur: quia restabat modo hierosolyma occupanda: Titus Giscalenos hortatur ut sedebant sine armis: appropinquant portis illi apertis ianuis clamant ipsam liberatorem: munit oppidum sicque tota galilaea liberata est. cap. vii. car. ccxxvii.

Ex aduentu iohannis in Hierosolymam totus populus effusus percontatur quid agant Romani: significato excidio Giscalion: timor eos inuadit: imensus hortatur iohannes hierosolymas ad bellum: senes timebant excidium urbis ex hac re oriuntur multae praedationes & latrocinia in urbe contra multos fingeantur uaria in eorum perniciem: phana conculcantur: sitque maxima cotrouersia aduersus istos: sit bellum inter hos inuasores & populum: horum causa erat iohannes qui simulabat amorem: tamen & consilia populi aliis nocte apperiebat hic iurat fidem amicitiam: sit legatus populi ad Zelotas. cap. viii. car. ccxxviii.

Mittuntur nuntii ad idumaeos per auxilium petendū: sed qd ananus uellet Romanos introducere: lesus increpat idumaeos & eos qui eos aduocauerunt tanquam latrones qui ciuitatem quotidie dissipant: hortaturque eos ut nil acturi sint: uel iudicent quantum sint factiosi homines uel recedant. cap. ix. car. ccxxix.

Simon unus ex idumaeis indignatus responderi iratus contra Iesum & pontifices: accusans eos proditores contra illos qui eos uocauerunt: dicitque aduersus illos ituros. cap. x. car. ccxxx.

Idumaei nocte dolo zelotarum apertis portis custodibus dormientibus intrant: interficiuntur cum stodes: insurgit populus idumaei eadem nocte octo milia quingentos interfecerunt: interficiuntur pontifices: quaeritur Iesus cum Anano qui interficiuntur omnibus in sepulchris. cap. xi. car. ccxxxix.

Incipit Liber quintus.

Quaerunt idumaei per ciuitatem quot inueniunt totidem interficiunt Zachariam accusantque: dices uero serunt pro eo sententiam: indignantur idumaei contra iudeos: interficitur Zacharias: expelluntur iudices: idumaei recedunt: crescit Zelotarum insolentia cunctosque uel falsis criminatibus uel dolis aliis occidunt. cap. i. car. ccxxx.

Romani omnes praesertim duces Vespasianum incitant ad expugnandam ciuitatem: ipse noluit ducens esse melius quam sic ipsi inter se discordes paulatim consumuntur. cap. ii. car. ccxxxii.

Acquiescunt omnes dictis Vespasianis: multique ad Romanos confugiunt & solum his licebat qui soluebant uolentes fugere ad Romanos. cap. iii. car. ccxxxiii.

Iohannes quaerit alius posse ducens sibi dodecus esse sibi parem: multique eum metu multi gratia consequuntur. cap. iiii. car. ccxxxiv.

Inuadunt sicarii oppidum quoddam munitissimum apud hierosolymam die azymorum: quando iudei celebrant festa pro redemptione eorum: ab aegyptiis interficiunt quot inueniunt: uicos & omnes partes conuicinas depopulantur. cap. v. car. ccxxxv.

Nuntiantur haec Vespasiano a transfugis quibusdam clam. n. quidam ad Romanos confugebant qui hortabantur Vespasianum ut ferret opem ciuitati: accedit prope hierosolymam: ingreditur Gadarā clam legati ad eum mittunt: occiditur Doleus ab aliis inimicis. cap. vi. car. ccxxxvi.

Iubet Vespasianus Placido ut insequatur eos qui ex Gadaris fugerant: aduersus quem illi cum quibusdam ubi se receperint prosiliunt qui capta oportunitate a Placido interimuntur eosque ad iordanem insequuntur: coacti autem congregari placidus omnes occidit: quidam in iordanem se prociunt conuicinosque inuadit. cap. vii. car. ccxxxvii.

Nuntiat Vespasiano quod Galatia motus quosdam fecerat: ipse magis incitatur ad bellum multa loca capit: restituit quae destruxerat bello: munit loca omnia militibus: narratur quod nobilis sit regio hiericuntis. cap. viii. car. ccxxxviii.

Describitur natura Asphaltidis lacus: quem Vespasianus uoluit uidere. cap. ix. car. ccxxxix.

Vespasianus collocat praesidia apud Hiericuntā: mittit quosdam huius ciuitatem capiunt: mille iuuenes interficit: omnia dabantur flammis. cap. x. car. ccxxxix.

Nuntiat Vespasiano parati perficisci hierosolymam quod mortuus sit Nero: quod etiam Galba sit creatus imperator: & quidam alii post eum & de eorum discordia. cap. xi. car. ccxxxix.

Vespasianus expectat quid Galba ad eum de rebus bellicis agendis scribat: mittit filium suum Titum manigat rex agrippa ad Galbam nuntiat in Achaia quod Galba sit interfectus & Otho sit creatus: agrippa statuit Romam pergere: Titus ad patrem nauigat Vespasianus cum Tito suspensi bellum negligunt. cap. xii. car. ccxxxix.

In Hierosolyma exoritur nouum bellum per Simonem Giorz filium Simon cum Zelotis congregatur: multos occidit cum idumaeis etiam pugnat: Iacobus quidam perdere idumaeos cogitatus idumaeam capit Simon totam regionem depopulatur: capitur uxor Simonis a Zelotis: perterriti tamen

more remittunt ei mulierem suam. cap.xiii.car.cccxlii.
 Præter bellum in iudæa in italia ciuile bellum fiebat perempto Galba: Otho imperator creatur:
 cum Vitellio pugnat: audita uictoria semenplum Otho occidit: qui biduum & tres menses impe-
 rium tenuit. cap.xiiii.car.cccxliii.

Vespasianus partes duas idumæe capit alteram & ciuitatē capit oēs interim: Simon quoq; ida-
 mæe reliquias prosequitur: oānes intus multas p̄dationes permittebat galilæis: uesciebantur libi dī
 ne: certant adinuicem Zelotæ cum iohanne & Simon cum illis. cap.xv.car.cccxliii.

Deliberant Simonē introducere & iohannē expellere: Simon loca oīa ciuitatis inuadebat: congre-
 ditur cum illis qui eum receperunt. cap.xvi.car.cccxliii.

Bella fiunt in italia p Vitelliū & suos milites: audiens hæc Vespasianus q Vitellius princeps sit: fa-
 ctus indignatur: milites Vespasianū hortant ut Romā accedat: eo q ipsum populus imperatorē con-
 stitueret: tenuit ipse ipsi cogūt uelle iperitū: cogitat quō rem efficere possit. cap.xvii.car.cccxliii.

Describitur qualitas portus alexandrini mittit Vespasianus ad Tyberium Alexandrum ut esset si-
 bi adiumento: fama est q Vespasianus sit imperator: quasi omnes ad eum accedunt congratulan-
 tes & subicientes se eius imperio: recordatus Vespasianus quod ioseph prædixerat liberari iubet eū
 e uinculis. cap.xviii.car.cccxlv.

Vespasianus mittit Mutianū in Italiam: geritur bellum cū Cecilio ab Antonio: Cecilius uidens
 exercitum Antonii cogitat de prodicione: ad ipsum mittit Milites uolunt occidere Cæcilium: cerna-
 tur superatur exercitus Vitellii: Antonius in urbem ueniens cū Sabino Capitolium nocte occupat:
 Vitellius cum suis militibus eos inuadit: superat: Sabinus occiditur: Domitianus cum multis nobili-
 bus euadit Vitellius ingulatur a populo. cap.xix.car.cccxlv.

Mutianus urbem ingreditur cum exercitu Antonium cū aliis subleuat: occidit multos qui cōsen-
 serant cū Vitellio Domitianus filius Vespasiani: rector efficitur populus Vespasianum clamat impe-
 ratorē: ad Vespasianum qui alexandriā iam applicauerat ueniunt legati: intendit animum Vespasia-
 nus in reliquias iudæe: Titū mittit ad Hierosolymam. cap.xx.car.cccxlv.

Incipit Liber sextus.

¶ Titō existente adhuc apud alexandriam hierosolymis oritur trifaria seditio zelotarum Simōis &
 iōanis: inter eos congregiuntur ita ut templū uniuersum inundaretur sanguine. cap.i.car.cccxvii.

Describitur discordia q inter eos fuit & scelera q iter eos cōmittebatur: post qualiter oēs q si Roma
 nos expectabāt: post quō Titus misit diuersas legiōes in hierosolymā. cap.ii.car.cccxvii.

Describitur ordo Titi & militū & oīum aliorum in eundo hierosolymā: peruenit Gophnā opidū
 quod Vespasianus coeperat: ciuitatē tentat adire: tandem coactus est si uoluit euadere irruere in ho-
 stes: ad suos saluum se recepit. cap.iii.car.cccxvii.

Titus ciuitati nocte appropinquat: castra ponit in monte oliuarū dicto: exeunt iudæi: in legiōne
 decimam irruunt fugantq Romanos: nunciatur Tiro: fert auxilium: dimicatur utrinq; Titus tandem
 legionem liberat. cap.iiii.car.cccxvii.

Remissio aliq̄tisp bello orit̄ discordia iter eos: in duas ptes seditio remanet: Titus ad ciuitatē ele-
 ctos milites mittit: explanare fecit oīa ita ut repletū sit quicquid cauū erat. cap.v.car.cccxvii.

Iudæi Romanos querunt decipere instituunt quosdā qui pacē simulant: Romanosq; uelle intro-
 ducere: Titus noluit quia suspecta erat ei talis inuitatio. cap.vi.car.cccxviii.

Quidā ex Romanis ad urbē usq; accedentes eo q crediderunt illis: interficiuntur: multi ferientes
 unde irascitur multū Titus pp inobedientiam eorū eosq; arguit. cap.vii.car.cccxviii.

Intercedunt cōmilites p illis apud Titū: admonens eos indulget illis: cogitat ulcisci iudæos:
 castra ponit ppe ciuitatē: ordinat legiōes circa ciuitatē: describitur situs ciuitatis & tēpli p Salomō-
 nē ædificati: & quō distigebat secundū loca sacerdotū & uiroꝝ & mulierū. cap.viii.car.cccxviii.

Describitur adhuc magnificentia ciuitatis & templis eorū quæ continebantur in eo: quæ a diuer-
 sis fuerunt constituta. cap.ix.car.cccxix.

Quō Simon & iohannes diffidebant: & eos diuisa ciuitas sequebat: & quō unusquisq; partem ciui-
 tatis seorsum tenebat: Titus querit qua parte ciuitatē sit ingressurus: constituit agerem tripartitum
 exercitum circa ciuitatem: cogitant iudæi concordari aduersus Titum & Romanos: coeuntq; i unū
 corpus exeunt iudæi aduersus Romanos: fugantur in ciuitatem: quidam unus iudæorū capitur: sagit-
 ta demissa occiditur: inde iudæis luctus maximus oritur. cap.x.car.ccxl.

Concutitur timore exercitus Romanorū: eo q turris quædam lapsa sit nocte: & propter maximū
 sonitum timuerunt Romanis: credentes hostes castra inualisse: percutiunt muros illis machinis mu-
 rumq; uiciorum frangunt. cap.xi.car.ccxl.

Ingrediuntur Romani ea porta qua murus fractus erat: dimicatur postea unde iudæi audacia æ-
 sistebant: Romani uero belli peritia uincebant. cap.xii.car.ccxli.

(DE BELLO IYDAICO TABVLA

Iudæi sperant salutem: Romani uictoriam: unde ex iudæis quis fuisset promptior ad periculum
s primus erat ex Romanis uero: qui fortè se pfererat: quia Titus semp aderat. cap. xlii. car. ccxli.

Quidam Longinus in medios hostes irruit: duobusque interfectis ex mediis hostibus ad suos re
uertitur. cap. xliii. car. ccxli.

Castor quidam ex iudæis simulat uelle inire fedus cū Tito ut aliquantulum conquiescant: Simo
interim consulat de rebus occurrentibus: fingitque quosdā socios uelle pacem: quosdā non accensus
his Titus uehementius utebat arietibus: dirupitque muro cum militibus ingredit. cap. xy. car. ccxli.

Ingresso Tito: iudæi circūcludunt Romāos: multosque ex eis occidunt & nisi Titus tulisset opem:
nix euasissent: ad ultimū mu: sunt expulsi Titus ite: aggredit: ad illum mu: irruit: totamque partem
illam dirimit: præsidia ponit: munit turres & loca: alia parte ciuitatē aggredit: eosque hortatur ut uel
lent saluari & iosephus oratione patriasidem eos hortabatur. cap. xv. car. ccxli.

Iosephus circūciuit ciuitatem ea parte qua possit audiri facilius iudæosque orat ne uelint Romanis resi
stere: persuadetque pluribus uerbis: illi uero conuicti eū afficiunt. cap. xvii. car. ccxlii.

Iosephus clamat aduersus iudæos adducens diuersa exempla maiorum: ut uelint reddere deumque
eis aduersum esse: propterea amplius ne uelint resistere. cap. xvii. car. ccxlii.

Clamante iosepho cum lachrymis ut uellent sedare non flexerunt animos: seditiosi: sed diu persi
stunt: ita ut cogerentur fame perire: Tantam famem perpeffi sunt ut matres ex filiorum ore cibum
raperent: seditiosi illi domos ui irruerant ut cibum caperent summa miseria & summa crudelitas
describitur Simonis & iohannis. cap. xix. car. ccxliii.

Multi propter famem ciuitatem exeuntes capiebantur ex his multi incisi manibus ad Simonem
& iohannem mittebantur. Tito acclamante. ne tantam uellent pati miseria: ipsi conuicti Tito & pa
tri eius maledicebant. cap. xx. car. ccxliii.

Antiochus Epiphanes cum Macedonibus: amiraf Romanos que muros non adeant: ipse cum suis
muros adiit multi ex his fugiūt & multi interficiuntur: post a Tito aggeres fiunt: ad moris ad muros
Simon fossa intus facta submisso igne ageres diruit: & incēdunt: Simonque cū multis aliis proficiscit
in machinas illas: easque incendunt: cū Romanis cōgrediunt: ita ut non diiudicari possit amicus ab
inimico: quidāque ex Romanis corruptis machinis desperabāt ciuitatē captum iri. cap. xxi. car. ccxliii.

Consulit duces Titus quid faciendū: an aggredi muros debeant an aggeres struendū: aut permit
tendū que ipsi fame coacti ciuitatē sint tradituri: an circūdanda sit ciuitas ne exitum habeat: sicque dicit
Titus opus non paruum sed inextricabile Romanos esse facturos. cap. xxii. car. ccxliiii.

Exortatus Titus his uerbis duces iubet exercitus in opera distribui: murumque circa ciuitatem cum
castellis. ii. per suos cōstrui fecit mira celeritatis: nocteque quilibet suo ordine ac uigilia explorabat: ui
gileque somnos inter se fortiebantur. cap. xxiii. car. ccxliiii.

Ablata facultate exeundi fame omnes moriebantur: unus alium mori intuebatur: nō erat facultas
sepeliendi: latrones uero ex mortuis uestes usu expoliabant: multi ex muris in fossas proiciebantur:
quæ uidens Titus ingemuit. cap. xxiiii. car. ccxliiii.

Romani uidentes seditiosos fame cruciari lætantur: copiam maximam frumenti iudæis ostendē
do ad maiorem dolorē: Titus etiā aggeres inchoabat ut uideret si uellent tradere ciuitatem: miserat
eosque calamitatem: seditiosi uero non placabantur. cap. xxv. car. ccxlv.

Simon matthiam per quē ciuitatem obtinuerat peremit cum tribus filiis suis: corpora sepeliri p
hibuit: alios etiam nobiles occidi fecit. cap. xxvi. car. ccxlv.

Quidam ex iudæis qui custodiebat turrim a Simone sibi traditam: uidens tantam crudelitatem hu
mano consilio cum quibusdam ex turri Romanis signum dedit se traditurum turri nulli non credē
tes: cognito hoc a Simone illū ex turri in fossas proiecit: uidens hæc Titus: & iosephus saxo capite p
cutitur lætantur iudæi credentes eum mortuum esse: respuit iosephus uulnere: quo cognito seditiosos
stupor inuadit: multi ad Romanos profugiunt: multi ex profugis ab Assyriis uentibus aper
tis occiduntur: eo que aurum ex uentre eorum per finum uentris exire cognouissent: Titus ue
ro hac iniustitia cognita omnes interfecisset nisi esset maxima multitudo noxiorum: increpat mili
tes Titus: sed occulte multi occidebantur ob insaniam propter hoc pauci ad Romanos amplius fu
giebant. cap. xxvii. car. ccxlv.

Iohannes ad sacrilegium se conuertit: Mannetus ad Titum fugit: narrat maximum numerū mor
tuo: famem ex eo que castra posuit: coactosque stercore uti pro cibo. cap. xxviii. car. ccxlv.

¶ Incipit Liber septimus.

¶ Aggeres struuntur a Romanis: quæruni iudæi incendere: cum autē nequissent: ad mouent Ro
mani aggeres cerratur utrinque: murus labitur ea parte qua iohannes suffodierat pro incendiendis ag
geribus: moxque alium murum struit quem nemo audebat ascendere eo que qui prius tentasset certissi
mum exitum tentasset. cap. i. car. ccxli.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Hortatur Titus commilitones suos ad ascendendum murum: facta exhortatione Sabinus quidam Syrus se obrulit ascensurum: susceptaq; asta cum .xi. murum ascendit: hostes in fugam uertit ipse uero sagittis obrutus cecidit. cap. ii. car. ccxli.

Quidam ex custodibus aggerum Antoniam accedunt primos custodes occidunt: facto signo per buccinam caeteri fugiunt. Titus audito signo armat exercitum: pugnat ex utraq; parte ad septimam noctis horam: q; Romanis uisum est satis pro tunc Antoniam obtinere. cap. iii. car. ccxlvii.

Iulianus quidam uidens Romanos superari armatus irruit in hostes & ad templum usq; fugauit cumq; non haberet auxilium multis interfectis diu resistens obiit. Iudaei Romanos in Antoniam recluserunt. cap. iiii. car. ccxlvii.

Titus mittit ad Ioannem si uelit congredi & si uelit sacra intermissa celebrari per electos Iudaeos: consulit Iosepum Titus: hebraico sermone scripsit mandata Iosepus pro Caesare ad Ioannem hortatur ut se dedat: exple inducens sed magis irritantur in eum ac capere quaerunt: multi ex Iudaeis ad Romanos fugiunt quos a Romanis occisos Iudaei dixerunt ne plures ad eos confugerent: Romani uero eos populo ostendebant propterea multi fugiunt. cap. v. car. ccxlvii.

Increpat eos Titus q; templum polluerint: polliceturque non passurum Romanos templum esse polluturos. cap. vi. car. ccxlviii.

Iosepus referebat dicta principis Iudaeis qui magis eleuabantur in superbiam: statuit iterum Titus bellum gerere contra Iudaeos ipso remanente in Antonia. exercitum misit in Iudaeos: Certaturq; a nona noctis hora: usque ad quintam diei Tiro spectante ab antonia: multi ex Iudaeis fortiter multi ex Romanis fortissime bellum gesserunt. cap. vii. car. ccxlviii.

Septimo die reliqua manus Romanorum submersis antoniae fundamentis uiam fecerunt latam ad templum: admovent aggeres ad angulum templi: qdā congregati pp famē: impetum fecerunt contra Romanos: cognito ipetu: eos p Romanos dimicatum ē undiq; fortiter in ualle quadā coacti sunt Iudaei: capiti qdā q ductus ad Titum interficit: curatq; Titus ut aggeres mature construant. c. viii. c. ccxlviii.

Porticus templi incendit: abruptum Romanis ad uiginti fere cubitos ex muro: mittuntq; ignem sanctissimis diebus quidā ex Iudaeis de Romanis inuitat si quis uelit certare: diuq; nemine uolente: quidam ex Romanis perosus illius audaciam cum illo certat & occidit: Romanos Iudaeus deridet ex Romanis quidam eum sagitta transfixit: clamor excitatur maximus. cap. ix. car. ccxlviii.

Iudaei implent lignis aridis summitatē templi. fingunt fugam ex Romanis multi ascendentes templum: submissio igne p Iudaeos succensi sunt: Titus eos miseretur: morientibus satis erat remedii q; Titus dolebat: Iudaei uero quidam in porticu existentes obsessi oēs ceciderunt. cap. x. car. ccxlviii.

Iuuenis Romanus quidam qui euaserat incendium: oratur a Iudaeis ut ad eos descendat: ne militum Romanae tantum dedecus faciat sublato ense seipsum interfecit: incenditurq; porticus ea parte quae ad orientalem protendit: Moriebantur multi fame ita ut foenum calciamenta corrigias coacti sint comedere Iudaei. cap. xi. car. ccxlix.

Maxima multitudo erat eorum qui fame per ciuitatem peribant: qui inter se erant amicissimi propter cibum: si quem inuenissent: ad manus ueniebant: si quis moriebatur alii scrutabantur si quid cibi in sinu haberet: patiebantur ea comedere quae ne sordidissimum aliquod animalium comedisset: multa q; huiusmodi describuntur. cap. xii. car. ccxlix.

Mulier quaedam Maria nomine cum sublata fuissent sibi omnia per seditiosos filium suum fame comedit: cogitur ostendere latronibus quod parauerat pro cibo: cognito scelere tanto eos horror quidam inuasit uehementissimus: nunciatur Tito tanta calamitas: qui deum placare coepit dicens se uoluisse obliuisci iniurias eorum: sed illi noluerunt pollicetur q; tantum scelus non permittet impunitum. cap. xiii. car. ccxlix.

Admonere iubet aggeres cum ariete muris: nihil proficientes cum scalis tentant ascendere: unde multa caedes facta est ex Romanis: iratus Titus ignem portis subici fecit crescente igne consulit proceres suos de templo: quidam suadent ruinam templi: quidam ut seruetur: iubet restinguere ignem interim pugnatur: uidens Titus cum militibus electis Iudaeos profugatos in templum concludit omnes succendereq; templum parat. cap. xiiii. car. ccxlix.

Quidam ex militibus Romanorum ignem portat ad templum: succenditur templum: hoc audito Titus iubet extingui sed pro nimio clamore & quia multi simulabant audire eius praepcepta & prohibitionem ipso inuito exurit templum. cap. xv. car. ccl.

Templum incenditur mense & die mensis conformi incendio templi Babylonis: in ipsa incensio ne etiam multae caedes fiebat de praehensorum: nec erat discretio puerorum nec mulierum cuiusque aetatis: clamor ingentissimus fiebat: duo in ignem se proiecerunt incendunt Romani diuersas porticus & loca ubi Iudaei res suas ac pecunias deposuerant quidam Pseudo prophetae persuaferat populo ut expectaret dei auxilium. cap. xvi. car. ccl.

Quaedam prodigia quae superuenerant Iudaeis describuntur: quae in eorum fortunam & auxilium interpretabantur: quidam uero sapientes haec esse ruinae prodigia iudicabant. cap. xvii. car. ccl.

DE BELLO IVDAICO TABVLA

In sacris libris erat q̄ cum templum quadratum redigeretur q̄ ciuitas erat destruenda. hi uero in citabantur ad prælum dicentes propter dictum quoddam ambiguum inuentum scilicet q̄ eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terre habiturus impenum: ex hoc dicto decepti sunt quasi proprium eorum iudicantes dictum conuenire.

cap. xviii. car. cclj.

Romani Titum imperatorem declarant in templo: iudæi prouocant Titum ad colloquium: ipse naturali humanitate eos recipit: alloquiturq̄ eos increpando: tandem in diligendo eos si uelint in pace uiuere nolluerunt: ipse cognita eorum nequitia eos militibus fieri prædam tradidit: interim ignis progrediebatur: quidam supplicat ut eis fidem Cæsar daret: suscipit ipse in custo diaq̄ eos reclusos tenet.

cap. xix. car. ccli.

Seditiosi in domum regiam confugiunt: Romanos pellunt: multi occiduntur ex popularibus: Titus uero militem quendam quia uiuus captus est ad ipsum rediens ex acie pepulit: quod grauius fuit illi morte.

cap. xx. car. cclij.

Romani conuersis latronibus in fugam: omnia igni tradidere: illi uero in superiorem ciuitatem recedebant: letantes q̄ nil essent relicturi hostibus & alacri uultu mortem expectabant: illi undique per ciuitatem capiebantur: mortuiq̄ canibus proiciebantur: spes quibusdam erat in cloacis latere: & ignis latitantes cremabat: & qui descendebant necabantur.

cap. xxi. car. cclij.

Cæsar prospiciens ciuitatem superiorem nō posse capi sine aggeribus distribuit milites operibus ad occidentalem partem: legiones munit hisdem diebus idumæi mittunt ad Titum q̄ ad eum uolunt confugere remittit legatos pollicens pacem: Simon hoc intellecto quosdam occidit: quosdam recludit: multitudo tamen maxima fugit.

cap. xxii. car. cclij.

Quidam sacerdotum promittens multa donaria Tito accepta fide pro fuga recessit: multa q̄ uasa pulcherrima donaria dedit.

cap. xxiii. car. cclij.

Perfectis aggeribus machinas Romani admovent: multi desperantes in cloacas demittunt: quidam in acram confugiunt: quidam Romanos applicantes arietes ad muros ulciscunt: Tyranni priuati spe sponte descenderunt de turribus: iudæi ad Siloam confugiunt: a custodibus recluduntur: Romani in muris signa ponunt: ingreditur Titus admirat q̄ tantas munitiones tyranni deseruissent: admirata altitudine & compagine lapidum præficit Frontonē custodiæ illorum: multos in ægyptum mittit: multos uendit: multos etiam bestiis denotandos tradidit.

cap. xxiiii. car. cclij.

Captiuorum numerus per omne tempus obsidionis numeratus fuit decies centena milia: Ioannes sempiternis uinculis seruatur. Simon uero seruatur triumpho.

cap. xxv. car. cclij.

Capitur Hierosolyma secundo anno principatus Vespasiani die octauo mēsis septembris: prius quinquies capta fuerat: Conditor primus eius fuit Chananzorū Rex: qui iustus fuit appellatus: Cæsar iussit ut turrets & pars quædam ciuitatis pro custodibus remanerent: reliquum explanarunt: laudat Cæsar exercitum suum ei q̄ gratias agit de eorum uirtute & fortitudine: & pro gestis rebus donat largitur & coronas & præmia multa singulis.

cap. xxvi. car. cclij.

Cæsar donatis omnibus secundum eorum merita: ad sacrificia se conuertit: deinde ad Cæsaream maritimam descendit: reponitq̄ in ea multitudinem manubiarum captiuosq̄ seruat: quia Hyemis tempus prohibebat in Italiam nauigare.

cap. xxvii. car. cclij.

Eo tempore quo Titus Cæsar Hierosolymis commoratur obsidionis causa Rhodum transmeat: Titus ex Cæsarea maritima reuersus: aduenit in Cæsaream Philippi celebrat ibi omnia spectaculorum genera.

cap. xxviii. car. cclij.

Inuenit Cæsar Simonem Gioræ filium: & quomodo captus sit declaratur seruatur pro triumpho quod Romæ erat facturus Cæsar.

cap. xxix. car. cclij.

Cæsar inuenit multos iudæos apud Antiochiam inuidus Antiochus irruit multiq̄ cremantur ex his.

cap. xxx. car. cclij.

Declaratur noua calamitas quæ accidit iudæis: accusant iudæi ab Antiocho q̄ cremassent quadratū focū cū multis aliis: cognoscunt nō fuisse in culpa p̄ legatū Vespasiani.

cap. xxxi. car. cclij.

Accipit Cæsar litteras a patre quam desiderabilis ipse peruenit Romam & quo honore sit susceptus describitur.

cap. xxxii. car. cclij.

Describitur defectio Germanorum facta tempore quo Vespasianus erat in alexandria: qui credebant se posse liberari a ditione Romanorum: his auditis a Domitiano exercitus tendebat: tunc Germani se sponte subdiderunt.

cap. xxxiii. car. cclij.

Scythæ conueniunt cū Germanis in defectione: transgressi flumē Istrū multos ex Romanis inter quos Fronteiū Agrippā occiderunt: Vespasianus hoc audito Rubriū Gallū mittit q̄ multos occidit alii domū confugere: muniunt loca ne barbaris alijs def̄ locus talia faciendi.

cap. xxxiiii. car. cclij.

Titus reuersus ex beryto spectacula per ciuitates Syriæ celebrat: Antiochenes expectant cum summo desiderio: petunt iudæos expelli qui non exaudiuntur: ad alias petitiones se conuenerunt: Titus inde Hierosolymam profiscitur: miseraturq̄ calamitatem ciuitatis curatq̄ captiuos in Italiam asportari: cupiens eos triumpho præterducere.

cap. xxxv. car. cclij.

(DE BELLO IYDAICO, TABVLA

Venienti Tito Romam pater cum tota ciuitate obuiam prœdiuordinatur triumphus compus-
nis: & pompa triumphi declaratur: & modus exeundi in triumphum: quo ordine quæcunq; sint dis-
tributa & ostensa parantur conuiuia ab omnibus per totam ciuitatem: diesq; gratulationis celebra-
tuncum spe finis malorum ciuiliū: & foelicitatis principum. cap. xxxvi. car. cclvi.

Vespasianus peractis triumphis decernit ædificari templum paci: donatq; templum muneribus
pigmentorum operibus oīa quæ fuerant iudæorū in eodem templo reposuit. cap. xxxvii. car. cclvi.

Lutius bassus in iudæam legatus mittitur: statuit bellum inferre Macheruntiis: describitur Heros
dii fortitudo: & situs inaccessibilis: ac Herode hoc castellum munitum est: nascitur in eius ualle her-
ba quædam mirabilis uirtutis: sunt balnea amenissima: castellum Lutius accepit: multos occiditq;
castellum tradiderunt dimisit. cap. xxxviii. car. cclvi.

Ad saltum qui appellatur Iarden ducit exercitum Lutius: militibus cingit: bellum committitur
nullus ex iudæis euasit: Iudas eorum cloacis latenter effugit. cap. xxxix. car. cclvi.

Scribit Cæsar ad Liberium procuratorem ut iudæam uendat iussitq; singulis annis q; iudæi om-
nes binas dragmas in capitolium ferrent. cap. xl. car. cclvi.

Accusatur antiochus apud Cæsarem a Cessennio Peto: q; deficeret a Romanis: mittit Vespasia-
nus ut quid uideatur Peto efficiat: Capitur antiochus post longam pugnam cum filiis suis: ducitur
Romam uinctus: Audiens Cæsar ligatū antiochū iubet uincula auferri. filii cogitant conciliaturos
patrem Cæsari: ueniunt Romam: cum patre adueto ex Lacædemone ibi manserūt. cap. xli. car. cclvii.

Scythæ his tpiibus cogitant Medicam terram inuadere: colloquuntur cum hyrcanorum rege: ad-
hibito aditu fines omnes populantur: ad armeniam usq; peruenere. cap. xlii. car. cclvii.

Mortuo Basso Flauius Siluius in administratione succedit: Castellum quoddam adhuc rebelle
superesse uidens mouit militem aduersus illud: princeps castelli erat Eleazarus cuius mores desc-
buntur: & sociorum eius. cap. xliii. car. cclvii.

Flauius Siluius aduersus Eleazarum uenit: castellum cingit licet difficillimus adeundi accessus
fuerat: per duo loca poterant accedere homines: declaratur difficultas accessus: admonet machinas
per unam uiam: fabricat arietem cum quo murū percutit: ignem ad muros ponit: letiq; Romani eus
stodiunt ne quis eorum ex castro fugeret. cap. xliiii. car. cclvii.

Eleazarus uidens nō posse euadere manus Romanorū hortatur ut omnes combusta urbe seipsos
interficiant magis q; seruituti subiciantur: quibusdam placuit: quidam uero molieres lachrymaban-
tur: iterat exhortationem Eleazarus præponens immortalitatem animæ: pulchrius esse pulchre mo-
ri q; turpiter uiuere. cap. xlv. car. cclviii.

Orantem Eleazarum omnes interpellant decernūtq; sibi mortem dare: omnes mortui sunt: unus
ultimus incensa regia: gladio se transfigens occubuit: clam cum quinq; pueris mulier latuit Romam
mane per scalas muros ascendunt: neminem uidentes admirant mulier illa ex cloacis exiēs Roma-
nis rem gestam aperuit. cap. xlv. car. cclix.

Peracto excidio Flauius filius cum exercitu in Cæsaream proficiscitur: quidam ex iudæis in Ale-
xandriam confugerant: hi nouas res tentabant ex quibus multi occisi sunt: morteq; potius pati ma-
luerunt: etiam pueriq; Cæsarem dominum appellare. cap. xlvii. car. cclix.

Lupus rector Alexandriæ hæc omnia Cæsari indicat ad quem Cæsar scribit ut templum iudæo-
rum destruat. cap. xlviii. car. cclix.

Onias unus ex pontificibus ex hierosolymis quodā fugatus alexandriam uenit: optinuitq; ut tē-
plū posset fabricare iuxta mortem patrum: hoc autem fuit prædictū per Esaiam q; in ægypto futu-
ra esset constructio templi. cap. xlix. car. cclix.

Lupus rector ad templum accedens ablatis denariis tēplum claudit Paulinus eius successor. nihil
reliquit: sacerdotibus cōmitatus ē: fecitq; ut ne uestigium qdē diuini cultus uideret. cap. l. car. cclix.

Ionathas quidam ex iudæis persuasit multis ut eum sequerentur: nunciatur Catullo rectori libyæ
compræhensus ipse cum multis aliis tribus milibus: qui pecunia diuites erant: non conscii tamen sce-
leris occiduntur: Curatque Catullus ut Ionathas omnes iudæos criminetur: etiam illos qui Romæ
habitant inter quos Iosepus erat: Vespasianus noluit ut aliud efficeretur. Catullus ob iniustitiam
morbo grauissimo laborauit: ita ut ipse non moreretur. cap. li. car. cclix.

(FINIS.

Hieronymus Squarzaicus Alexandrinus. Raynaldo de Nouimaio impressoriae artis. op. f.

Hic e gratia in Italiam traieciſſem: Iosephiq; libros offendiſſem: quos antea quā hinc decederem librariis caſtigatiſſimos: & emendatiſſimos ſumma diligentia imprimendos eſſe demandaueram. Non ut quaestum conſequererſed ut aliqua ex parte de lingua latina bene meritus eſſem & cognitiones multarum rerum propagarentur. Vidi opus eruditissi- mum nundum absolutum: & ut in annalibus ueterum facile de praebendi potest a Ruffino aquiligiensi in linguam latinam transla- tos: opus egregii inquam auctoris: qui sine titulo sine uita: & sine elogio erat i lucem proditurus: quod cum animaduertiſſem hoc a me ferendum minime putaui. Obiter ipſius uitam ex iuratiſſimis auctoribus elicitam ſubiecimus. Fuit enim Iosephus hieroſolymitanus: Mathathiae ſacerdotis filius tempore Tyberii Caſaris natus. Cum Ieſus eſſet cruci affixus: & uſq; ad traiani tempora conſenuit a Veſpaſiano cum Tito filio cum bellum in Hieroſolymam gereretur: captus fuit quidem litterarum: & multarum rerum peritus: ſacerdotio inſignitus: prophetarum ac ſomniorum interpres optimus: ac futurorum non ignarus: prodigia & multa expoſuit. Apud iudeos Nerone regnante: quae uifa fuere armatas acies. ſ. coelo currere: atq; aera ſubito nubiū ignae collucere: & pluraq; alia multa quae in eius leguntur hiſtoria. Iosephus ad perniciem urbis futura affirmauit. Cui ſententiae uulguſ aſſentiens ab imperio romano deſſecere: occasione ſibi oblata. Propterea q; praefecti romani miſſi eſſent contra iudaicam religionem ut aquilas templo inferrent. Iudei romano ananida uexati eorū praefectos trucidarunt. Aquilas e templo deiecerunt: ipſamq; ciuitatem iugo Neronis leuarunt: prouincias munierunt: qui eis praefecti creantur: ex tribus in qua eſt metropolis Hieroſolyma eiq; Samaria proxima. Tertia galilaea gētibus finitima Iosepho obuēit qui rei militaris belli impetum a romāis miſſum primo exciperet. Et cum igni ferroq; omnis prouincia deuſtaretur in Iopatha montanam ciuitatem obſideretur. Tandem Iosephus perquiſitus a Veſpaſiano dum in puteo latitaret mulieris indicio cognoscitur: eo Nicanorem tertium tribunum militum miſſum priores milites ab Iosepho non audirentur: qui factum incenſarum metu perterritus deſiſſis focis. Nam & permulti iudeorum cum eo erant impoteſtatem romanorum peruenit. Quem imperator diligēti cuſtodia ſeruati iuſſit. Iſte autem Veſpaſiano ſemotis arbitris alioquitur ſibi & filio imperatores fore praedixit: quem Veſpaſianus non inuitus audiuit: quae omnia ut euenire Iosephū ab omni ſeruitute ſoluit: atq; ſummis laudibus tollit. Auguriis poſt euerſione Hieroſolymae praefecit ciuitate donatus: cum Tito: & Veſpaſiano patre uixit annis. xxvi. atq; cognomine flauiae familiae donatus. Nec etiā praetermittenda duxi: quae ex Hieronymo captim & ceſſima deſt ſub cpythomate collegi: quod ob ingentia eius illuſtria facinora: utpote uir ſingularis eruditione praeditus ut ex libris ſepem iudaicae captiuitatis quos imperatoribus patri & filio obtulit exploratiſſimum fuit ſtatuae Romae meruerit: quodq; ſcripſerit alios. xxiii. antiquitatum libros ab exordio mundi uſque ad quartumdecimum annum Domitiani caſaris quodue archeotecos: deſt conſictus aduerſus Appionem grammaticum alexandrinū. Aliaq; praecleara opera accuratiſſime conſcripta reliquerit: quae in manus noſtras praeterq. xx. uolumina antiquitatum: & Hieroſolymae captiuitatis ſeptem: & in Appionem duo recideret. Non ad commemorandum ſumus admodum curioſiſed a me hoc unum interpoſitum in ſummo ſtudio duxi in ignominia iudaicae prauitatis: quando uir egregius optime de Chriſto ſenſiſſe uideatur cum inquit. Eodem tempore ieſus uir ſapiens ſi tamen uerum oportet dicere. Erat enim mirabilium patrator operum qui libenter uera ſuſcipiunt pluriſimos quoque tam de iudeis: quam de gentibus ſui ſectatores habuit & credebatur eſſe Chriſtus cumq; iuidia noſtrorum principum cruci cum Pilatus addiſſet: nihilominus qui eum dilexerant perſeuerauerunt.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Iudæi cum non ualerent uastationes sustinere latronum: cogebantur a propriis solennitatibus recedentes cuncti diffugere: ut melius ubicunque liceret apud alienigenas habitarent. Florus igitur fuit qui nos contra Romanos bellum fecit assumere: melius iudicans citius quam paulatim: & per tempora nos perire. Initium quippe sumpsit hoc prælium secundo quidem anno amministrationis flor. xii. autem Neronis imperii. Sed ea quidem quæcunque aut facere coacti sumus: aut pati: perfecte scire poterunt qui legere uoluerint libros a me de iudaica dimicatione conscriptos. Hic igitur ponam terminum antiquitatis Historiæ: postquam etiam bellum cœpi conscribere. Continet autem hoc opus a prima hominis natiuitate traditionem usque ad decimum annum Neronis imperii. Ea siquidem quæ nobis Iudæis prouenerunt in Aegypto: & Syria: Palæstina: & quæcunque perpeffi sumus ab Assyriis & Babylonis. uel circa nos Persæ seu Macedones egerunt: & post eos Romanis: facti reor sunt cum integritate composita. Nisus sum autem etiam descriptione conseruare: qui per annos duo milia constituti sunt. Conscripsi etiam sine errore successiones regum: actus eorum: & conuersationes enuncians: & Monarcharum potestates enarrans: sicut ex sacris libris de rebus omnibus descriptio continetur. Hoc enim in principio historiæ me facere compromissi. Dico siquidem cum fiducia: opere iam perfecto: quia nullus alter licet uoluntatem habuerit: neque Iudæus: neq; alienigena potuit hoc negocium Græcis ita subtiliter explanare. Habens enim indubitanter a congentilibus meis maximam eruditionem nostræ prouinciæ etiam græcas studii litteras adipisci. Artis nâque grammaticæ experimentum sumpsi: integritatem uero prolationis uerborum: possidere me paterna consuetudo prohibuit: quippe cum apud nos non recipiant eos: qui elocutionem multarum gentium didicisse noscuntur eo qd commune putem hoc officium non liberis tantummodo sed etiam uolentibus seruis. Sapientiam uero illos testantur habere tantummodo: qui leges sub integritate cognoscunt: & uirtutem sacrarum litterarum interpretari possunt. Propterea multis in hoc studio laborantibus: uix duo quidem aut tres adepti: & laborum fructu repente potiti sunt. Non erit forsitan inuidiosum etiam de genere meo: & uitæ actibus postea breuiter enarrare. In his ergo dicere ulterius de antiquitate cessabo: libris existentibus. xx. habentibus uero sexaginta milia uersuum. Et si diuinitas concesserit: per discursum: commemorabo rursus & causas belli: & eorum quæ ad præsentem pertinent diem: quæ est teritiidecimi quidem anni Domiciani cæsaris principatus: mihi autem a natiuitate quinquagesimi & sexti. Proposui quoque uobis conscribere nostras etiam idest Iudæorum sectas: in. iiii. libris: de deo eiusq; substantia: & de legibus & cur secundum eas aliud facere permittimur: aliud prohibemur.

De antiquitatibus Iudæorum. Finis.

Josephus Mathathias filii Hebræi genere sacerdotis ex Hierosolymis
de Antiquitate Iudæorum contra Appionem Grammaticum Alexandrinum.
CAP. I.



Vfficienter ut arbitror & per libros antiquitatum opulentissime uirorum Ephrodite legentibus eos aperui de nostro genere Iudæorum: quia & uetustissimum est & primam conscientiam propriam habuit: quinque milia enim annorum numerum historiam continentem ex nostris sacris libris græco sermone conscripsi. Quoniam uero multos uideo respicientes blasphemiam quorundam insane prolata: & ea quæ a me de antiquitate conscripta sunt non credentes: putantes mendacium nostrum sit genus: eo quod nulla memoria apud Græcorum nobiles Historiographos digni sunt habiti nostri maiores: Pro omnibus his arbitratus sum oportere me breuiter hæc dicta conscribere: & derogantium quidem uasorum spontaneumque increpare mendacium: aliorum uero ignorantiam pariter emendare: uniuersosque de nostra antiquitate qui scilicet ueritatem amplectuntur edocere. Utar autem in meis dictis testibus eis: qui de omni antiquitate apud Græcos fidedigni sunt in dicandis: eos autem qui blasphemie de nobis atque fallaciter conscribere aliqua per semetipfos conuicta indubitanter ostendam. Corabor etiam causas exponere propter quas non multi in Græcis historis gentis nostræ fecere memoriam: necnon & eos quidem nobis nequaquam scribere uoluerunt nescientibus aut nescire simulantibus indicabo. Primus itaque satis admiror eos qui existimant oportere de rebus antiquis Græcis tantummodo fidem habere & ab eis consulendam esse ueritatis integritatem. Nobis autem & aliis hominibus non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria uideo contigisse. Quapropter decet non uarias opiniones inspicere: sed ex ipsis rebus iustitiam ponderare. Omnia siquidem Græcorum noua & heri: ut ita dicam: nuper facta cognoui. Et hæc fabricas ciuitatum & adinventiones artium conscriptionesque legum cunctarumq; rerum inuix apud eos est historiæ diligentia conscribenda. Apud Aegyptios autem atque

Chaldaeos & Phoenicas: desino enim nos illi connumerare sicut ipsi fatentur: res gestae antiquissimae & permanentem habent memoriae traditionem. Nam & locis omnes inhabitant quae nequaquam aeris corruptioni subiaceant. Et multam providentiam habuere: ut nihil horum quae apud eos aguntur sine memoria linquerentur: sed in publicis conscriptionibus semper a uiris sapientissimis dicerentur. Graecorum uero regionem innumerarum corruptiones inuasere: rerum memoriam delentes. Qui autem nouas constituentes conuersationes omnium se praesse credidere. Sciat quia etiam sero & uix naturam potuere agnoscere litterarum. Nam antiquissimum earum usum habuisse creduntur a phoenicibus: & a Cadmo se didicisse gloriantur. Sed neque illo tempore poterit aliquis demonstrare seruata conscriptione neque in templis: neque in publicis Anathematibus: quando etiam de Troianis rebus ubi tot annis militatum est. Postea multa quaestio atque contentio facta est: utrum litteris usi sunt. Et magis ueritas obtinuit eo quod usus modernarum litterarum illis fuisset incognitus. Constat autem quoniam apud graecos nulla inuenitur absolute conscriptio poemate Homeri uetustior. Et hunc etiam post bella Troiana fuisse manifestum est. Et ante neque hunc litteris suum poema reliquisse: sed cantibus memoria reservatum: postea fuisse compositum & propterea multam in eo conspexi dissonantiam. Qui autem historias apud eos conscribere tentauerunt. hi qui circa Cadmum Miliesium & Acusilaum arguuntur: & post hunc quicumque alii fuisse referuntur. Paululum tempus persicam apud Hellanicum militiam praecessere. Sed eos etiam qui de caelestibus & diuinis primitus apud graecos philosophati: idest Pherecidem Syrum & Pythagoram & Thaletem omnes concorditer consentunt: Aegyptiorum & Chaldaeorum fuisse discipulos: & breuiter conscripsisse quae a graecis omnium antiquissima iudicantur: ita uix ea credant ab illis fuisse conscripta. Quomodo ergo non est irrationabile: ut tali factu uegetentur Graeci tanquam soli sciant ueritatem: & ueritatem eorum sub scrupulositate de antiquis non ab ipsis conscriptoribus facillime discant: quia neque firmiter scientes aliquid conscribere: sed quod unusquisque opinatus est hoc studuit explanare. Unde etiam libris suis alterutros arguunt: & ualde contraria ex rebus eisdem non piget edicere. Sed ego uidebor ne potioribus esse superfluum si explanare uoluerim: quantis quidem locis Hellanicus ab Acusilaio de genealogiis discrepat: & in quantis Herodotum corrigit Acusilaus. Aut quomodo Ephorus quidem Hellanicum in plurimis ostendit esse mendacem. Ephorum uero Timeus: Timeum qui post illum fuit. Herodotum uero cunctis: sed neque de singulis cum Antiocho & Philisto aut Callia Timeus concordare dignatus est. Neque rursus de atticis hi qui Attidas conscripserunt: aut de argolicis: qui de argis historiam protulerunt: alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciuitatibus breuiusque rebus: quando de militia Persica & his quae in ea sunt gestae: tantum uiri probatissimi discordasse noscuntur. In rebus autem etiam Thucydides tanquam fallax accusatur: licet scrupulosissimam secundum se historiam conscripsisse uideatur. Causae uero huius dissonantiae multae forsitan & aliae quaerere uolentibus apparebunt. Ego uero duabus quas dicturus sum maximam huius summam diuersitatis ascribo. Et quidem primum dico eam quae mihi prior esse uidetur. Id est eo quod ab initio non fuerit studium apud Graecos publicas de his quae semper aguntur proferre conscriptiones. Hoc etenim praecipue & errorem & potestatem mentiendi posteris uetus aliquid uolentibus scriptitare concessit. Non enim solummodo apud alios Graecos publica conscriptio est neglecta. Sed neque apud ipsos Athenienses quos terrigenas esse dicunt: disciplinae quoque cultores aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarum litterarum antiquissimas esse dicunt leges: quae a Dracone eis ex Phoenicibus sunt conscriptae ante modicum tempus tyrannidis Pisistrati. De arcadibus autem in antiquitate gloriantibus quod oportet dici? Vix enim isti & postea litteris eruditi sunt. Cum ergo conscriptio nulla praeponeretur quae & discere uolentibus edoceret: & mentientes argueret: multa inter alterutros conscriptores discordia generata est. Quoniam qui ad praescribendum se praeparabant non studium ueritatis exhibuerunt. Licet haec promissio semper habeat promptum: sed uerborum magis habere plationem maximam. Et quemadmodum laudari se in hoc super alios aestimarent: ad hoc potius semetipsos aptabant. Aliqui uero ad fabulas sunt conuersi. Alii autem ad gratiam aut ciuitate laudantes: aut reges. Alii semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradidere. In hoc se forte probabiles aestimantes & omnino hoc agentes quod historiae nimis aduersum est. Verum siquidem historiae indicium est: si eisdem rebus omnes eadem dicant atque conscribant. Hi uero cum quaedam aliter conscriberent quam alii tunc se putabant omnium ueraciores ostendi. Quapropter causas quidem uerborum & calliditatis eorum cedere nos graecis oportet. Non autem de antiqua historiae ueritate & maxime de rebus propriae uniuscuiusque prouinciae. Quoniam uero Aegyptios & Babylonios ex longissimis olim temporibus circa conscriptiones diligentia fuit: quando sacerdotibus erat iniunctum & circa eas ipsi philosophabantur. Chaldaei uero apud Babylonios: & quia praecipue Graecis immixti usi sunt phoenicis litteris circa dispensationes uitae: & eorum operum traditionem. Dum consentiant omnes tacendum hoc puto. De nostris uero progenitoribus quia eandem quam predicti habuerunt in conscriptionibus sollicitudinem desino dicere: etiam potior est ponere iusticiis & prophetis hoc ioperantes. Et quae usque ad nostra tempora cum multa integritate seruatum est

si oportet audentius etiam seruabitur. Conabor breuiter edocere: non enim solummodo ab initio probatissimos viros & inde placatione præparatos ad hæc exercenda constituerunt. Sed quatenus etiam genus sacerdotum sine permixtione purumque consisteret prouiderunt. Oportet etiam eum qui sacerdotium habiturus est ex eiusdem gentis nasci muliere: & neque ad pecunias & neque ad honores inspicere. Et de hoc per antiquam lineam & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Iudæa: sed ubicunque nostri generis constitutio reperitur: etiam ibi integritas ista seruatur circa nuprias sacerdotum: hoc est in Aegypto & Babylonia & quocunque terrarum orbe quilibet de sacerdotum genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolymam conscribentes a patre nomen nupræ: & antiquorum progenitorum quicunque huius rei testimonia præbuere. Si autem bella proueniant sicut iam crebro factum est. Dum Antiochus Epiphanes ad nostram uenisset regionem & Pompeius Magnus: & Quintilius Varus: & præcipue nostris gesta temporibus: tunc hi qui de sacerdotibus supersunt: ex antiquis litteris iterum noua conficiunt & probant mulieres quæ relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt alienigenarum consortia formidantes. Indicium uero integritatis hoc maximum est: quia pontifices apud nos a duobus millibus annis denominati filii a patre conscripti sunt. His autem qui prædicti sunt si quid præuaricentur interdicitur: ne uel ad altare accedant: uel alia sanctificatione fungantur. Recte siquidem potius autem necessarie: cum neque conscribendi potestas omnibus data: neque alia sit in discretionem discordia. Sed solummodo prophetis antiquissima quidem & ueterrima secundum inspirationem factam a deo cognoscentibus: Alia uero secundum se sicuti sunt facti palam conscribentibus infiniti libri non sunt apud nos discordantes & sibimet repugnantes: sed solummodo duo & .xx. libri habentes temporis totius conscriptionem: quorum iuste fides admittitur. Horum ergo quinque quidem sunt Moyseos qui natiuitates continent: & humanæ generationis traditionem habent usque ad eius mortem. Hoc tempus de tribus millibus annis paululum minus est. A morte uero Moyseos usque ad Artaxerxem persarum regem qui fuit post Xerxem: prophetæ post Moysen: & quæ secundum eos sunt gesta conscripserunt in .xiii. libris. Reliqui uero .iiii. hymnos in deum: & uitæ humanæ noscuntur pignora continere. Ab artaxerxe uero usque ad nostrum tempus singula quidem conscripta non tamen priori simili fide sunt: habita eo quod non fuerit certa successio prophetarum. Palam namque est ipsis operibus quemadmodum nos propriis litteris credimus: tanto namque sæculo iam præterito neque addicere quicquam aliquis nec auferre nec transformare præsumpsit. Omnibus enim insertum est mox & prima generatione Iudæis hæc diuina dogmata nominare: & in his utique permanere. Et propterea si oporteat mori libenter. Iam itaque multi captiuorum frequenter tormentis affecti sunt: & mortes uarias in theatris sustinere: ne ullum uerbum contra leges admitterent aut conscriptiones habitas uiolarent. Qui Græcorum aliquid tale perpeffus est: quando neque fortuitam sustinere læsionem uoluit: licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse putant secundum conscribentium uoluntates exposita. Et hoc iuste etiam de antiquis sapientum quoniam aliquos nunc quoque uident præsumentes de his rebus conscribere quibus neque ipsi interfuerunt: neque credere scientibus aquiescunt. Denique de bello quod apud nos contigit nuper: quidam historias conscribentes ediderunt. Dum neque ad ea loca uenerint: neque in proximo rerum gestarum fuerint. Sed ex auditu quædam pauca componentes impudenter semetipsos uidentur historiæ nomine iactitare. Ego uero & ex omni bello: & quæ ibi particulariter gesta sunt ueram descriptionem feci: dum ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Galileorum eram: donec fuit defendendi facultas. Contigit autem ut caperer a romanis: & habentes me Vespasianus & Titus in custodia uniuersa semper inspicere faciebant primo quidem uinctus: postea uero solutus cum Tito ab Alexandria propter obsessionem Hierosolymorum directus sum: eo tempore nihil est gestum quod meam potuisset latere notitiam. Nam uidentes Romanorum exercitum uniuersa sub diligentia describebam. Et ea quæ nuntiabantur ab his qui semetipsos tradebant: ego solus integrius intelligens disponebam. Deinde Romæ tempus uacationis habens: omni iam negotio præparato usus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam græcam rerum eruditionem exhibui. Tantaque mihi securitas affuit ueritatis ut primos omnium imperatores belli Vespasianum & Titum testes non exposcerem. Primum namque illis obtuli libros: & postillos multis quidem Romanorum qui bellis interfuerunt plurimis uero nostrorum eos etiam uenundauit: qui græca sapientia uidebantur imbuti quorum est Iulius Archelaus. Herodes honestissimus & ipse admirabilis rex Agrippa. Isti siquidem uniuersi testimonium perhibuere: quia ueritatem diligens excolui: non reprimens forsitan aut tacens: si quid gestorum per ignorantiam aut per gratiam commutauit: aut prætermisi. Quidam uero prauis homines derogare meæ historiæ sunt conati tanquam in scholis adolescentium propositum exercentes: & accusationis inspiratæ atque detractionis facientes opus: cum oporteat illud sciri: quia quod cõuenit promittentem aliis rerum ueracium traditionem. Ipsum prius hac nosse certissime: aut rebus gestis adherendo: aut ab scientibus cõsulendo. Quod ego præcipue circa utrumque me credo fecisse negotium. Antiquitatis namque libros sicuti dixi ex uoluminibus sacris interpretatus sum: cum essem genere sacer

doss& participarem illatum sapientiam litterarum. Historiam uero belli conscripsi multarum quidam actionum ipse operator plurimorum uero inspector existens:& omnino eorum quæ dicta uel gesta sunt nihil ignorans. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos qui aduersum me nituntur de ueritate contendere? Qui licet imperatorum commenta legisse dicuntur: non tamen nostrorum repugnantium rebus interfuere. De rebus itaq; necessariam feci descriptionē signifi care uolens facultatem eorū qui historiam scribere compromittunt. Et sufficienter sicuti reor palam faciunt: quia conscriptio rerum apud Barbaros potius solēnior q̄ apud Græcos est. Volo paululum primitus disputare aduersus eos qui contendunt nouellam esse nostram cōuersationem eo q̄ nihil de nobis: ut aiunt illi: dictum sit a conscriptoribus græcis. Deinde testimonia antiquitatis ex aliorū litteris exhibebo:& eos qui nostro blasphemant generi: ualde ipsi ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neq; regionem maritimam habitamus: neq; mercimoniis congaudemus neq; per hoc al terutris peregrinationibus fatigamur. Sed quidem nostræ ciuitates procul a mari positæ regionēq; ubertiniam possidentes. In ea assidue laboramus præcipue circa filiorum nutrimenta studentes le gumq; custodiam & traditionem pietatis totius opus uitæ necessarium iudicamus. Cum adsit igit his quæ prædicta sunt conuersationi nostræ etiam uita remotior. Nihil fuit in antiquis temporibus quod faceret nobis permixtionem græcorum sicut Aegyptiis mercimonia quæ ab eis reiiciuntur & ad eos rursus introducuntur. Et iterum habitatoribus Phœnicia maritimæ studentibus circa cō tractus atq; negocia amore pecuniæ requisita: Sed neq; latrocinia sicut quidam alii uacuare: aut am plius habere concupiscentes patres nostri ad bella conuersi sunt licet regio nostra multa milia uiro rum fortium possideret. Phœnices ergo propter negocia ad Græcorum prouinciam nauigantes repente sunt agniti:& per illos Aegyptii & omnes a quibus ad Græcos honorem deuehebant imen sa maria profcidentes. Medi uero postea atq; Persæ palam in Asia regnauerunt: & usq; ad alteram epirum Persæ militauerunt. Thraces autem propter uicinitatem & Scythiam ab his qui pontum na uigant cogniti sunt:& omnino uniuersa iuxta mare: uel orientale uel hesperium habitantes aliquid conscribere uolentibus cogniti facti sunt. qui uero superius habitabant:& procul a mari multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiam circa Europam contigisse: quando de Romanorum ciui tate tam longo tempore adepta potestate tantaq; causas belli conficiente: Neq; Herodotus neque Thucydides: nec ullus qui fuit cum istis fecit aliquam mentionem. Sed sero tandem & uix ad græcos potuit eorum fama peruenire. De Galathis enim & Hiberiis sic ignorauere hi qui putantur sub tilissimi conscriptores: quorum est Ephorus: ut unam ciuitatem esse arbitraretur Hiberas. Qui tan tam partem Hesperiaæ terræ noscuntur inhabitare. Et neq; mores eorum qui sunt apud eos uel qui dicuntur tanquam sic utentibus referre præsumunt. Causa uero ignorantia ueritatis est: eo q̄ pro cul abessent. Vt autem falsa conscriberent: eoq; uellent uideri aliquid amplius ab aliis retulisse. Quo modo ergo mirari decet si neque nostra gens plurimis erat certa: neq; ad scribendum de se aliquam dedit occasionem:& ita constituta procul a mari & ita conuersi deliberans. Pone igitur nos argumē to uti uelle græcorum. quia nō est genus eorum antiquum eo q̄ neq; in nostris uoluminibus de eis sit aliquid dictum. Non ne omnino deridebunt causas huiusmodi a me probatas: & testes uicinae re gionis adducunt antiquitatis suæ. Igitur ego hoc conabor efficere. Aegyptiis & Phœnicibus præci pue testibus utar: cum nullus eorum potuerit tanquā falsum accusare testimonium. Et uidentur ma xime circa nos inimici in communi quidem omnes Aegyptii & Phœnicum uero Tyrii. De Chal dæis autem nequaquam hoc dicere potero: quoniam & generis nostri principes constituti sunt: & propter cognationem in conscriptionibus suis meminere iudæorum. Cum uero fidem de his præ bueros:& blasphemias falsas ostendero: tunc etiam Græcorum conscriptores memorabo: qui iudæo rum fecere memoriam: ut neq; huiusmodi occasio relinquatur in iudæis nobis faciendæ contentio nis. Inchoabo autem primitus a litteris Aegyptiorum quas non arbitrantur commendare quæ no stra sunt. Manethon itaq; genere uir Aegyptiorum græca disciplina participatus sicuti palam ē: scri ptit enim uoce helladica paternæ religionis historiam ex sacris sicut ait ipse interpretatus libris fre quenter arguit Herodotum in Aegyptiacis ignorance mentitum. Ipse quidem Manethon in se cundo Aegyptiacorum hæc de nobis scripsit. Ponam uero etiam sermonum eius tanquam testimo nii iure prolatum honorabile nomē sub hoc: nescio quomodo deus ispirauit: & præter spem ex par tibus orientalibus homines genere ignobiles adepta fiducia in prouincia castrametati sunt. Et faci le ac sine bello eam potenterq; cœperunt:& principes eius alligantes: de cætero ciuitates crudeliter incendere:& deorum templa uertere. Circa omnes uero prouinciales inimicissime usi sunt alios q̄ dem perimentes: aliorum uero & filios & coniuges ad seruitia redigentes: nouissime uero & unum regem ex se fecere: cui nomen erat Sualitis: hic in mentidem ueniens superiorem inferioremq; pro uinciam diuidens castra in opportunis relinquens locis. Maxime etiam partes muniuit orientales prospiciens: quoniā Assirii aliquando plus ualentes erant desideraturi regnum eū inuadere. Inueni es autem in Nomoto suati ciuitatē opportunitissimam positam quidem ad orientem Buliastris flu-

minisq; appellabatur a quadā antiqua theologia Euaris . Hanc fabricatus est & muris maximis cō-
muniuit: collocans ibi multitudinem armatorum usq; ad ducenta quadraginta milia uirorum eam
custodientium. Hic autem messis tempore ueniebat tam ut frumenta meteret & mercedes exolue-
ret: quam ut armatos pro terrore extraneorum diligenter excitaret. Qui cum regnasset decemno-
uem annis uita priuatus est. Post hunc autē regnauit alter quattuor & .xl. annis Beon nomine. Post
quem alter Apachas sex & .xxx. annis & mensibus septem . Deinde & aposis unum & sexaginta: &
Samnas quinquaginta & mense uno. Post autem omnes ases nouem & .xl. & mensibus duobus . Et
isti quidem sex apud eos fuere prini reges debellantes semper & maxime Aegypti radicem ampu-
tare cupientes. Vocabatur autem omne genus eorum Sefos : hoc est reges pastores : secundum sed
enim sacratum linguarum regem significat. Sos uero pastorem siue pastores secundum sermonem
communis eloquii: & tantum compositum inuenitur. Hysesos quidam uero dicunt eos arabas esse.
In aliis autem exemplaribus non reges significari comperi per appellationē Hyc: sed e diuerso capti
uos declarari neq; pastores. Hyc enim rursus ægyptiaca lingua: & hac quādo pinguisono profertur
captiuos apertos significat: & hoc potius uerisimile mihi uidetur : & historiæ antiquæ conueniens.
Hos ergo quos prædiximus reges: & eos qui pastores uocabantur: & qui ex eis fuere obtinuisse ægy-
ptum ait annis undecim : & quingentis . Post hæc autem regum thebaidis & alterius ægypti
factam dicit super pastores inuasionem & bellum maximum & longæuum eis illatum . Sub rege
uero cui nomen erat Alisfragmutos uictos dicit pastores : & alteram quidem uniuersam ægyptum
perdidisse. Inclusos autem in locum habentem mensuram terræ ulnarum undecim milium. Cui lo-
co nomen est auarim: Hunc Manethon dicit omnem maximo muro atq; robustissimo circūdedisse
pastores: quatenus & omnem possessionem munitam haberent simul & prædam suam. Filium uero
alisfragmathoseos thumnosim dicit. Conatum quidem eos per obsessionem capere & fortiter cum
quadringentis .lxxx. milibus armatorum eorum muris excubuisse. Cum uero obsessionem desperas-
set: pacta cum eis fecisse ut ægyptum relinquentes quo uellent innoxii omnes abirent. Illos uero his
promissionibus impetratis cum omni domo & possessionibus non minus ducenta .xl. milia nume-
ro ex ægypto per desertum in Syriam iter egisse & metuentes assyriorum potentiam: tunc enim il-
li asiam obtinebant in terra quæ nunc iudæa uocatur ciuitatem ædificasse: quæ tantis milibus ho-
minum sufficere potuisset: eamq; Hierosolymam uocitasse. In alio uero quodam libro Aegyptiaco
rum Manetho hanc ipsam gentem: idest qui uocabantur pastores in sacris suorum libris captiuos a
scriptos rectissime dixit. Nam antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: & pascualem haben-
tes uitam uocabantur ita pastores. Sed & captiui non irrationabiliter ab ægyptiis sunt: quoniam p-
genitor noster Ioseph dixit ad regem ægyptiorum se esse captiuum: & fratres in ægyptum posterius
euocauit rege præcipiente. Sed de his quidem in aliis examinationem subtilius faciemus. Nunc au-
tem huius antiquitatis producam testes ægyptios rursusq; quomodo se habeant uerba Manetho-
nis circa ordinem temporum aperte describam sic enim ait. Postquam egressus est ex ægypto popu-
lus pastorum ad hierosolymam: expulso eorum rex Themusis regnauit post hæc annis .xxy. & mē-
sibus .iiii. & defunctus est. Assumpsit regnum filius Chrebron annis .xiii. huius autem amenosis ānis
xxi. & mensibus .ix. Misris autem .xii. & mensibus nouem. Misfranthus .xxy. & mensibus decem . Et
musis autem nouem & mēsisibus octo. Amenosis uero .xxx. & mensibus .x. Orus uero .xxx. sex & mē-
sibus quinq;. huius autem filia Acenchies .xii. & mense uno. Rathotis uero frater nouem . acencheri-
dis autē . duodecim menses .iii. Armes uero .iiii. & mense uno. Armesis autem unum & menses .iiii.
Armesismianus uero sexaginta sex & menses .ii. Amenosis .xix. & menses sex. Sedhosis autem eque-
stre & naualem uirtutem habens fratrē quidem armen procuratorem ægypti constituit: & omnē
ei aliam regalem contulit potestatem: tantūmodo autem diademate uti prohibuit: & ne reginam ma-
trem filiorum opprimeret imperauit & ut abstineret etiam ab aliis legalibus concubinis . Ipse uero
ad Cyprum & Phœnicem & rursus contra assyrios atq; Medos castrametatus uniuersos quidem ali-
os ferro alios sine bello terrore magno uirtutis sibimet subiugauit. His uero felicitatibus eleuatus cō-
fidentius incedebat orientales urbes ac prouincias subuertendo : multoq; tempore procedente Ar-
mes qui in ægypto fuerat derelictus omnia contraria quæ eum frater agere monuerat sine timore fa-
ciebat. Nam & reginam: uolenter abiecit: & aliis concubinis sine paritate iugiter miscebatur sua
susque ab amicis utebatur & diademate: & rebellabat fratri. Is uero qui constitutus erat super sacra
Aegyptia scribens librum Sedhosi direxit: & cuncta significans : & quia rebellaret ei suus frater Ar-
mes. Qui repente ad Pelusium destinauit: & proprium tenuit regnum. Prouincia uero uocata est ex
eius nomine ægyptus. Dicit enim quia Cethos ægyptus uocabatur. Armes autem frater eius Dana-
us. Hæc equidem Manethon. In palam uero est ex prædictis annis tempore computato: quia hi qui
uocabantur pastores idest nostri progenitores ex ægypto liberati : ante tres & nonaginta atq; trece-
tos annos hanc prouinciam inhabitauere quā Danaus ad Argos accederet: licet hūc antiquissimū argi-
ui esse cōfidant. Duas igitur res Manethon maximas p nobis ægyptiis litteris protestatus ē primam

quidem quia aliunde ad Aegyptum: Deinde gressus eorum exinde ita temporibus antiquissimum: ut pene mille annis bellum præcedat Iliacum. In his autem in quibus Manethon non ægypti litteris: sed sicut ipse confessus est ex fabulis quorundam sine nomine quodam adiecto postea particulariter hæc redarguam ostendens ea sine uerisimilitudine esse mēdacīa. Sed uolo ab istis rursus migrare ad ea quæ apud Phœnicas de nostro genere conscripta: & eorum testimonio declarata sunt. Itaq; apud Tyrios multorum annorū publicæ litteræ: & conscriptiones diligentissime custoditæ ex his q̄ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur: quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est: quia in hierosolymis ædificatum est templum a Solomone rege ante annos pene. c. xliii. & menses octo quam Tyrii Carthaginem carchedonem fabricauere. Descripta uero est apud illos constructio templi nostri. Iranius enim Tyriorum rex amicus erat regis nostri Solomonis paternis amicitias ei deuinctus. Is ergo munificentiam suam exhibēs ad claritatem fabricæ præbuit Solomoni auri quidem. xx. & centum talenta. Incidensq; pulcherrimam siluam in monte qui Libanus nūc patur ad cameram destinauit ei. Quem redonauit quidem Solomon aliis quidem multis rebus sed etiam terra Galileæ regionis quæ Zabulon uocatur. Præcipue autem eos ad amicitias sapientiæ concupiscentia conuocauit. propositiones enim soluendas alterutris dirigebant: & melior in his Solomon erat: & in aliis sapientior apparebat. Hactenus uero seruatur apud Tyrios epistolæ multæ quas illi scripsere ad inuicem: pro qua re liber est a me compositus litterarum a Tyris directarum unde et testem producam Dionem: quia apud Phœnicum historias integerrime approbatus est. Igitur in Phœnicis historicis hoc modo scribit. Abibalo moriēte filius eius Iranius regnauit: hic partes orientales ciuitatis ampliari & urbem potiore fecit & Olympii Iouis templum destruens terræ cœquans locū medium mœnibus urbis adiunxit: & aureis anathematibus exornauit. Ascendens autē in Libanum siluas incidit ad templorum ædificationem. Regem uero Hierosolymorum Solomonem misisse dicunt ad Iranium quædam ænigmata: & poposcisse ab eo solutionem adiiciens: ut qui non posset discernere pecunia soluente persolueret. Confessumq; Iranium non se posse persolvere propositas questiones & multas pro expensis faciendis pecunias condemnatum. Deinde Addæmonem quandam uirum Tyrium propositas soluisse questiones: ipsumq; alias proposuisse: quas si non solueret Solomon multas rursus pecunias iranio regi cōferret. Dion igitur hoc modo de prædictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hunc producam quoq; Menandrum Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud græcos & Barbaros studens ex prouincialibus uniuscuiusq; loci litteris historiæ ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere: & deinde ueniens ad Iranium Regem sic ait. Moriente uero Abibalo successit in eius regno filius eius iranius qui uixit annis. xxxiiii. hic statuit locum ualde latissimum aureamq; colūnam iouis in templo reposuit: & ad siluam lignorū proficiscens abscidit de monte qui Libanus appellatur ligna cedrina ad tegmina facienda templorum. Desouensq; antiquiora templa sanum ædificauit Hercules. Fecit erectionē mense Peritio: castraq; mouit aduersus Tyriceos minime tributa reddentes. Quos etiam subdēns sibi met denuo remeauit. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis qui semper parabolas superabat: quas Solomon Hierosolymorum rex destinabat: supputatur uero tempus ab hoc rege usque ad constructionem Carchedonis hoc modo. Moriente iranio successit in eius regno. Balbazerus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta tribus septem regnauit annis. Post hunc Abdatratus filius cum uixisset annis uiginti regnauit nouem: hunc filii nutricis eius quattuor peremere. Quorum senior Metusastartus filius Leastrati regnauit. Qui cum uixisset annis. xliiii. regnauit annis duodecim. Post hunc frater eius Astarimus: & hic uiuens annis. iiii. & i. regnauit annis nouem: & peremptus ē a fratre pellethei qui suscipiens regnum mensibus imperauit octo: cum uixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Tyrobalus Astarte sacerdos: qui cum uixisset annis quadraginta octo: regnauit annis. xxxii. huic successit Badezodus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta quinque regnauit sex. Huic successor factus est Mettinus filius: qui cum uixisset triginta duobus nouem regnauit annis. Huic successor fuit Pigmalion: qui annos egit in sua uita quinquaginta sex ex quibus quadraginta tenuit principatum. Huius regni anno septimo soror dido in Lybia ciuitatem ædificauit Carchedona. Colligitur etiam tēpus a regno irani usq; ad ædificationem Carchedonis annorū centum quinquaginta quinque: & mensium octo. Quum uero duodecimo anno huius regni in Hierosolymis ædificatum est tēplum. Fit ab ædificatione templi usq; ad constructionē Carchedonis tēpus annorū. C. xliiii. mensium octo. Testimonio siquidem Phœnicum quid amplius oportet apponi? Cernitur ipsa ueritas fortiter approbata & multo clarius apparet: quoniam præcedit constructionem templi progenitorum nostrorum ad prouinciam hanc aduentus. Cum enim eam uniuersam bello tenuissent: tunc autem templum ædificare cœpere: & hæc aperte ex litteris sacris etiam a me in antiquitate manifesta sunt. Nunc itaq; sunt dicenda ea quæ apud Chaldæos noscuntur esse conscripta: & de nobis ad historiam sunt delata. Quæ multam habens concordiam cum nostris uoluminibus etiam de aliis

rebus. Testis autem horum est Berofus uir genere quidem Chaldaeus: notus autem eis qui doctrinae eruditionique congaudent. Quoniam de Astronomia: & de Chaldaeorum philosophia ipse graecas conscriptiones exposuit. Igitur Berofus antiquissimus secutus historias de facto diluuii: & hominum in ea corruptione licuti mos est ita conscripsit. Simul & de arca in qua generis nostri princeps erutus est: deuecta scilicet ea in summitate montium Armeniorum. Deinde scribens eos qui ex Noe progeniti sunt: & tempus eorum adiciens usque ad Nabonassarum peruenit Babyloniorum & Chaldaeorum regem: & huius actiones exponens ait. Quemadmodum misit in aegyptum ad nostram terram filium suum Nabuchodonosor cum multa potentia: qui dum rebellantes eos inuenisset omnes suo subiecit imperio: & templum in Hierosolymis concremauit: cunctumque generis nostri populum auferens migravit in Babylonem. Vnde ciuitatem contigit desolari annis. lxx. usque ad Cyrum regem Persarum. Dicit autem quia tenuerit Babylonius aegyptum Syriam phoenicem Arabiam: uniuersos priores Chaldaeorum Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa uero uerba quae Berofus protulit hoc modo dicta necessario proferenda sunt. Audiens autem pater eius Nabonassar: quia satrapa constitutus in aegypto & Syria inferiore & Phoenice rebellaret: cum non ualeret iam ipse labores ferre tribuens filio suo Nabuchodonosor aetate ualentem partem quandam exercitus super eum misit. Nabuchodonosor autem cum Satrapa desertore congressus prouinciam quam ab initio eorum fuerat ad proprium reuocauit imperium. Eodem uero tempore contigit patrem eius Nabonassar: cum aegrotasset in Babylonia ciuitate desungi qui regnauit annis. xxi. Nabuchodonosor autem non post multum tempus mortem patris agnoscens & negocia aegyptiaca disponens reliquam prouinciam & captiuos iudeorum & Phoenicum atque Syriorum qui in aegypto fuerant commendans quibusdam amicis: ut cum magna uirtute & reliqua utilitate deueherentur ad Babyloniā: ipse cum paucis aggressus per desertum in Babyloniā uenit. reperiensque cuncta a Chaldaeis dispensari: seruatumque regnum ab optimatibus eorum. Dominus factus totius paterni principatus: captiuos quidem aduenientibus praecipit habitacula in opportunissimis Babyloniae locis aedificari. Ipse uero de belli manubiis templum belli & reliqua loca munificentissime nimis exornans: & antiquam ciuitatem & alteram extrinsecus adiiciens cogitans quatenus nequaquam possent obsidentes fluuium conuerrere: & ad ciuitatem accedere. Tres quidem interiori ciuitate per circuitum porticus: tres uero exteriori constituit. Quorum alias ex cocto latere & bitumine: alias uero ex ipso latere: fecit: & largissime muniens ciuitatem: portasque diuina pulchritudine comens superaedificauit in paternis regalibus: aliaque regalia celsitudinem illorum multo ualde praecedentia. Quorum ornatum exponere ualde longissimum est. Verumtamen sciendum quoniam haec maxima atque superba ultra crudelitatem rei sunt. Perfecta diebus quinque & decem. In his ergo regalibus lapideas munitiones celsas aedificauit: & aspectum montibus similem reddens: etiam ex arboribus uniuersis plantationes exhibuit. Fecit quoque hortum quod suspensibile uocabatur: eo quod eius uxor desideraret huiusmodi qualitatem nutrita in media locis. Haec itaque retulit de praedicto rege: & multa super haec in libro Chaldaicorum: in quo culpae conscriptores graecos quasi unam arbitratos a Semiramide Assyriam Babylonem aedificatam: & mira opera ab illa circa eam fuisse constructa false conscripsisse dicens & ipsa quidem Chaldaeorum conscriptionem fide dignam pudori existimandum est: quando cum archiuis Phoenicum concordare uidentur: quae a Beroso conscripta sunt de rege Babyloniorum. Quoniam & Syriam & uniuersam Phoenicem ille subuertit. In his quoque consonat & Philostratus in historiis dum Tyriae meminit obfessionis: & Megasthenes in quarto indidorum: ubi declarare contenditur praedictum regem Babyloniorum Herculem fortitudine & actuum magnitudine praecessisse. Dicit enim eum & maximam Libyae partem & Hiberiam subuertisse. Quae uero de templo Hierosolymorum relata sunt: quia & concrematum est pugnantibus Babylonis: & cepit rursus aedificari Cyro tenente Asiae principatum. Ex dictis Berosi declaramus. Sic enim in tertio libro dicit. Nabuchodonosor iraque postea ichoauit praedictum murum incidens in languorem de uita migravit: cum regnasset annis tribus & quadraginta. Huius regni dominus est effectus filius eius: Ethelmaradochus propter iniquitates & luxurias passus insidias a marito sororis suae Niriglissoris peremptus est: cum duobus regnasset annis. Quo defuncto sumens regnum qui ei fecit insidias Niriglissoris annis regnauit quattuor. Huius filius Lobotosardochus principatum quidem tenuit puer existens mensibus nouem. Insidias uero passus eo quod nimis appareret malorum esse morum ab amicis extinctus est. Hoc iraque pereunte conueniens hi: qui fecerant insidias illi communiter regnum imposuere Nabonido cuidam qui erat ex Babylone ex eadem gente. Sub hoc muri circa fluuium Babyloniae ciuitatis ex latere cocto & bitumine sunt ornati. Cunque regnum eius esset in anno septimodecimo constitutum: egressus Cyrus ex perfide cum multa uirtute uniuersam asiam subuertens impetum fecit ad Babyloniā urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius: & occurrens cum exercitu suo: atque congressus pugna uictus & cum paucis fugatus inclusus est in Borispensium ciuitate. Cyrus

autem Babyloniam comprehendens & deliberans exteriores muros deponere ciuitatis: eo quod nimirum uideretur munita: & esset ad capiendum ualde difficilis: reuersus est ad Borsipum Nabonidem instanter expugnaturus. Nabonide uero obsessionem non ualente perferre: sed primum supplicante usus clementia Cyri: & dans ei habitaculum in Carcamone: expulit eum a Babylone. Nabonidus itaque reliquum uitæ tempus in illa prouincia conuersatus est. Hæc concordant cum nostris. Scriptum nanque in eis est quia Nabuchodonosor octauodecimo regni sui anno templum nostrum ad desolationem usque perduxit: & fuit exterminatum annis septem. Secundo uero anno regni Cyri fundamentis depositis rursus secundo regni Darii anno perfectum est. His prolatis adiciam etiam Phœnicum historias: non enim probationum abundantia relinquenda est: est enim dinumeratio in illis annorum sic enim habent sub rege Thobalo. Nabuchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnauit Bahal annis decem. post hunc iudices constituti sunt: & iudicauere idem. Hæc Nibalus Nabatæi mensibus duobus. Chelbi. Saddei mensibus decem. Abalus pontifex mensibus tribus. Mittinus & Gerastratus Abdilimi iudices annis sex: inter quos regnauit Balatorus anno uno: quo moriente mittentes euocauere Meralum ex babylone: & quattuor regnauit annis. Eo quoque moriente euocauere fratrem eius Ironium: qui regnauit annis uiginti. Sub hoc Cyrus persarum habuit potestatem. Quapropter omne tempus est annorum quinquaginta quattuor & mensium trium. Septimo siquidem anno regni sui Nabuchodonosor cœpit obsidere Tyrum. Quartodecimo autem anno regis Ironii Cyrus persarum tenuit principatum. Consonant igitur quæ de templo scripta sunt a Caldæis: ac Tyriis cum litteris nostris. Manifestum uero & sine contentione testimonium est de prædicta nostri generis antiquitate & hi siquidem qui non ualde contendunt sufficere iudicio quæ promissa sunt. Oportet autem non credentibus barbaricis conscriptionibus: sed solis græcis fidem habendam esse dicentibus. Adhuc multos exhiberem testes etiam græcos scientes nostrum genus: & oportuno tempore eorum habentium mentionem. Pythagoras igitur Samius cum litanti quous quidem ætate sapientia uero & diuina pietate philosophos omnes excellens: non solum quæ nostra sunt agnouisse manifestum est: sed etiam zelatus ea ex multis prædicaret. Et eius quidem conscriptio nulla reperitur. Multi tamen de eo retulerunt: quorum insignis Hermippus uir circa omnem historiam diligentissimus indagator. Refert itaque in primo Pythagoræ libro: quia Pythagoras uno confabulatorum suorum defuncto nomine Calciphonte genere Crotoniate. Illius animam dicebat secum degere die noctuque: & quia præciperet ut non transiret de loco unde asinus onus portaret: & ab aqua fetulenta semetipsum abstinere: & ab omni blasphemia recederet. Deinde sequitur hæc autem agebat atque dicebat Iudæorum & Tharsensium opiniones imitatus ac trans ferens. Dicitur enim quia uere ille uir multas Iudæorum lege in suam transfudit philosophiam. Fuit autem etiam per ciuitates non ignotas olim gens nostra & multe nationes ad quos transit etiam zelum eius habuere. Quod manifestat Theophrastus in his quæ scripsit de legibus. Aut enim quia prohibent Tyriorum leges peregrino sacramento iurare. Inter sacramentum quibusdam aliis etiam iusiurandum quod corbam appellatur enumerat: & apud nullum hoc inuenitur iuramentum: nisi apud Iudæos solos. Quod interpretatur ex hebraica lingua significat enim donum. Verum neque Herodotus Halicarnassensis nostram ignorauit gentem. Sed quodammodo eius meminisse cognoscitur. Decolchis enim referens in secundo libro sic dicit. Soli autem inter omnes Colchi & Aegyptii & Aethiopes uerenda ab initio circuncidunt: Phœnices uero & Syri in Palæstina qui confitentur hoc ab Aegyptiis didicisse. Syri autem qui circa Thermodontem & Parthenium fluuium commorantur & Aftygitones a Cholchis dicuntur nuper didicisse. Hi nanque sunt inter homines soli qui circunciduntur: & isti sicut ægyptii facere uidentur. De Aegyptiis autem & Aethiopibus dicere non possum: utrum alteri ab alteris didicere. Dixit ergo Syros qui in Palæstina sunt circuncidi. Omnium autem qui habitant Palæstinam soli iudæi circunciduntur. Quod de eis agnoscens: & Cyrillus antiquus poeta meminit hoc modo degente nostra dicens. Quia castrametati sunt nostri maiores cum Xerxe persarum rege apud Hellada: & dinumerans uniuersas gentes: nouissimam nostram posuit: ita dicens. Postremum uero transibat genus mirabile uitione: linguam quidem plenissimam ope proferentes. Habitantes autem in solis montibus: ubi palus amplissima est. Iuuenes: capillis sub rotunditate detonsis super equos erectos habentes uultus: & quasi fumo siccatos. Palam ergo est sicut arbitror: quia nostri meminerit: eo quod & montes in nostra regione sunt constituti in quibus habitamus. Et palus quæ dicitur Asphaltis idest bituminalis. Hæc enim inter omnes palus in Syria latior atque maior est. Et Cyrillus quidem cum ita meminerit Iudæos scisse dignoscitur: quem quilibet legerint admirantur. Non calumniosi græcorum: sed sapientia summa conspicui. Clearchus enim Aristotelis discipulus: & ex Peripato philosophorum nullo secundus in primo libro de somno dicit Aristotelem doctorem suum de quodam

miro Iudæo ita referre : & ipsi Aristoteli eundem sermonem ascribit. Quod ita conscriptum est. Sed alia quidem longum est dicere . Quæ non habere potuerant illius admiratione quadam acque philosophiam occidi opere præcium est referre. Et Hyperochides uenerantur inquit audire desideramus uniuersi. Porro secundum præcepta Aristotelis inquit rhetorica eius genus primitus transeamus ne reluctemur doctoribus præceptorum . Dicit inquit Hyperochides ita si placet. Ille igitur genere quidem Iudæus erat ex inferiori Syria . Qui sunt ex propagine philosophorum indorum : uocantur ut aiunt philosophi . Apud indos Calani : apud Syros autem Iudæi nomen accipientes a loco . Locus enim ubi habitant appellatur Iuda . Nomen uero eorum ciuitatis ualde difficile est. Vocant enim eam nomine Hierosolymam. His igitur homo multos Hospitio respiciens : & de superioribus ad marina descendens gratissimus erat non solum eloquio : sed etiam animo. Et tunc nobis degentibus apud Asiam quum diuinus homo uenisset ad ea loca confabulari coepit nobiscum : & cum aliis scolasticis eorum sapientiam tentans. Cunque multi emditorum congregarentur tradebat potius aliquid. Habebat hæc ait Aristoteles apud Clearchum : & super hæc multam ac mirabilem continentiam. Iudæi uero in cibus & castitate narrant. Licet autem uolentibus hæc ex ipsis lectione cognoscere. Ego enim refugio. plusquam decet inferere. Clearchus siquidem facta digressionem cum aliud propositum haberet nostri generis ita meminit. Hecateus autem abderita uir philosophus simul : & circa actiones industrius cum alexandro rege nutritus : & cum Ptolomæo Lagi conimoratus non transitorie : sed de ipsis Iudæis conscripsit librum . Ex quo uolo capitulariter unum eorum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primitus tempus ostendam . Meminit enim belli quod circa Gaium ab Ptolomæo gestum est contra Demetrium quod utique contigit . undecimo quidem anno post mortem Alexandri Olympiade uero septima & decima atque centesima sicuti refert Castor : adiiciens ei hanc Olympiadem dicit : sub hac Ptolomæus Lagus uicit in Gazabello Demetrium antiloni qui uocabatur obsessor . Alexandrum uero profitentur uniuersi centesima & quartadecima olympiade fuisse defunctum. Palam ergo est : quia & secundum illud tempus : & sub alexandro genus florebat nostrum. dicit igitur Hecateus : quia post Gaii bellum Ptolomæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem & clementiam Ptolomæi cum eo proficisci ad Aegyptum & rebus communicare uoluere . Quorum unus inquit erat Ezechias pontifex Iudæorum : homo ætate quidam quasi sexaginta & sex annorum . Dignitate uero apud contribules maximus & animo sapientissimus : potentissimus ad dicendum & circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudæorum qui decadas accipiunt : & uniuersa in communi gubernant : circa mille & quingentos existere. Rursus autem prædicti uiri faciens mentionem inquit homo hunc honorem gerens & assuetus esse nobiscum : assumens aliquos suorum differentiam cunctam exposuit : & habitationem suam & conuersationem quam scriptam habebat pariter indicauit . deinde palam facit Hecateus quales circa leges existimus : & quia omnia sustinere : ne transcendamus eas eligimus : & hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur hæc & mala sæpius ab Aftygitonibus audientes & omnes compulsionum uim passi : a Perside regibus & Satrapis non possunt mente mutari . Sed cum magna exercitatione de his præcipue omnibus respondere parati sunt . Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua dicens alexandro quondam in Babylone constituto : & uolente Beli templum quod corruerat renouare : cunctisque militibus similiter stercorea portare præcipiente solos Iudæos hoc facere non fuisse perpeffos : sed etiam multas sustinuisse plagas : & detrimenta pertulisse non modica : donec eis ignoscente rege securitas præberetur . Qui dum ad provinciam inquit propriam reuersi fuissent : templa & altaria fabricata omnia destruxere . Et pro aliis quidem multa satrapæ exoluere. Pro aliis uero ueniam consecuti sunt ad ciuitatem : quoniam iustitia apud eos mirabilis est : & quia gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa. Sed multa quidem millia nostro rum migrantes in Babyloniam per se primitus collocarunt . Non parua etiam morte alexandri in Aegyptum & Phœnicem sunt translata : propter seditionem in Syriam factam : idem itaque uir & magnitudinem provinciarum quam incolimus pulchritudinemque narrauit . Pene decies trecenta millia inquit integra terrarum optimarum uberrimæ ualde provinciarum possidere noscuntur . Iudææ nanque huius est amplitudinis & quia etiam ciuitatem ipsam hierosolymorum spaciosam : & maximam olim inhabitatam : & uirorum multitudine copiosam : necnon & templi constructione idem ipse sic refert. Sunt autem Iudæorum in aliis quidem multæ munitiones per provinciam atque uici. Vna uero ciuitas munitissima habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta millia nomine Hierosolyma. Est autem in ipsa medietate ciuitatis lapidea quadriporticus centum per circuitum cubitorum habes etiam duplices ianuas. Quo ara est quadranguli figuratione composita ex lapidibus non

dolatis: sed collectis atq; iacentibus unum quoq; latus uiginti cubitorum latitudinem habens: altitudinem uero decem. Et circa eam maxima fabrica ubi altare est constitutum & candelabra utraque aurea duos talentorum pondus habentia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus. Simulachrum uero aut aliquod anathema ibi nequaquam est nec ulla plantatio. Nullus ibi ueluti lucus aut aliquid huiusmodi. Habitant autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes quasdam purificationes agentes: & omnimode uinum non bibentes in templo. Super autem quia & cum Alexandri regis successoribus postea castrametati sunt. Testatur hoc modo dicens ea quæ cognouerit a uiro Iudæo in expeditione constituto. Cuius uerba hæc habentia declarantur. Ait enim. Me si quidem eunte ad mare rubrum una secutus est quidam cum aliis equestrium iudæorum nos deducentium nomine. Mossolamus uir efficax animo bellator super omnes arcarios: & indubitanter Græcos & barbaros ualde præcipuus. Is igitur homo properantibus multis pariter & quodam uate ab ipso augurium capiente & petente: ut cuncti starent. Interrogauit cur sustinerent omnes. Ostendente uero ei uate autem quem intuebatur atque dicente. Quali quidem expediret eis ut sustinerent omnes si staret auis. Si ergo surgens antè eum euolaret procederent. Si uero post tergum iret: recedere cunctos oportet. Rursum tacens arcumque trahens sagittas emisit: & auem percutiens interemit. Indignantibus uero uate: & quibusdam aliis & maledicentibus ei. Quid furitis inquit mali dæmonii auem sumentes in manibus hæc enim suam salutem nesciens de nostro itinere nobis salubritatem potuit indicare. Si enim præscire futura ualuisset: in hunc locum nequaquam uenisset: metuens ne sagitta a Mossolamo iudæo periret: sed & ad eius testimonia iam quidē quiescant. Facile nanque est uolentibus librum ipsum legere: & hæc apertius inuenire. Non uero me pigebit Agatharchidē introducere. Licet homo minime malus: & ei uisum est nobis detraxisse uideatur. Is enim narrans de Stratonice quemadmodum uenit quidem ex Syria de Macedonia ad uirum suum Demetrium derelinquens Seleuco autem uxorem eam ducere non uolente quod illa sperabat. Exercitu eius in Babylonia posito circa Antiochiam bella mouit. Deinde quomodo reuersus est rex Antiochia capta in Seleucia Metilla fugiens: cum posset seipsam uelocius interimere somno prohibita ne faceret: capta atque defuncta est. Hæc ergo prædicens Agatharchides & de rogans superstitione Stratonices utitur indicio generis nostri præscribens. Qui uocantur iudæi habitant omnium munitissimam ciuitatem quam uocare Hierosolymam prouinciales solent. Hi uacare consueuerunt septima die: & neq; arma portare in prædictis diebus: neq; terræ culturam continere: neq; alterius cuiuspiam curam habere patiuntur. Sed in templis extendentes manus adorare usq; ad uesperam soliti sunt. Ingreddiente uero in ciuitatem Ptolomæo Lagi cum exercitu & multis hominibus dum custodire debuerint ciuitatem eis stultitiam obseruantibus prouincia quidem dominum suscepit amarissimum. Lex uero manifesta est unam naturam habere solennitatem: huiusmodi autē casus præter solos illos alios docuit uniuersos. Vt tunc ad somnia & opiniones quæ trahebantur de lege hic confugiant. Dum circa res necessarias ratio nihil ualet humana. Hoc quidem Agatharchidi uidetur esse ridiculum. Eis autem quæ hæc examinant integrius: apparet magnum: & præcipua laude dignissimum: si & saluti & patriæ quidam custodiam legum pietatemq; diuinam proponere concupiscant. Quia uero non ignorantes quidam conscriptorum gentem nostram: sed propter quasdam aut alias causas non salubres memoriam nostri non reliquere. Hoc indicium me arbitror esse prædicturum. Hieronymus enim qui de successoribus conscripsit historiam: ipse quidē tempore quo Hecateus fuit: & amicus existens regis Antigoni Syriæ præsidebat. Verum & Hecateus quidem etiam librum conscripsit de nobis. Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminit: licet pene in ipsis locis nutritus esset in tantum uoluntates hominum differebant. Alio nanq; placuit studium habere memoria dignum. Alium uero omnino circa ueritatem quædam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt tamen ad probationem antiquitatis nostræ ægyptiorum & Chaldæorum atq; Phœnicum historiarum: & super illas Græcorum pariter conscriptiones. Adhuc enim super ea Theophilus & Theodorus & Mnaseas & aristophanes & Hermiogenes & Euemerus & Cynon & Zopyrion & multi quidam alii simul. Non enim ego omnibus libris incubui: non tristorie nostri fecere mentionem. Plurimi nanque prædictorum uirorum ueritatem quidem antiquarum causarum frustrati sunt: quia lectioni sacræ nostrorum non incubuere librorum. Communiter tamen de antiquitate testati sunt: pro qua nunc referre proposui Phalereus autem Demetrius & senior Philon & Eupolemus non multum ueritate frustrati sunt: quibus dari ueniam dignum est. Non enim inerat eis ut nostras litteras possent omni scrupulositate sequi. His ita dictis unum adhuc mihi capitulum est relictum ex his quæ in principio libri posui. Quatenus derogationes & maledicta: quibus utuntur quidam contra genus nostrum falsas ostendam & conscriptoribus eorum testibus utar quando conscribentes hæc contra semetipsos locuti sunt ralta. Quia uero multis aliis hoc euenit propter quorundam uasaniam arbitror intelligere eos qui uoluerint historias ipsas percurrere. Quædam igitur gētium & gloriosissimarum ciuitatum sociare nobilitatē & cō-

nterfationi detrahere tēnere. Theopompus quidem Atheniensium Lacedæmoniorum uero Pytho-
 crates. His autem Tripodem perdurabilem conscribens. Non enim Theopompus hoc fecit sicut
 quidam putant etiam Thebæorum momordit urbem. Multi uero necnon & Timeus in historiis
 de prædictis & de aliis blasphemauit. Et hoc præcipue faciunt quando gloriosissimi in aliqua par-
 te calumniantur. Quidam propter inuidiam atq; malivolentiam: alii uero propter uerbosam noui-
 tatem memoria se dignos fieri iudicantes: & apud stultos quidem nequaquam hac spe fraudantur.
 Qui non salubre noscuntur habere iudicium: multas uero eorum miseras condemnabunt: Blasphē-
 miatum uero in nos sæpe gestarum huiusmodi causa est. Volentes Aegyptii præstare aliquibus ue-
 ritatem corrumpere tentauere. Et neque aduentum in ægyptum nostrorum progenitorum sicut
 contigit sunt confessi. Nec mirus egressum cum ueritate dixerem: multasque causas odii ac inuidiæ
 pariter habuere. Principio quidem quia in eorum regione nostri progenitores potentes effecti
 sunt. Vnde regressi ad propria denuo fuere felices. Deinde horum aduersitas multas inter eos fer-
 cit inimicitias. In tantum differente nostra pietate extra solennitates illorum quantum dei natura
 animalibus irrationabilibus sine dubitatione distinguitur. Communis nanque apud illos ritus est
 alios arbitrari deos: seorsum non singuli solent diuersis ea muneribus honorare. Vani ac fatui om-
 nes homines & ab initio uti de his malis opinionibus consueti. Et propterea nequaquam imitari
 nostram honestatem de diuina ratione potuere. Videntesque multos nostram zelari conuersatio-
 nem inuidiam habuere: & ad tantam fatuitatem ac pusillanimitatem quidam eo perducti sunt: ut
 non eos pigeret etiam contra antiquas suorum scripções aliqua dicere. Quod cum hoc faciunt
 sibimetipsis aduersus conscribere passionem cæcitatē ignorauere. In uno tamen & maximo uiro
 uerbum meum statuam: quo usus sum ante paululum nostræ antiquitatis teste. Manethon itaque
 qui ægyptiacam historiam ex litteris sacris se interpretaturum pollicitus est prædicens nostros pro-
 genitores cum multis millibus in ægyptum aduenisse Incolas subiugasse. Deinde ipse confessus
 est: quia posteriori tempore amittentes eam prouinciam quæ nunc iudæa uocatur obtinuissent: &
 ædificantes Hierosolymam: construxissent templum. Et usque ad hoc conscripções secutus est
 antiquorum. Deinde præbens sibimet potestatem cum utique uideatur scribere ea quæ in fabula
 sunt atque dicuntur: incredibilia uerba de iudæis inseruit: uolens permittere nobis plebem ægy-
 ptiorum leproforum aliorumque languentium. Quod sicut ait abominatione ex ægypto fugā
 dilapsi sunt. Amenophin etiam regem adiecit quod est falsitatis nomen. Et propterea tempus re-
 gni eius nequaquam diffinire præsumpsit cum aliorum regum omnes annos perfecte protulerit.
 Hinc itaque quædam annecti fabulas pene oblitus: qui egressum pastorum ab Hierosolyma ante
 quingentos decem & octo annos factum esse protulerat. Themusis enim erat rex quando egressi
 sunt. Et ab hoc tempore regum qui postea fuere anni sunt. cccclxxxiii. usq; ad fratres nomine Se-
 thonem & Hermetum: quorum Sethonem quidem Aegyptum: Hermetum uero Daneum deno-
 minatum: quem expellens inquit. Sethon regnauit annis quinquaginta & nouem. Et post hunc
 senior scilicet Tapfis annis sexaginta sex. Ante tantos igitur annos egressos ex Aegypto parres no-
 stros confessus. Deinde Amenophin adiiciens regem hunc constituit: & deorum fuisse contem-
 platorem sicut Osorem quendam priorum regum: & inplexisse desiderium enim nominis sacerdo-
 tem. Idem Amenophin natum ex patre Papio: qui uidebatur quasi diuina participari natura. Et
 secundum hæc sapientiam hanc habere præscientiam futurorum. Et dixisse regi hunc uniuocum
 enim: quia posset uidere deos: si prouinciam a leprosis & aliis maculatis hominibus purgare con-
 tenderet. In quo lætatum regem omnes dicit corpore debiles ex Aegypto congregasse & fecisse
 multitudinem numero octuaginta milia. Eosq; ad sectiones lapidum in partem Nili orientalem
 misisse: ad hoc esse efficiendum. simul & alios Aegyptios quibus hoc erat iniunctum fuisse autem
 quosdam inter eos etiam rationabilium sacerdotum lepra persusos ait. Amenophin uero illum sa-
 pientem diuinumque uirum refert timuisse: & circa semetipsum: & apud regem deorum Vulca-
 num: ut aperte suaderet eis nim fieri: sed iecisse quoniam auxiliarentur quidam maculatis homini-
 bus & Aegyptum obtinerent tredecim annis. Et hæc eum non quidam præsumpsisse regi dicere:
 sed ex his hominibus conscriptum reliquisse librum: & per semetipsum & apud regem: & propte-
 rea regem in anxietatem maximam peruenisse pro iudæis: his uerbis hæc refert. His itaque roga-
 tus rex ut ad requiem & tutamen eorum secerneret ciuitatem Desertam urbem quæ tunc fuerat pa-
 storum nomine Auarin præbuit eis. Est autem hæc ciuitas secundum theologiam antiquam ual-
 de præcellsa. Porro illi in hanc ingressi: & locum hunc ad resultandum habentes. Opimum du-
 cem sibimet quendam Heliopolitanorum pontificum Osaphipha constituere: & huic se obedire in
 omnibus iurauerunt: ut ille primum quidem eis legem posuisset neque deos adorarent: neque ab
 sacris animalibus quæ præcipue festiua apud Aegyptios erant: se penitus abstinerent: nullique
 copularentur nisi cum quibus iusiurandum habere uidebantur. Hæc autem sentiens: & aliis pluræ
 maxime ægyptiorum cōsuetudinibus inimica præcepit multo ope muros ædificari ciuitatis: & ad bel-

la preparari contra Amenophin regem. Ipse uero assumens secum etiam alios sacerdotes & maculorum quosdam: misit legatos ad pastores qui uidebantur a Thethmuse rege depulsi: ad Hierosolymorum urbem causas suas & aliorum qui simul fuerant exonorati: significans & poscens: ut pariter contra Aegyptum castrametarentur: promittens eos fore uenturos. Primum quidem in Auarin progenitorum suorum prouinciam: & necessaria populis abundantius exhibenda: pugnaturus autem opportuno tempore: & prouinciam facillime subdituros. Illi uero lætitia cumulati omnes alacriter usque ad ducenta millia uirorum pariter sunt aggressi: & non post multum ad Auarin usque uenere. Amenophis autem Aegyptiorum rex: dum illorum audisset inuasionem: non mediocriter uulneratus est. Dum recordaretur quod ei prædixerat amenophis Papii. Et primum quidem congregans Aegyptiacam plebem. Facto consilio cum principibus eorum animalia sacra: & quæ præcipue a sacerdotibus honorabatur ante præmisit & sacerdotibus particulariter iussit: ut simulachra eorum caute cælerent. Filium uero Sethonem qui etiam Rameffi a Rapso patris nomine uocabatur. Cum quinque esset annorum apud suum commendauit amicum. Ipse uero transiēs cum aliis Aegyptiis usque ad trecenta milia uirorum bellatoribus uiris occurrens congressus non est: putans enim semetipsum contra deum pugnare. Post tergum reuersus uenit ad Memphin: & sumens Apin talia sacra mox in Aethiopiam cum uniueris nauibus & multitudine uenit ægyptiorum. Per gratiam nanque erat ei subiectus ægyptiorum rex. quia suscipiens etiam populum uniuersum præbuit alimenta hominibus necessaria: quæ prouincia ministrabat. Et ciuitates ac uicos tredecim quatenus eis qui fuerant deducti ad fines Aegyptios: & in æthiopia quidem hæc gesta sunt. Solymita uero descendentes cum uiris pollutis ægyptiorum sic pessime hominibus usi sunt: ut eorum uictoria esset nimis pessima. His qui tunc eorum impietates inspiciebant: non solum etenim ciuitates & uicos concremare sacrelegia facientes: & deorum idola deuastantes: sed etiam ipsa sacra animalia quæ colebantur crudelissime discerpserunt. Perpetratores & occisores horum sacerdotes atque prophetas esse cogentes quos etiam expellebant nudos. Dicitur itaque quia conuersationes & leges eis composuit. Sacerdos quidam genere Heliopolitis nomine Orsaphas uocatus ex nomine Osireos heliopolitani dei quod dum conuersus fuisset ad hoc genus mutauit nomen: & uocatus est Moyses. Quæ uero ægyptii de ludæis proferunt hæc sunt. Sed & multa breuitatis causa prætereo. Dicit autem rursus Manethon quia postea amenophis ex ægypto digressus est: cum magna uirtute simul & filius eius Ransis: & ipse habens magnum exercitum. Et congressi contra pastores atque pollutos uicerunt eos usque ad Syriæ fines. Hæc equidem & huiusmodi Manethon conscripsit. Quia uero anilia loquitur deliramenta atque mentitura: aperta ratione monstrabo illud primo distinguens quod postea altera gratia referendum est. Is enim concessit nobis atque professus est eo quot ab initio non fuerint Aegyptii genere sed extrinsecus illuc aduenissent: & ægyptum obtinuissent: & ex ea rursus egressi sunt nostri progenitores: quia uero nobis postea permixti non sunt Aegyptii corpore debilitati: & quia ex his non fuit Moyses qui populum eduxit ex ægypto: sed ante multas generationes exiit per ea quæ ipse dixit conabor ostendere. Primam itaque causam posuit fingenti risibilem. Rex enim inquit Amenophis concupiuit uidere deos: quos putas siquidem quia apud eos solennes erant: Bouem & Hyrcum & Crocodilos & Canicapatos uolebat aspicere. Cælestem autem quomodo poterat: & cur hoc habuit desiderium. quia utique & prior enim rex alter hos uiderat. Ab illo ergo audiens quales essent & quemadmodum eos uidisset: noua nequaquam agebat arte: sed forte sapiens erat ille uates: per quem hæc rex posse agere confidebat: quod si ita fuisset: quomodo impossibilitatis concupiscentiam non præsciuit: non euenit quod uoluit. Proinde quam rationem habere potuit: ut propter semimembrios aut leprosos ei inuisibiles essent. Dii irascuntur enim propter impietates: non propter corporum diminutiones. Deinde tam multa milia leproforum & male habentium una pene hora quomodo fuit possibile congregari: aut quomodo rex non obediuit uati. Ille nanque præcepit debiles Aegyptios exilio deportari. Hic autem eos ad sectiones lapidum destinauit tanquam operariis indigens: & non purgare prouinciam uolens. Ait autem eo quod uates qui dum semetipsum peremerit præuidens eorum iram & quæ erant in ægypto futuras: & conscriptum librum regi reliquit. Proinde ab initio uates etiam suum interitum non præsciuit: quomodo nunc repente regi contradixit uolenti uidere deos quam quot se ipse perimere festinabat. Quod uero inter omnia est stultius uideamus. Audiens enim hæc inquit: & de futuris iam metuens. Debiles illos ex quibus Aegyptum purgare debuerat: neque tunc de prouincia protulit: sed rogantibus eis sicut ait: ciuitatem dedit dudum a pastoribus habitatam quæ uocabatur Auaris. Ad quam congregati principem inquit legere ex sacerdotibus Heliopolitanis qui eis exposuit: ut neque deos adorarent. Neque ab Aegyptiacæ festiuitatis animalibus abstinerent: sed omnia perimerent atque consumerent: nulli penitus miscerentur: nisi cum quibus coniurati esse uidebantur: & iureiurando multitudinem obligatam: quatenus in eis legibus perdurarent. Auarin ciuitatem munitam contra regem dicit eos bella sumpsisse. Adiecit autem quia misit Hierosolymam rogans illos pro auxiliis exhibendis: & daturum Auarin compromittens quæ foret ex Hierosolymis egre-

diētibz exire maiorum: & ex qua procedens omnem ægyptum obtinerent. Deinde subiungit illos quidem uenisse cum ducentis milibus armatorum. Regem uero Amenophin Aegyptiorū cum non cessaret repugnandum deo: mox ad Aethiopiam refugisse & Apin cum aliis sacris animalibus deuexisset. Hierosolymis uero inuasionē facta & ciuitates depopulatas: & templa concremassē: & equestres peremisse refert. & nulla iniquitate aut opere iniquitatis abstinnisse. Quod uero conuersationem & leges eis exhibuit. Sacerdos inquit erat genere Hieropolitis nomine Arsiphas uocatus ab appellatione Osireos Heliopolitani dei. & mutato nomine dictus postea Moyses Tertio decimo uero inquit anno Amenophin postquam regno pulsus est ex aethiopia profectum cum multis milibus dicit: & congressum contra pastores atque pollutos habita conflictione uicisse. Et multos interficientem usque ad fines Syriæ persecutum. In his iterum non intellexit si uerisimilitudine se metiri leprosum anque & cum eis ait multitudo collecta debiliū. Licet primitus irascerentur regi circa se utique talia facienti secundum præmonitionem uatis. Tamen cum a sectione lapidum sunt egressi: & prouinciam percipere omnes circa eum mitiores effecti credendi sunt. Porro si adhuc & illum odio habebant seorsum magis insidiari potuissent non circa omnes bella committere cum scilicet plurimi existentes multorum illic cognationes haberent. Proinde etiam si contra homines pugnare decreuerē: non tamē contra deos impietatem gerere præsumebant: nec contraria suis agere legibus in quibus inscripti esse noscuntur. Oportet itaque nos Manethoni gratias agere: quoniam huius iniquitatis principes dicit. Non eos qui ex Hierosolyma sunt egressi: sed illos ipsos Aegyptios esse probat & maxime sacerdotes atque iusiurandi uinculum illorum multitudine conuenisse. Illud autem quomodo non irrationabile est. Nec pericula belli participatus est: sed misere maculatos ad Hierosolymam: & ab eis solatia poscerent: maxima stultitia non illorum: sed hæc fingentis ostenditur. Iste nanque etiam nomen positum ciuitati.

id est a templorum spoliatione præsumpsit edicere. Et hoc postea fuisse mutatum. Miranda res: quia posteris quidem turpe fuit tale nomen & otiosum. Ipsi uero qui fundauere urbem ornare semetipsos etiam uocabulo credidere. Hic autem fortissimus uir multa detractionis imperitia non intellexit quia Hierosolymi non idē uoce Iudaica quod Græca significat. Quid ergo amplius quilibet dicere contra mendacium tam imprudēter expositum. Sed quoniam congruam iam magnitudinem suscepit hic liber: aliud faciēs principium: cætera præsentis operis explanare tentabo.

Phlaurii Iosephi de Antiquitate Iudæorum
ad Epaphroditum. LIBER. II.



Plori quidem nolūmine clarissime mihi Epaphroditē de antiquitate nostra monstraui Phœnicum & Chaldæorum Aegyptiorumq; litteris satis faciens ueritati: multosq; Græcorum conscriptores adducēs. & meam e diuerso disputationem aduersus Manethonem & Chæremōnem & alios quosdam exhibui. Nūc autem inchoabo reliquos arguere: qui contra nos aliqua conscribere. Impulsus enim sum contra Appionem responderē grammaticum si tum assumi hoc oportet officium. Horum igitur quæ ab eo conscripra sunt: alia quidem similia sunt dictis aliorum: alia ualde frigida. Plurima uero quandam tantum modo detractionem habentia: & multam. ut ita dixerim. ineruditi probationem tanquam ab homine composita & moribus praua & totius uitæ suæ temporibus importuna. Quia uero multi hominum propter stultitiam

suam his potius sermonibus capiuntur quam illis quæ multo studio conscribuntur: & derogationibus quidem gaudent: præconiis uero mordentur nihil horum nouit indoctus. Illud quoque quod seminari dictis quo cū iudæi essent: Alexandrini uocati sunt similis insciētiæ esse. Omnes etenim: qui ad coloniam aliquam deuocantur & plurimum alterutris genere differunt ab ædificatoribus appellationem accipiunt. Et quid opus est de aliis dicere: nostrorum enim ipsorum huius Antiochiam inhabitant Antiocheni nominantur. Ius enim ciuium eis dedit conditor Seleucus. Similiter & qui in Epheso commorantur in Licaonia cum ciuibz exinde natis uniuoci sunt. Hæc præbentibus regni eis per tempora successoribus. Romanorum uero clementia cunctis non paruulum donum appellationis suæ concessit. Non solum uiris singulis: sed etiam maximis gentibus in communi. Hiberni denique antiqui & Tyrrheni & Sabini & Romani uocantur. Si uero hunc modum aufert communis ciuitatis Appion quiescat dicens semetipsum Alexandrinum. Natus enim in profundissima ægypto quomodo erat Alexandrinus iure ciuitatis sicut ipse in nobis dicit ablato: cum solis Aegyptiis nunc orbis domini Romani participari cuiuslibet ciuitatis interdixisse uideant. Hic autem ita robu

stus est: ut dignitates quas ipse impetrare prohibebatur adipisci non ualens calumniari conetur eis qui hæc iustissime percepere. Non enim propter inopiam habitatorum ciuitatis quam studiosè ædificabat Alexander nostrorum aliquos ibi collegit: sed omnes approbans diligenter ex uirtute ac fidedignos inueniēs hoc præconium nostris exhibuit: cum gētem nostram studeret non medicriter honorare. Ait enim Hecataeus. Quia propter māsuetudinem atq; fidem quam ei præbuere Iudæi Samariam regionem adiecit: ut eam sine tributis haberent: Similia quoque sapuit post Alexandrum etiam Ptolomeus lagi de Iudæis in Alexandria commorantibus. Nam Aegyptiaca eis castra commisit. arbitratus ea fide simul eorum & fortitudine conseruanda & in Cyrene credens se tutissime regnaturū: & non ī aliis libiæ ciuitatibus ad ea loca partem Iudæorum habitandi causa direxit. Post hunc autem Ptolomæus: qui Philadelphus est appellatus non solum: si qui fuere captiui apud eos: nostrorum omnes absoluit: sed & pecunias eis sepius condonauit: & quod maximum est desiderauit agnoscere nostras leges: & sacrarum scripturarum uolumina concupiuit: misitque rogans destinari uiros: qui ei interpretauerunt legem: & ut hæc apprime conscriberentur diligentiam hanc cōmisit non quibuscunque iuris: sed Demetrium Phalereum & Andream & Aristem ad hæc implenda constituit: quorum eruditionem propriarum litterarum Demetrius differebat. Alii uero habebant custodiam corporis eius iniunctam. His ergo hanc diligentiam imperauit. Non enim leges & patrum nostrorum philosophiam discere concupisset: si his utentes despiceret & non potius ualde miraretur. Quæ pene omnes in ordine progenitores eius Macedonum reges ignorauere: habentes ergo nos præcipuum familiaritatis affectum. Tertius itaque Ptolomæus: qui uocatus est benefactor fortiter obtinens Syriam uniuersam non diis Aegyptiacis pro uictoria solēitates gratificas immolauit: sed ueniēs ad Hierosolymam multas hostias sicut nostri moris est: deo gratificauit: dignissimaque dicauit: ornamenta uictoriæ Philometor autem Ptolomæus: & eius uxor Cleopatra omne regnum commiserunt Iudæis: & duces totius fuere militiæ Onias & Dositheus Iudæi: quorum nominibus derogat Appion: cum debuisset opera eorum potius mirari & gratias agere: quoniam liberauere Alexandriam: quam ueluti defendere se quis constringit. Nam dum rebellio surrexisset in Cleopatrarum regno: & periculum pessimæ perditionis insisteret. Istorum labore ciuitas intestinis præliis est erepta. Sed postea inquit Onias ad urbem deduxit exercitum paruum cum esset illic Herennus præses Romanorum legatus. Quod ut ita dicam. recte atque iuste factum est. Ptolomæus enim qui cognominatus est Physcon moriente suo patre Ptolomæo Philometore: egressus est de Cyrene uolens reginam Cleopatram expellere: & filios regis: ut ipse regnum iniuste sibi applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellum pro Cleopatra suscepit. Et fidem quam habuit circa reges nequaquam in necessitate deseruit. Testis autem deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nam Physcon Ptolomæus cum aduersum exercitum quē Oniæ pugnare præsumeret: oēs uero Iudæos in ciuitate positos cum filiis & uxoribus capiens: nudos atque uinctos elephantis subiecisset: ut ab eis conculcati deficerent. Et ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset: in contrarium quæ præparauerat euenere. Elephantum enim relinquentes sibi appositos Iudæos impetu facto super amicos eius multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolomæus quidem aspectum terribilem contemplatus est: prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina uero sua charissima quam alii quidem Hythacam. Alii uero Hirenem denominant: supplicante ne tantam impietatem perageret: & concessit: & ex eis quæ egerat: uel acturus erat poenitentiam egit. Vnde recte hanc diem Iudæi Alexandria constituti eo quod aperte a deo salutem promeruere celebrare noscuntur. Appion autem omnium calumniator etiam propter bellum aduersus Physconem gestum: Iudæos accusare præsumpti: cum eos laudare debuerit. Is autem etiam ultimæ Cleopatrarum reginæ Alexandrinæ meminit. ueluti nobis impropere: quoniam circa nos fuit ignorata: & non potius illam redarguere studuit: cui nihil omnino iniustitiæ & malorum operum defuit: uel circa generis necessarios uel circa maritos suos qui etiam dilexerint eam. Vel in cōmuni contra Romanos omnes & benefactores suos imperatores. Quæ etiam sororem Arsinoem occidit in templo: nihil sibi nocentē. Peremit autem & fratrem insidiis: paternosq; deos & sepulchra progenitorum depopulata est. Percipiensq; regnum a primo Cæsare eius filio & successori rebellare præsumpsit. Antoniumq; corrumpens amatoris rebus & patriæ inimicum fecit: & infidelem circa suos amicos instituit. Alios quidem genere regali spolians: alios autem demens & ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici: cum illum ipsum in nauali certamine relinquens id est maritum & parentem communium filiorum tradere cū exercitu a principatu & assequi esse qui coegit. Nouissime uero Alexandria a Cæsare capta: ad hoc usq; perducta est: ut saltem hinc sperare se iudicaret si posset ipsa manu sua Iudæos perimere: eo quod circa omnes crudelis & infidelis extaret. Putas ne gloriadum nobis non est: si quemadmodum dicit Appion: famis tempore Iudæis triticum non est mensa. Sed illa quidem poenam subiit competentem. Nos autem maximo Cæsare utimur teste solatii atq; fidei: quam circa eū contra Aegyptios gessimus: nec nō & senatu eiusq; dogmatibus & epistolis Cæsaris Augusti: quibus nostra merita cōprobant. Has

litteras Appionem oportebat inspicere: & secundum generā examinare testimonia sub Alexandro facta. Et omnibus Ptolomæis & quæ a senatu constituta sunt. Necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si uero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus mentiri non potuit: hoc iudicium est sterilitatis ac necessitatis frumentorum non accuratio Iudæorum. Quid enī sapiant omnes imperatores de Iudæis in Alexandria commorantibus palam est. Nam administratio tritici nihilominus ab eis quam ab aliis Alexandrinis translata est. Maximam uero eis fidem olim a regibus datam conseruauere: id est fluminis custodiam: totiusque custodiæ nequaquam his rebus indignos esse iudicantes. Sed super hoc quomodo ergo inquit si sunt ciues: eosdē deos: quos Alexandrini non colunt? cui respondeo. Quomodo etiam cum uos sitis Aegyptii inter alterutros prælio magno & sine fœdere de religione contenditis. An certe propterea non uos omnes dicimus Aegyptios? & neque communiter homines quoniam bestias aduersantes naturæ colitis multa diligētia nutriendos. Cum genus utique nostrorum unum atque idem esse uideatur. Si autem in nobis Aegyptiis tantæ differentiæ opinionum sunt: quid miraris super his qui aliunde in Alexandriam aduenerunt? Sin legibus a principio constitutis circa talia permansere. Is autem seditionis causas nobis apponit: qui si cum ueritate ob hoc accusat Iudæos in alexandria constitutos. Cur omnes nos culpamque positos eo quod noscamur habere concordiam. Porro enim seditionis auctores quilibet inueniet Appiones similes Alexadrinorum fuisse ciues. Donec enim græci fuere & Macedones hanc ciuitatem habentes nullam seditionem aduersus nos gessere: sed antiquis cessere solennitatibus. Cum uero multitudo Aegyptiorum creuisset inter eos propter confusiones temporum etiam hoc opus semper est additum. Nostrum uero genus permansit purum. Ipsi igitur molestiæ huius fuere principium: nequaquam populo Macedonicam habente constantiam: neque prudentiam græcam sed cunctis scilicet utentibus malis moribus Aegyptiorum & antiquas inimicitia aduersum nos exercentibus. E diuersum anque factum est quod nobis improperare præsumunt. Nam cum plurimi eorum non opportune ius eius ciuitatis obtineant peregrinos uocantes eos qui hoc priuilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Aegyptiis neque regum quisquam uidetur ius ciuitatis fuisse largitus: neque nunc quilibet imperatorum. Nos autem Alexander quidem introduxit: Reges autem auxere. Romani uero semper custodire dignati sunt. Itaque derogare nobis Appion dignatus est quia imperatorum non statuamus imagines tanquam illis hoc ignorantibus aut defensione Appionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatem mediocritatemque Romanorum. Quoniam subiectos non cogit patria iura transcendere. Sed suscipiunt honores sicut dare offerentes pium atque legitimum est. Non enim honoris gratiam habent: qui ex necessitate & uolentia conferuntur. Græcis itaque & aliis quibusdam bonum esse creditur imagines instituere. Denique & patrum & uxorem filiorumque figuras depingentes exultant. Quidam uero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines. Alii uero & seruos diligentes hoc faciunt. Quod ergo mirum est si etiam principibus ac dominis hūc honorem præbere uideantur? Porro autem legislator non quasi prophetans romanorum potentiam non honorandam: sed tanquam causam neque deo neque hominibus utilem despiciens. Et quoniam totius animati multo magis dei inanimati probatur inferius interdixit imagines fabricari. Aliis autem honoribus post deum colendos non prohibuit uiros bonos quibus nos & imperatores & populum ro. dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua sacrificia: & non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Iudæorum talia celebramus. Verum cum nullas alias hostias ex communi neque pro filiis peragamus. Solis imperatoribus hūc honorem præcipuum pariter exhibemus: quem hominum nulli persoluimus. Hæc itaque communiter satisfactio posita sit aduersus Appionem pro his quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autem esse eos: qui ei huiusmodi fomitem præbuere id est possidonium & Apollonium Molonis: quoniam accusant quidem nos quare nos eosdem deos cum aliis non colimus. Mentientes autem pariter & de nostro templo blasphemias componentes incongruas: non se putant impie agere: dum sit ualde turpissimū liberis qualibet ratione mentiri. Multo magis de templo apud cunctos homines nominato tanta sanctitate pollente. In hoc enim sacrario Appion præsumpsit edicere. Agni caput collocasse Iudæos: & cum colere: ac dignum facere tanta religione. & hoc affirmant fuisse depalatum dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templum: & illud caput inuentum ex auro compositum multis pecuniis dignum. Ad hoc igitur prius quidem. Quoniam Aegyptius uel si aliquid tale apud nos fuisset nequaquam debuerat increpare: cū non sit deterius asinus furonibus & hircis & aliis qui sunt apud eos dii. Deinde quomodo non intellexit operibus increpatus de incredibili suo mendacio. Legibus namque semper utimur hisdem: in quibus sine fine consistimus. Et cum uariis casus nostram ciuitatem sicut etiam aliorum uexauerint. Et dius ac Pompeius magnus ac Licinius Crassus: & ad nouissimum Titus Cæsar: bello uincentes obtinuerunt templum. Nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimam pietatē de qua nihil nobis ē apud alios effabile. Quia uero Antiochus neque iustā fecit templi deprædationē: sed de egestate pecuniarum ad hoc accessit cū non esset hostis: &

super nos auxiliores suos & amicos aggressus est. Nec aliquid dignum derisione illic inuenit. Multi & digni conscriptores super hoc quoque testantur Polybius Megalopolita : Strabon Capadox : Nicolaus damascenus : Timagenes : & Castor temporum conscriptor : & Apollodorus. omnes dicunt pecuniis indigentem Antiochum transgressum foedera Iudæorum. & spoliasse templum auro argentoque plenum. Hæc igitur Appion debuit respicere : nisi cor alini ipse potius habuisset : & impudentiam canis : & qui apud ipsos assolet coli. neque enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos itaque alinus neque honorem neque potestatem aliquam damus : sicut Aegyptii Crocodilibus & Aspidibus : quando eos qui ab istis mordentur : & a Crocodilibus rapiuntur felices : & deo digni arbitrantur. Sed sunt apud nos alini : quod apud alios sapientes uiros onera sibi inposita sustinentes. Et licet ad arcas accedentes comedant aut proposita non adimpleant multas ualde plagas accipiunt quippe operibus & ad agriculturam rebus necessariis ministrantes : sed aut omnium gustissimus fuit Appion ad componendum uerba fallacia. aut certe ex rebus initia sumens hæc implere non ualuit quando nulla potest contra hos blasphemia prouenire. Alteram uero fabulam derogatione nostra plenam de græcis apposuit : de quo hoc dicere sat erit : quoniam qui de pietate loqui præsumunt : oportet eos non ignorare minus esse immundum per templa transire quam sacerdotibus scelestia uerba confingere. Isti uero magis studere defendere sacrilegum regem : quam iusta & ueracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim Antiocho præstare : & infidelitatem ac sacrilegium eius tergere : quo circa gentem nostram est usus propter egestatem pecuniarum detrahentes nobis : etiam quæ in futuris essent mentiti sunt. Propheta uero aliorum factus est appion : & dixit Antiochum in templo inuenisse lectum & hominem in eo iacentem : & propositam ei mensam maritimis terrenisque uolatilium dapibus plenam : & obstupuisse his homo. Illum uero mox adorasse regis ingressum tanquam maximum ei solatium præbiturum : ac procidentem ad eius genua extensa dextera poposcisse libertatem. & iubente rege ut consideret & diceret quis essent uel cur ibidem habitaret : uel quæ esset causa ciborum eius. Tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem ait. Inquit esse se græcum : & dum perageret prouinciam propter uitæ causam direptum se subito ab alienigenis hominibus : atque deductum ad templum : & inclusum illic : & a nullo conspici : sed cuncta dapium præparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia prodidisse & detulisse lætitiā. Deinde suspicionem : postea stuporem : ac postremum consulentem a ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudæorum pro qua nutriebatur : & hoc illos facere singulis annis quodam tempore constituto.

Et comprehendere quidem Græcum peregrinum : eumque annali tempore saginare : & deductum ad quandam siluam occidere quidem eum hominem eius corpus sacrificare secundum suas solennitates : & gustare ex eius uisceribus & iusiurandum facere in immolatione Græci : ut inimicitias contra Græcos haberent. Et tunc in quandam foueam reliqua hominis pereuntis abiicere. deinde refert eum dixisse paucos iam dies debita sibi superesse atque rogasse ut erubescerent Græcorum deos & superantes in suo sanguine insidias Iudæorum. De malis eum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est : sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen a sacrilegio priuat Antiochum sicut arbitrati sunt : qui hæc ad illius gratiam conscribere. Nam enim præsumpsit aliquid tale ut ad templum accederet : sed sic autem inuenit non sperans. Fuit ergo uoluntatibus iniquis impius : & nihilominus sine deo quanta iussit mendacii superfluitas : quam ex ipsa re cognoscere ualde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legum esse dignoscitur : sed maxime aduersus Aegyptios & plurimos alios. Quem enim eorum non contigit aliquando circa nos peregrinari : ut aduersus solos renouata coniuratione per effusionem sanguinis egeremus : uel quomodo possibile est ut ad has hostias omnes Iudæi colligerentur : & tantis millibus ad gustanda uiscera illa sufficerent : sicut ait Appion : uel cur inuentum hominem quicumque fuit : non enim suo nomine conscripsit : aut quomodo eum in suam patriam rex non cum pompa deduxit dum posset. Hoc faciens ipse quidem putari pius & Græcorum amator eximius : assumere uero contra Iudæorum odium solatia magna cunctorum. Sed hæc relinquo : insensatos enim non uerbis sed operibus decet arguere. Sciant igitur omnes : qui uidere constructionem templi nostri : qualis fuerit & intransgressibilem eius purificationis integritatem. Quam enim porticus habuit in circuitu : & harum singulæ propriam secundum legem habuere custodiam. In exteriorem itaque ingredi licentiam omnibus etiam alienigenis : mulieres tantummodo menstruatae transire prohibebantur. In secunda uero porticu cuncti Iudæi ingrediebantur eorumque coniuges cum essent ab omni pollutione mundæ. In tertia masculi Iudæorum mundi existentes atque purificati. In quarta autem sacerdotes stolis induti sacerdotibus. In adytum uero soli principes sacerdotum propria stola circumamicti. Tanta uero est circa omnia prouidentia pietatis : ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Mane etenim aperto templo oportebat facientes traditas hostias introire. Et meridie rursus dum clauderent templum. Denique ne uas aliquod portari licet in templum : sed erant in eo solummodo posita altera mensa turibulum : cande

labrum quæ omnia & in lege conscripta sunt. Etenim nihil amplius neque ministeriorum aliquorum ineffabilem agitur neque itus illa epulatio ministratur. Hæc enim quæ prædicta sunt habent totius populi testimonium manifestum rationemque gestorum. Licet enim sint tribus quattuor sacerdotum & harum tribuum singulæ habeant hominum plusquam quinque milia: sit tamen obseruatio particulariter per dies certos: & his transactis alii succedentes ad sacrificia ueniunt: & congregati in templum mediante die præcedentibus clauēs templi & ad nōmerum omnia uasa percipiunt nullaque ad cibum aut potum attineat in templo delata. Talia namque etiam ad altaria offerre prohibitum est: præter illa quæ ad sacrificia præparantur. Quod ergo Appionem esse dicimus nisi nihil horum examinantem uerba incredula protulisse. Sed turpe est: historiæ enim ueram noticiam se proferre grammaticus non promisit. Et sciens templi nostri pietatem hanc quidem prætermisit. Homini autem græci compræhensionem finxit: & pabulum ineffabile & ciborum opulentissimam claritatem. Et per uios ingredientiē ubi nec nobilissimos Iudæorum licet intrare nisi fuerint sacerdotes. Hæc ergo pessima est impietas atque mendacium spontaneum ad eorum seductionem: qui noluerunt discutere ueritatem. Per ea siquidem mala & ineffabilia quæ prædicta sunt nobis detrahere tentauere. Rursumque tanquam piissimus dedit adiicens fabulæ inna facta. At enim illum retulisse dum bellum Iudæi contra Iudæos haberent. Longo quodam tempore in aliqua ciuitate Iudæorum qui ea Appollinem colebat uenisset ad Iudæos: cuius hominis nomen dicitur Zabidon. Deinde quis enim promississet traditurum se eis Apollinem deum Doriensem uenturumque illum ad nostrum templum. Si omnes ascenderent & credidissent omnem multitudinem Iudæorum Zabidon uero fuisse quoddam machinamentum ligneum. Et circumposuisse sibi: & in eo tres ordines infixisse lucernarum: & ita ambulasse ut procul stantibus appareret quasi stella per terram iter agens. Porro Iudæos inopinabili uisione obstupuisse: & longe constitutos tenuisse silentium. Zabidon uero multa quiete ad templum uenisse & aureum detraxisse asini caput. Sic enim urbane conscribit: & rursus Doram uelociter aduenisse. Igitur & nos dicere possumus: quia asinum hoc est semetipsum Appion grauat & facit stulticia simul & mendaciis oneratum. Loca namque quæ non sunt conscribit: & ciuitates nesciens transfert. Idumæa enim prouinciæ nostræ confinis & posita iuxta Gazam & nulla ciuitas huius Dora nuncupatur. In Phœnice uero iuxta montem Carmelum Dora ciuitas appellatur in nullo concordans Appionis oblocutionibus. Quattuor enim dierum itinere procul est a Iudæa. Cur itaque rursus accusat eo quod non habeamus communes cum aliis deos: si sic facile credidete patres nostri ad se uenturum Apollinem & cum stellis eum ambulare super terram putauere? Lucernam enim primo nunquam uidere. Qui licet & tantam & talia concelebrant canelabra. Sed nec aliquis ei ambulanti per prouinciā ex tantis milibus obuiauit. Desolatos etiam nixos custodibus comperit: & hoc tempore prælii. Cætera iam relinquo. Ianuæ uero templi altitudinem quidem erant cubitorum sexaginta: latitudine uero uiginti. omnes deantatæ & pene auro puro confectæ. Has clauderant non minus quam uiri ducenti diebus singulis: & relinquere eas aperatas nefandissimum nimis erat. Facile eas lucernifer ille apperuisse creditur: qui solus etiam habuisse asini caput æstimabatur: quapropter dubium est utrum hoc caput Zabidoni denuo uocauit. Antecerte sumens Appion introduxit in templum ut Antiochus inueniret. Vnde in secundo Appioni aliquam mentiendi daret occasionem & conscribendum banirantium per deum factorem cœli & terræ & maris nulli Iudæos facturos alienigenæ & maxime Græcis. Oportebat autem mentem absolute dicere nulli facturos alienigenæ & magis Aegyptiis. Sic etenim ab initio poterant eius figmenta de iureiurando congruere ab Aegyptiis utique non propter malignitatem suam sed propter calamitates expulsi sunt. A Græcis autem plus locis quam studiis sumus adiuncti: ita ut nullæ inter nos & illos inimiciæ zelotypiæ esse noscuntur. E diuerso namque multos eorum ad nostras leges contigit accessisse: quorum quidam permanserunt: quidam uero perdurantes non ferentes denuo recessere. Hoc tamen iusiurandum nunquam se quisquam audisse meminit apud nos habitum: sed solus Appion ut uidetur audiuit. Ipse utique composuit nimis. igitur hæc maxima compositio etiam in futuro dicenda Appionis admiratione dignissima est. Quarum rerum hoc as firmat indicium: quia neque legibus iustis utamur: nec deum colamus ut conuenit: & diuersis gentibus seruamus: & calamitates quasdam circa ciuitatem sustineamus cum utique principalis ciuitas Romanorum sit. cuius ciues soli ab initio regnare atque nos seruire consueuerunt. Quis etenim ab horum magnanimitate se ualeret abstinere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Appion locutus est: quando paucis contigit in principatum continue præsidere: & non rursus aliis facta mutatione seruire. Plurimæ namque gentes aliis obedire coactæ sunt. Soli autem Aegyptii eo quod refugiant sicut aiunt in eorum prouincia dii atque saluentur migrantes in effigies bestiarum. Honorem præcipuum inuenerunt ut nulli famularentur horum qui Asiā Europamque tenuere. Qui scilicet unam diē ex æuo totius sæculi non habuere libertatem: neque apud indigenas dominos neque apud externos. Nam quemadmodum eis usi sint per se: non semel solummodo sed frequenter uastantes urbes: tēpla uertentes amputatos apud eos interficientes deos impropere non studeo. Nō enī

conuenit stultitiam nos indocti Appionis imitari: qui neque casus Atheniensium neque Lacedæmoniorum animo suo concepit. Quorum alios quidem fortissimos: quorum summi diuersis uitæ sunt calamitatibus sauciati. Dimitto dirutam Atheniensium arcem: templum Ephesium & Delphos: aliaque multa pro quibus intulit: sed potius inferentibus impropria. Nouus autem accusator nostrorum Appion inuentus est: malorum suorum apud Aegyptum gestorum prorsus oblitus, Sed Sesostris eum quem refert fabula regem fuisse Aegypti. ut creditur excæcauit. Verumtamen possumus & nos dicere nostros reges dauid & Salomonem: qui multas subdidere gentes. Sed de his modo super sedendum est: quæ uero cunctis nota sunt: Appion modis omnibus ignorauit: quoniam Persis & post illos principibus Asiæ macedonibus: Aegypti quidem seruire nihil differentes a famulis. Nos autem liberi consistentes etiam ciuitatum in circuitu positarum tenuimus principatum annis niginti & centum usque ad Pompeium magnum: & dum uniuersi sunt expugnati a Romanis principibus omnium soli propter fidem suam maiores nostri auxiliares & amici fuere. Sed queritur quia uiros mirabiles non præbimus uel ut quorundam artium inuentores: & inter hos enumerat Socratem & Zetionem Cleanthem & aliquos huiusmodi. Deinde quod potius est mirandum semetipsum his adiecit: & beatificat Alexandriam quia cinem talem habere meruit: quod rite facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existeret: qui aliis omnibus sic importunus & callidus esse uidebatur: & uita uerboque corruptus. Quapropter recte quilibet Alexandriæ condolebit: si super isto aliquid magni sapuerit. De uiris autem qui fuere apud nos titulo nullo laudis in seniores sciunt qui uoluerint nostræ antiquitatis libris incumbere. Reliqua uero quæ in accusatione conscripta sunt dignum erat forte sine satisfactione relinquere: ut ipse sui potius & aliorum Aegyptiorum accusator extaret. Queritur enim eo quod animalia consueta sacrificemus: & non nesciamur carnibus suillis: sed & circuncisionem genitalium uehementer irridet. De nostrorum quidem animalium peremptione communio nobis est cum aliis hominibus uniuersis. Appion autem sacrificantes nos redarguens increpat semetipsum: cum genere sit Aegyptius. Non enim Græcis aut Macedonibus aduersatur. Isti enim optant sacrificare.

id est centum boum suis diis & sacerdotibus utuntur ad epulas. Quæ cum ita sint non propterea contigit mundum animalibus desolari: quod Appion expauit. Qui tamen si solennitates Aegyptiorum sequerentur quidem mundus hominibus ferocissimis aut bestiis impleretur: quas isti iudicantes deos diligenter enutriunt. Etenim si quis eum consuleret: quos putaret omnium Aegyptiorum esse sapientes atque deicolos sacerdotes sine dubio fateretur. Hæc enim duo dicuntur sibi: met ab initio a regibus esse præcepta: ut deos colant & sapientiam diligant: quod illi facere præcipue iudicantur: qui tamen & circunciduntur omnes: & a porcinis abstinent cibis. Sed neque ullus alter Aegyptiorum cum eis diis sacrificare dignoscitur. Cæcus igitur fuit Appion: quando pro Aegyptiis nostras detractiones componens illos uidetur potius accusare: qui non solum utuntur solennitatibus: quas in nobis culpatur iste: sed etiam alios circuncidi docent: sicuti dixit Herodotus. Vnde recte mihi uidetur Appion propter patriæ suæ leges multam soluisse blasphemiarum. Etenim necessario circuncisus circa genitalia uulnera ei facta nihil ei circumprofuerunt & putrefactus magis doloribus expirauit. Oportet enim bene sapientes in legibus propriis circa pietatem integre permanere: & aliorum minime permanere. Iste uero suas quidem leges effugit. De nostris uero mentitus est. Hic itaque terminus uitæ fuit Appionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet. Quoniam uero & Apollonius Molonis & Lyfimachus: & alii quidam tam per ignorantiam quam per insaniam de legislatore nostro Moyse de legibus uerba protulerunt: nec iusta nec uera. Dum illi quidem uelut mago atque fallaci derogant. Leges autem malitiæ apud nos nullius: que uirtutis affirmant esse doctores. Volo breuiter & de omni conuersatione nostra & de particulari sicuti potero proferre sermonem. Reor enim fore manifestum: quia & ad pietatem alterutrum uniuersalemque clementiam: insuper ad iustitiam laborumque tolerantiam: & ad contemptum mortis optimas leges positas habeamus. Rogo tamen lecturos ut non cum inuidia exequantur huius operis lectionem. Non enim proposui laudes conscribere nostrorum: sed aduersus eos qui nos plurimum & fallaciter accusarunt satisfactionem hanc puto esse iustissimam. Proinde accusationem Apollonii non continue sicut Appion instituit: sed disperdim. Quippe tamen aliquando quidem nos sine deo & hominibus odiosos appellet. Aliquando uero formidinem nobis impropert. Et e diuerso rursus aliquando de præsumptione factum gentis nostræ queritur. Dicit autem etiam stultiores barbaris: & propterea nullum inuentum nos solos uitæ utile comperisse. Hæc autem omnia manifeste redarguantur: dum uniuersa contrario quod ab eo sunt dicta monstrantur. Et legibus imperata: & a nobis cum omni integritate gesta. Si uero coactus fuero facere mentionem legum contrariarum apud alios constitutarum: cuius rei culpabiles illi sunt qui nostras solennitates tanquam malas dicere uoluere. Quibus neutrum puto remanere quod dicant: neque quia eas habeamus leges: quarum ego capitales & summas ad increpandum positurus sum æque: quia præcipue in legibus propriis perduramus. Paulum ergo summes onus uolo prius edicere: qui eorum qui sine lege & ordine uiuunt. Hi qui ordinis & communium

legum amatores extiterunt & primi hoc inchoauerunt recte mansuetudinem nostramque uirtutē præstare dicendi sunt. Denique conatur singuli eorum gesta sua ad antiquitatem referre: ut imitatores aliorum uideantur existerē: & non ipsi potius aliis: ut legitime uiuere debeant exponere: His igitur hunc in modum habentibus uirtus legislatoris est memoria considerare: & his qui usuri sunt legibus quas posuerit satisfacere quia recte sunt. Populi uero est ut in omnibus quæ cōstituta sunt perduret: & neque scēlitate procedente neque calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur nostrum legislatorem quorumlibet qui memorantur legislatorum antiquitate præcedere. Lygurgus enim & Solon & Zaleucus Locrensis: & omnes qui apud græcos mirabiles sunt nouelli atque recentes quantum ad illum comparati esse noscuntur. Quando nec ipsum nomen legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur. Testis Homerus est qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem sed indiffinitis sententiis & regum præceptionibus populus regebatur. Unde etiam multo tempore permansere tantum moribus utentes: & non scripto. Et multa horum semper secundum euentum casuum permittentes. Noster uero legislator antiquus existēs hoc etenim undique manifestum est: etiam apud eos clarum qui semper contra nos loquuntur: semetipsum præbuit optimum principem populorum: & consiliatorem magnum. Sed instructionem totius legis uitæ constringens eis suasit hanc libenter excipere: & firmissime inclýta scientia custodire. Primitus autem eius magnitudinis opera uideamus. Ille nanque progenitorum nostrorum relinquētiū Aegyptum & ad terram propriam remeantium: multa milia sumens ex plurimis & impossibilibus rebus cautissime liberauit: & inaquosam eos & multum arenosam oportebat transire uiam: bellaque deuincere: & filios ac uxores prædamque belli seruare: in quibus dux egregius & consiliarius sapientissimus: & tutor ueracissimus fuit uniuersorum. Omnem siquidem multitudinem in semetipsum pendere facit: & cum omnia quæ uellet persuadere posset: in nullo horum uindictam sibi met potestatem: sed in quo maximo tempore potestatem sibi met arrogans & tyrannidem præfules rerum: & populum frequenter plurima iniquitate uiuere consuecunt: In hac ille potentia constitutus e diuerso: magis iudicauit agendum pie & plurimam exhibere aliis æquitatem ipse uirtutem præcipuam se credens cunctos ostendere: & salutē firmissimam præbere sequacibus bona uoluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudicabat ducem atque cōsiliatorem se deum habere: & primitus sibi met satisfaciens: quia secundum illius uoluntatem uniuersa gereret atque tractaret. Credidit modis omnibus oportere ut etiam apud plebem hæc opinio permaneret. Nanque dum respicere suam uitam credunt: delinquere non præsumunt. Huiusmodi quidem noster legislator fuit: non magus: non fallax: sicut derogatores iniuste pronunciant: sed quales apud Græcos gloriatur fuisse Minoem: & post eum legislatores. Alii nanque quidam eorum leges positas a Ioue dicebant. Alii uero eas in Apollinem & uaticinium delphicum referebant: sine pro ueritate hoc credentes: seu facile suadendum iudicantes populo. Qui uero præcipuas leges instituerint: uel qui iustissime de dei fide cognouerint: licet hoc ex ipsis legibus facta cōparatione conspiciere. Iam enim de ipsis tps est disputandi. Igitur infinitæ quædam particulatim gentium atque legum apud cunctos homines differentiæ sunt. Alii siquidem monarchis: alii uero populo potestatem reipublice commiserunt. Noster uero legislator nihil horum intendens: ueluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat uerbi diuinam rempublicam declarando: principaliter conuersationem nostram atque potestatem excellenter assignans & satisfaciens eum cunctos inspicere tanquam causam bonorum omnium uniuersis hominibus existētem: & quæcumque contingit eos in angustiis supplicasse illius non latuisse uoluntatem. Neque quicquam eorum quæ gesserit uel siquid aliquis apud semetipsum potuit cogitare: unum uero eum esse monstrauit: & ingenitum immutabilem: per tempus æternum: & omni specie mortali pulchritudine differētē. Et ipsum nobis notum qualis autem sit secundum substantiam prorsus ignotum. Hæc itaque de deo saperēt prudentissimi græcorum: quia quidem eruditi sunt illo utique sciendi præbente principia nunc dicere prætermitto: quia non optima & congrua dei naturæ atque magnificentia sunt ualde testantur. Pythagoras enim & Anaxagoras & Plato & post illos philosophi Stoici & pene cuncti uidentur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidem ad breue philosophantes populo superstitionum opinionibus iam conscriptam ueritatem dogmatis proferre timuere. Noster uero legislator opera præbens consonis uerbis suis non solum his qui cum eo erant satisfecit: sed etiam qui ex illis semper erant nascituri: hoc immutabiliter inspirauit: & causa legislationis ad utilitatis modum semper adduxit. Non enim partem uirtutis dei culturam dixit: sed huius partes alias esse perspexit atque constituit. Idem fortitudinem iustitiam & in omnibus ciuium concordiam ad alterutros. Cunctæ namque actiones & studia uniuersique sermones ad diuinam referuntur per omnia pietatem. Non enim hoc inexamatum aut indefinitum ulterius dereliquit. Duo siquidem sunt totius disciplinæ & moralis institutionis modi: quorum unus quidem sermone doctor est: alter uero excitatione morum: quæ cum ita sunt quidam legislatores sentiendi sunt discretis: & alterum horum modum sibi placitū assumentes alterum reliquerunt. Sicuti Lacedæmonii quidem & Cretes moribus erudiebantur non

uerbis. Athenienses uero & pene omnes alii græci quæ quidem oportet agi percipiebant suis legibus. Assuescere uero ad hæc operibus minime ualere. Noster autem legislator hæc ambo multa diligentia cooptauit. Nam nec exercitatione morum dimisit non traditas: neque leges sermone reliquit incomptas. Sed mox a primo inchoans cibo & unicuique dicto conueniente nihil neque minimarum escarum sub potestate uoluntatis utentium dereliquit. Sed & de cibis quibus conuenit abstinere: & qui sumendi sunt: uel quæ diætæ communis esse uideatur. Necnon & de operibus labore simul & requie. Terminum atque regulam posuit legem: quatenus ueluti sub patre atque domino uiuentes: neque uolentes quicquam: neque per ignorantiam delinquamus. Non enim ignorantibus poenam posuit: sed optimam & necessariam correptionem monstrauit legem. Quapropter non semel audire: nec secundo uel sæpius. Sed in unaquaque septimana alia opera relinquentes: ad legis auditionem congregari præcepit uniuersos: eamque perfecte cōdiscere: quod scilicet omnes legislatores reliquisse noscuntur. Et intantum plurimi hominum porro sunt: ut secundum proprias uiuant: quia pene eas ignorant. Et cum peccauerint tunc agnoscunt ab aliis quam legem probantur esse præuicati. Sed etiam uiri maxima cum gloria & principalia gubernantes profitentur ignorationem. Scitos namque sibi faciunt assidere ad dispensationem rerum: & experimentum legis habentium. Nostorum uero quilibet cum leges interrogatur: facilius quam nomen suum recitat. Vniuersas quidem mox a primo sensu eas discentes in animo uelut inscriptas: & rarius quidem quilibet transgreditur. Impossibile autem est supplicium deuitare peccantem. Hoc itaque primum omnium mirabilem consonantiam nobis instituit. Nam unam quidem habere & eandem de deo sectam: uita uero ac moribus differre nihil ab inuicem optimam moribus hominum potest celebrare concordiam. Apud nos etenim solos neque de deo quilibet sermones audet alterutris aduersarios: sicut multa similia apud alios fieri comprobantur. Cum non solum a fortuitis quod uisum fuerit unicuique profertur: sed etiam apud quosdam philosophorum hoc crebro præsumitur. Quando alii quidem totam dei naturam sermonibus perimere tentauere. Alii uero eius prouidentiam ab hominibus abstulere. Neque in studiis uitæ a differencia ulla conspicitur: sed communia quidem opera omnium apud nos existunt. Vnus non de deo sermo concors est asserens illum cuncta respicere: sed etiam de ipsius uitæ studiis. Et quoniam oportet omnia alia ad terminum diuinæ pietatis adduci: a mulieribus nostris & a seruis quilibet averti. Pro qua re illatas nobis calumnias a quibusdam: cur non exhibeamus uiros inuentores nouorum operum seu uerborum contigit oriri. Alii siquidem in nulla re paterna perdurare optimum esse putant: & præcipue transgressoribus sapientiæ robur assignant. Nos autem e diuerso unam esse prudentiam atque uirtutes existimamus: nihil penitus uel facere uel cogitare contrarium his quæ antiquitus sancita noscuntur: quod scilicet indicium legis est optimo fœdere constitutæ. Nam ea quæ nunc non habent modum: experimento sæpe correpta redarguuntur. Apud nos autem qui credimus ab initio positam legem diuinæ uoluntate: nihil aliud pium est quam hanc sub integritate referuare. Quis etenim eius quicquam mouere potest: aut quid melius adinuenit: uel qui ab aliis tamen præcellentiùs ad statum reipublicæ nostræ migravit: aut quæ poterit esse melior atque iustior: quam ea quæ deum quidem principem omnium esse confirmat. Sacerdotibus autem in cōmuni quidem res præcipuas dispensare permittit. Summo uero pontifici aliorum sacerdotum principatum competenter iniungit. Quos utique non diuitiis neque aliis quibusdam spontaneis auiditatibus præcellentes. Legislator ad culmen huius honoribus instituit. Sed quinque sapientia uel temperantia aliis præstare noscuntur: eis præcipue culturam diuinæ placationis coniunxit. Apud hos igitur & legis & aliorum studiorum integra diligentia custoditur. Contemplatores etenim omnium atque iudices contentionum & punitores culpabilium sacerdotum esse decreti sunt. Quis ergo principatus quod regnum erit hoc sanctius: uel qui honor deo potius cooptabitur cum omnis quidem populus sit præparatus ad pietatem? Summa uero diligentia sacerdotibus sit indicta & uelut quædam festiuitas gubernetur uniuersa respu. Cum enim ministeria sua numero paucorum dierum alienigenæ custodire nequeuerunt ea uidelicet sacrificia nominantes: nos cum multa delectatione & incommutabili uoluntate solennitatis opus per omne seruamus æuum. Quæ igitur sunt præcepta uel interdicta simplicia siue nota dicamus. Primum quidem de deo est. Deus habet omnia perfectus beatissimus ipse sibi cunctisque sufficiens principum & medium & terminus. Inter omnia operibus quidem & muneribus clarus & totius rei manifestus. Forma uero & magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis namque materies comparata ad huius imaginem licet sit preciosa tamen promem cunctaque ars ad illius imitationis inuentum extra esse artem cognoscitur nihil simile neque uidemus neque possumus suspicari neque coicere. Sanctum est: uidemus eius opera lumē: cœlum: terram: solem: lunam: flumina: maria: animalium nationes: redditiones fructuum: hæc deus fecit: non manibus neque laboribus neque quibusdam indiguit sibi cooperantibus: sed ipso uidente bona repente facta sunt. Bona nunc homines conuenit uniuersos: si qui eum quæ placere exercitatione uirtutis. Modus eum diuinæ placationis iste sanctissimus est. Vnum templum unius dei commune omnium cōmunis dei cūctorum. Gra

tum nāq; semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. Præcedit uero istos primus secundum genus: qui ante alios sacerdotes sacrificauit deo custodiet leges: de dubiis iudicabit: & punit lege conuictos. Huic quisquis non obedit supplicio subiacebit tanquā qui in ipso deo impie gesserit. Hostias imolant: non ad crapulam nostram uel ebrietatem attinentes. Hæc. n. non placent deo: quæ res occasio potius iniuriarum simul & expensarum est. Deus enim temperatos ordinatosq; & boni generis diligit: & ut præcipue sacrificantes, caste uiuamus. In sacrificiis autē pro communi salute primum oportet orare. Deinde singuli pro semetipsis. Quomodo omnes socii sumus: & qui hoc consortium suæ uitæ præponit maxime deo gratissimum est: supplicatio uero fit ad deum uotis ac precibus non ut bona præstet: nec enim ipse sponte cōtulit uniuerfis & uno depofuit: sed ut hoc suscipere ualeamus suscipientesq; seruemus: purificationes in sacrificiis lex decreuit. Ex omni excubii excōmunicatione a muliere facta & alia multa conscribere ualde longissimum ē. Huiusmodi ergo de deo & eius placatione sermonibus est. Ipse autem simul etiam lex est: quosdā autem nouit lex permixtionem per naturam ad coniugem si tamen pro filiorum causa procreandum agatur. Masculorum uero in masculos ualde iudicauit inimicas: & tentantes horum morte decreuit dignos. Nubere uero iubent non respicientes ad dotem: neq; uiolenter arripere: sed neq; dolo uel fallacia suadere. Dispensationem uero potius fieri per eum cuius esse noscitur potestatis & per cogitationem oportunam: Mulier autem inferior inquit est uiro per omnia Obedit igitur non ad iuniam: sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim uiro potestatem dedit. Cum hac ergo coire decet maritum solūmodo. Alterius uero experientiam habere nequissimum. Si quis autem hoc egerit declinatio nulla mortis: neq; uim fieri uirgini alteri desponsatæ: neq; si suaserit nuptæ filios nutrire præcepit. Vniuerfis autem mulieribus interdixit: uel celare quod statum est: uel aliam machinationem corrumpere filii. Nāq; mœchatrix est anima demoliens & genus imminuens. Igitur si qs ad concubitum corruptionemq; transierit immundus: oportet autem etiam post legalem commixtionem uiri mulieres lauari. Hoc enim partem animæ polluere iudicauit: inflata nāq; corporibus uulneratur. Dum ob hoc fit aliquam propter purificationis causam talibus imperauit. Sed neq; in filiorum natiuitatibus concessit epulationes aggregari & fieri occasiones ebrietatis: sed temperatum esse repente principium: iussitque litteris erudiri propter leges & nosse progenitorum actiones ut actus imitentur: & cum legibus educati neq; transgrediantur: neq; cogitationem ignorationis habere iudicentur. Prospexit autem etiam funeribus mortuorum: beneq; preciose ad sepeliendum celebrantur exequiæ. Neq; isignium fabricæ sepulchrorum: sed necessaria quidem circa prolationem funeris imperauit domesticos adimplere. Omnibus autem uiuentibus legitimum esse constituit: ut aliquo moriente & concurrant: & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos fauere celebratos: ut longe procul sit q̄ sit uideatur quis mundus esse: cum fecerit homicidium parentum honorem post deum esse constituit: & qui non repensat eorum gratiæ: sed in qua libet parte contristat: præcepit esse lapidandum. Iubet etiam omnibus senioribus honorem iuuenes exhibere: quoniam cunctorum senior deus est. Nihil permittit celebrandum apud amicos: nō enim amicitia sunt apud eum cui omnia non creduntur. Et licet aliquæ inimicitia: proueniant: prodita mens a rara prohibuit. Si quis arbiter munus acceperit: morte multatur. Despiciens quod iustum est: & auxilium reis offerens. Quod quisquam non potuit non auferat: & aliena non tangat: mutans non accipiat usuras. Hæc & his multa similia communionem continent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habenda habuerit legislator referri dignum est. Videbitur enim omnibus optime prospexisse: deum eo ita sentiente: neque propria corrumpimus: neque participari rebus nostris uolentibus inuidemus. Quicunq; enim uolunt sub nostras conuersari leges accedentes ad ea cum munificentia suscipit: non genere solūmodo: sed etiam uoluntate uitæ putans esse consortium. Eos autem qui transitorie misceri solēnitatibus: non alia tamen exhibenda constituit. Idem omnibus præbendum: ignem: aquam: cibum: iter ostendere non spernere aliquem insepultum: mitissime etiam circa hostes quæ sunt agenda sancit: ut neque terra eorum exuratur: neq; arbores fertiles incidantur: sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere interdixit: & captiuos prospexit quatenus eorum ammoueatur iniuria: & maxime foeminarum. Sic autem alumnos mansuetudinem atque clementiam studuit edocere: ut etiam de animalibus irratiōnabilibus non taceret: sed horum tantummodo utilitatem legitimam concedēs: ab omni nos alia causa prohibuit. Quæcūq; enim ueluti supplicantes oriuntur in domibus hoc interdixit occidi. Sed neque parentes deniq; præcepit auferri. Et licet inimica sint animalia eis tamen parcendum esse sancit. Sic undique ea quæ ad mansuetudinem pertinent obseruauit. Doctrinalibus quidem sicuti predictum est legis utens & alia rursus contra transgressores causa punitionis sine excusatione deficiens. Damnum nāq; in plurimis causis transgrediendum mors est. Si adulterium commiserit aliquis: suum puellæ fecerit. Si masculo turpe tentamentū præsumpserit. I. c. aut patiatursustinere tērat. Similiter autem est lex inenitabilis & in seruis: sed ēt de mensuris: uel si quis de ponderibus do-

lum fuerit operatus & de iniusta uenditione ac fraude uel fide traxerit alienam rem : aut quod non potuit abstulerit omnimodi sunt uindicta non qualia apud alios: sed ne ualde maiora. De iniuria uero parentum uel impietate quæ sit in deos: licet tætet hoc aliquis mox peribit. His itaq; secundum legem uniuersam honor tribuitur: non argenti: non auri: neq; coronæ capitis: aut cuiusdam prædicandæ festiuitatis: sed unusquisq; testem habens conscientiam suam ualde proficit legistatorem prophetantem: & deo fidem condonante firmissimam his qui seruauerunt leges: licet pro eis mori contingat aliquibus concurrunt alacri ad occasum. Dedit enim deus rursus fieri ut uita melior possit ex mutatione conferri. Piget itaq; nunc hoc me conscribere: nisi opera essent omnibus manifesta. Quoniam multi & plerunq; olim nostrorum progenitorum: ne uel sermonem solummodo extra legem proferrent: omnia passi sunt sustinere uiriliter: uel si honorari contigit apud omnes homines nostram legem & uoluntariam legis consequentiam esse manifestam imbuebant Græcos maiores nostri etiam extra regionem propriam constituti. huiusmodi si quidem rectam habent & tam gloriosam de deo: talesque leges multo sæculo sic firmissime custodire omnes arbitror admirari propter frequentes apud nos factas mutationes. Deniq; eos qui conscribere proxime de repu. & legibus tentare tanquam de incredibilibus compositionibus quidam frequenter accusant dicentes: quoniam impossibilia sumpserint argumenta. Et alios quidem relinquo philosophos: quicunq; huiusmodi negotium in suis conscriptionibus habuere. Plato mirabilis apud græcos tanquam de honestate uitæ præcedens & uirtute sermonum & persuasione philosophiæ cunctos excellens ab his qui dicebant pessimum esse de repu. conscribere illusum & diuulgatus pene peremptus est. Cum utiq; qui illius uerba considerauerit frequenter & facile reperiet: quæ etiam consuetudini plurimorum proxima esse noscuntur. Ipse siquidem Plato confessus est: quia ueram de deo opinionem propter ignorantiam plebis proferre securum non est. Sed Platonis quidem uerba uana esse putant & multa potestate composita atq; conscripta & maxime de legislatione prolata. Lygurgi uero mirantur & Spartani cuncti concelebrant: quoniam illorum legibus plurimo tempore perdurarunt. Ergo hoc manifestum uirtutis indicium est in legibus permanere. Si uero Lacedæmoniorum admirantur illorum tempus assumant: scientes amplius duobus milibus annis nostram constituisse rempublicam. & super hæc sciunt quoniam Lacedæmonii quidem omni tempore quo apud se habuere libertatem perfecte uisi sunt custodisse leges. Cum uero circa eos factæ sunt fortunæ mutationes. pene cunctarum legum obliuati sunt. Nos autem multis casibus euolutis propter regem Asiæ mutationes neq; in nouissimis malis uenientes a legibus sumus alienati: non uocationis nec epulationis causa seruantes eas quando si quis considerare uoluerit: multi ampliori testimonio maiores excubias & labores nobis quam Lacedæmoniis uidebit impositos. Illi siquidem operantes terram: & neq; circa artes exercitum habentes: sed ab omni operatione remissiores pingues & corpore pulchri in ciuitate degebant. Aliis ministris in omnibus uitæ necessariis rebus utentes: & cibum paratum ab illis accipientes: solum opus bonum atq; clemens iudicantes ad faciendum & patiendum: quatenus præualerent aduersus omnes contra quos bella susciperent: quia non neq; hoc adipisci potuerunt dicere superpono. Non enim singulis solummodo: sed multis frequenter eorum subito legis præcepta negligentes semet ipsos cum armis hostibus tradere. Putas ne? & apud nos non dico tanti sed duo uel tres agniti sunt proditores effecti legum uel mortem non dico illam facile quæ solet pliantibus euenire sed eam quæ cum multa corporum afflictione & multa crudelitate uidetur accedere. Quam ut ego puto quidam præualescentes nobis non per odium subiectis imposuere si qui sunt homines: qui non tantummodo esse credant pessimum si agere quicquam extra leges suas uel sermonem apud eos dicere compellantur. Non tamen mirari decet si mortem fortissime toleramus pro legibus & ultra alios uniuersos. Non enim quæ leuia uidentur nostris studiis alii facile patiuntur: hoc est operationem cibiq; simplicitatem: & ut nihil frustra neq; fortuito: quod quisq; desiderat uestatur: aut bibat: aut ad concubitum quemlibet accedat: aut splendide uestiatur: aut sine nobilitate uacer. Sed illud attendendum est: si gladiis utentes & hostes ab inuasionem fugantes præcepta legis circa cibos nequaquam infringimus. Nobis itaque gratum est propter hæc legibus obedire: & illis fortitudinis causas ostendere. Proinde Lysimachi & Molones & quidem huiusmodi alii conscriptores improbi Sophistarum adolescentium deceptores quasi uehementer nobis prauissimis existentibus derogare contendunt. Ego nollem de legibus alienis examinationem efficere. Noster enim mos est propria custodire: non aliena potius accusare. Et ut neque irridere neque blasphemare debeamus eis qui apud alios putantur dii: aperte nobis legislator interdixit propter ipsam appellationem. De acculatoribus autem proiectiones suas non increpare uolentibus tacendum non est. Cum utique non a nobis nunc sermo compositus eos arguere uideatur: sed a multis probabiliter iam præmissus. Quis igitur eorum qui apud græcos sapientia sunt mirabiles non redarguit nobilissimos poetas & præcipue legislatores? Quoniam huiusmodi sectas de deis ab initio populis inseruere? Dicentes eos & numero quidem quantos ipsi uoluere: ex alterutris uero & diuersis natiuitatibus pro-

creatos. Hos autem diuidentes locis habitaculis tanquam generationes animalium: alios quidem sub terra: alios in mari: seniores autem eorum in tartaris uinctos esse dixere: quibuscumque distribueret. Coelum his sermone quidem patrem: operibus autem tyrannum atque dominum superposueret. Propterea aduersus eum constituere insidias per uxorem & fratrem & filiam: quam ex eius capite fingunt generatam: ut alligantes eum appenderent: sicut ipse ille suum dicitur patrem. Hæc iuste accusatione digna conqueruntur: qui sapientiæ uirtute præcellunt. Hic super hæc detidentes adiiciunt. Si deorum alios quidem ephebos & adolescentes: alios autem seniores & barbatos esse credendum est: alios constitutos superantes: & quendam fabrum: aliam uero textricem: alium uero peregrinantem & cum hominibus contendentem. Alios autem cytharizantes aut arcu gaudentes. Deinde inter alterutros seditiones effectas: & propter homines contentiones constitutas ut non solum alterutris manus mitterentis: sed etiam ab omnibus uulnerari lugerent malaque perferrent: & super omnia est luxuriosius si intemperantia permixtionis uterentur. Quomodo non erit incongruum amores & concupiscentias ad uniuersos attingere simul masculos & ad foeminas. Deinde fortissimus & primus eorum pater seductas a semetipso impregnatasque mulieres diruptas submersasque spermeret: & eos qui ex eo sunt nati neque liberare potest. Factos conscriptos neque sine lachrymis eorum perferre mortes. Bona sunt hæc & his alia consequentia: id est ad altero in coelo uiso: & sic impudenter a diis celebrato: ut iam alii zelare se proterentur tali passione conscripti. Quid enim alii facturi non essent: dum neque senior atque rex ualuisse impetum suum a mulierum permixtione retinere. Alii uero dum seruientes hominibus & nunc quidem ædificantes causa mercedis: nunc uero pascentes. Alii autem malignorum modo in ferro carcere colligati. Quæ igitur sapientium talia non accendant: ut hoc componentes redarguant: & multam stulticiam his credentium repræhendant. Alii uero ad terrorem quendam uel metum: nec non & rabiem atque seductionem omnesque pessimas passiones: & formam in dei natura fingere præsumpserunt. Et horum quidem nobilioribus etiam ciuitate sacrificare suaserunt. Si quidem simulata necessitate constituerent quosdam deorum putent bonorum esse largitores. Alios autem uocent aduersarios: quando eos ueluti malignissimos homines muneribus atque donis placare contendant: magnum quoddam malum se suscepturos ab eis existimantes: nisi mercedem eis studiose præbuerint. Quæ igitur causa sit tantæ huius iniquitatis atque delicti circa deum. Ego quidem arbitror eo quod neque ueram dei naturam ab initio eorum legislatores agnouerint: neque quantum præcipere potuerunt: perfectam sententiam diffinientes reipublice tradidere. Sed uelut aliud quidam prauissimum reliquerunt: dantes potestatem poetis si quidem ut quos uellent deos introducerent. Hæc omnia patientes rhetoribus aut ut de re publica scriberent: & de peregrinis diis decreta proferrent: sed etiam pictores & gypso plastæ in hoc apud græcos multam habuere potestatem: ut unusquisque formam quam uellem secundum modum suæ opinionis exponeret. Alter quidem ex luto quod uellet fingens. Alius uero pingens opificis itaque qui maxime putantur esse præcipui ebur & aurum habent ad hoc suæ semper nouitatis argumentum. Proinde apud eos priores quidem dii florentes honoribus senuerunt. Sic enim proferendum est. Alii uero noui clam introducti religione potiuntur & templorum alia quidem desolata: alia uero nuper secundum eorum uoluntatem ædificantur: quapropter ut arbitror e diuerso nosse magis indigent: qualis facta sit circa deum & quomodo ei honor immobili religione seruetur. Apollonius si quidem Molon unus fuit stultorum atque tumentium. Eos autem qui uere in græco philosophati sunt: neque prædictorum aliquid latuit: neque frigida allegoria causas ignorauere. Quapropter illos quidem iuste spreuere: & circa ueram decetemque circa deum opinionem nobis fuisse concordem. Quod Plato respiciens neque ullum quenquam poetarum dicit in reipublica esse suscipiendum: & Homerum honorabiliter admonet sanum ei constituens & unguenta superfundens: ne rectam opinionem de deo fabulis forte destrueret. Præcipue namque Plato nostrum legislatorem imitatus: licet nullam eruditionem huiusmodi suis ciuibus imperasset: id est ut omnes perfecte discerent leges: ut ne fortuite aliquid extraneorum ciuibus miscerentur: sed esset pura reipublica. & in legum custodia perduraret. Horum nihil cogitans Apollonius Molon nos uoluit accusare quoniam non recepimus eos qui aliis sunt opinionibus præoccupati: neque de deo communicari patimur eis: quia alia uitæ consuetudine degerunt: cum neque hoc proprium nostrum sit sed commune cunctorum: non modo rerum: sed etiam qui inter græcos cautissimi fuisse noscuntur Lacedæmonii namque peregrinos etiam expellabant corruptionem extra leges ex utroque metuentes. Illorum igitur citius scæuiciam poterit quilibet arguere quam nulli neque conuersationis neque cohabitationis suæ participium exhibebant. Nos autem aliorum quidem res zelare non sinimus: participati uero cupientes quæ sunt nostra libenter suscipimus: quod utique reor indicium magnanimitatis atque clementiæ. Sed desino iam de Lacedæmoniis amplius disputare. Athenienses uero qui communem esse suam gloriantur omnibus ciuitatem: quomodo de his rebus habuerit Apollonius ignorare. Hi namque uel uerbo solummodo præter illorum legem de diis loquētes inuitabiliter punierunt. Cuius etenim rei

gratia Socrates est mortuus: non enim hostibus tradidit ciuitatem neque templa uastauit: sed quia noua iuramenta iurauit & quoddam dæmonium significans se referebat: seorsum ludens sicuti quidam dicunt. Propter hoc ueneni poculo morte multatus est. Insuper etiam corrumpere iuuenes eum accusator aiebat: & conuersationem patriæ legesque contemnere. Et socrates quidem ciuis Atheniensis huiusmodi tormenta sustinuit. Anaxagoras autem Clazomenius fuit. Et quia existimantibus Atheniensibus solem esse deum ille eum insensatum & ignotum asseruit: paucorum sententia morte damnatus est & aduersus Diagoram Melium talentum decreuerunt. Si quis occiderit eum: quoniam eorum mysteria deridere ferebatur. Pythagoras autem nisi cito fugisset compræhensus occideretur: eo quod dubium de diis Atheniensium conscripsisse putabatur. Quod oportet mirari: si circa uiros fidedignos talia gessisse noscantur: qui neque mulieribus pepercere? Nunc enim sacerdotem quendam: quoniam eum quidam accusauit peregrinos colere deos decretum aduersus eos qui peregrinum introducerent deum supplicium mortis inferebatur. Igitur qui tali lege utebantur palam est: eo quod aliorum non crederent esse deos. Non enim si crederent aliquibus inuideant: quasi quiddam malus habentibus. Sic his uero cædibus congaudentes humanis & paululum differentes a bestiis: arbitrantur tamen sua mysteria oportere esse custodienda: & Anacharsim sapientia mirabilem Scythæ Græcis aduenientem interemerunt: quoniam uidebatur Græcorum deorum ad eos uenisse plenissimus. Multos autem apud Persas quilibet inueniet etiam pro eadem causa tormentis affectos. Sed palam est: quoniam Apollonius Persarum legibus congaudebat illosque mirabatur. Quippe cum græci eorum fortitudinem atque concordiam unanimitatis quam habuere de diis hanc scilicet fortitudinem quam in templis eorum concrematis habuerunt. Is etiam studiorum omnium imitator extitit. Persicorum uxoribus alienis contumelias faciens: filiosque concidens. Apud nos autem mors decreta est: si quis uel irrationabilia mala hoc modo noceat: & ab his legibus nos abducere: neque timor potuit præpotentium potestatum: neque zelus eorum qui apud alios honorantur: sed neque fortitudinem ideo exercemus ut bella auaritiæ causa suscipi amus: sed ut legum iura seruemus: & dum talia detrimenta litis sustineamus si quos de legibus mouere tentauerint: tunc etiam ultra uirtutem rebellare contendimus: & usque ad calamitates nouissimas perduramus. Cur itaque nos zelemus leges: cum eas neque a legislatoribus suis seruatas esse uideamus. Vel quomodo Lacedæmonii non erant de impermixta sui cōuersatione reprehendendi: & de defectu pariter nuptiarum. Vliaci uero & Thebei coitum impudentem & extra naturam olim masculos agebant: & optime atque utiliter facere se putabant. Ergo cum ipsi omnino rebus afficerent etiam suis legibus miscuere: quod tantum aliquando ualuit apud Græcos: ut etiam diis suis masculorum concubitum applicarent. Itaque denique germanorum nuptias rettulere. Huiusmodi satisfactionem rerum incongruarum & extra naturam pro libidine componentes. Desino nunc de suppliciis dicere: & quantas ab initio præbuerint plurimi legislatores absolutiones malignis hominibus: in adulterio quidem pecuniarum: in corruptione autem etiam nuptias sancientes. Quantas autem occasiones contineant de abnegatione pietatis examinare longissimum est. Iam enim apud plurimos olim meditatio facta est transgrediendi leges: quod non agitur apud nos quando propter eas & diuitiis & ciuitatibus & bonis aliis priuari sumus. Lex autem apud nos seruatur usque ad mortem. Nullus uero Iudæorum neque si procul abeat & prouinciam ob regem quam acerbum sic metuit: ultra illum legis uideatur timere præceptum. Igitur si propter uirtutem legum taliter apud eos sumus: concedant quoniam potentissimas leges habemus. Si uero circa prauas nos leges iudicant perdurare: quid ipsius iustis me non patiantur meliores non custodientes opere sanctionis? Quia igitur longinquitas temporis uerissima creditur omnium esse probatio. Hanc ego testem faciam uirtutem legislatoris nostri: & opinionis quam ille de deo contradidit. Nam cum sit infinitum tempus si quis eum comparet aliorum legislatorum ætatibus: hunc ultra omnes inueniet. A nobis itaque declaratae sunt leges: & cunctis aliis semper hominibus zelum sui potius præbuerunt. Primi quippe Græcorum ad faciem: quidem iura patriæ conseruabant. Ipsi autem rebus philosophiæ: quæ tractatu illa secuti sunt. De deo similia sapientes: humilitatæque uitæ communionem inter alterutros edocentes. Sed etiam populis olim multus fuit zelus nostræ maxima pietate culturæ nomen est. Itaque pietas Græcorum nec ullus quisquam barbarus: nec una gens ubi septimanæ in qua uacamus consuetudo minime discurrit: atque ieiunia & candelabrorum incendia: sed etiam ciborum apud nos solennia plurima apud multos iugiter obseruare conantur. Insuper imitari etiam concordiam: quam nos inter alterutros obtinemus: & rerum participari suarum: & operum dilectionem in artibus: & perdurationem necessitatum habere pro legibus. Illud enim mirabilius est: quia præter impulsorem huius obseruationis ipsa per se lex homines ita ualuit obligare: & quemadmodum deus in uniuerso mundo constituta lex per cunctos ambulauit. Vnusquisque enim si suam regionem domumque conspicit: his quæ discuntur Homerus recessauit. Oportet igitur cunctorum hominum malitiam reprehendere: aut enim uolunt nos isti aliena & praua iura ante propria & meliora

zelantur certe si hoc nolunt quiescant nobis per inuidiam accusationes ingerere. Non enim pro cuiuslibet mali uolentia defendimus hanc causam: sed nostrum honoramus legislatorem: atque credimus quæ ab illo propheta de deo sunt. Denique nisi intelligeremus ipsi uirtutem legum: nunquam magna sapere super his tantus populus zelatur. Sed de legibus quidem & de reipublica nostra certissimam feci rationem in his quæ de antiquitate conscripsi. Nunc autem eorum nemini quantum necessarium fuit: neque aliorum uituperare iura: neque nostra laudare proponens: sed hoc agens ut de nobis iniuste conscribentes: & contra ipsam ueritatem impudentissime contendentes arguerem. Arbitror itaque per hanc conscriptionem abundanter me quæ promisi complexisse. Denique in principio demonstraui genus accusatorum esse certissimum atque nouum & multos ueterum in conscriptionibus suis memoriam habentium nostri ex illis testes exhibui. Dixere itaque Aegyptios fuisse progenitores nostros & ostensum est: quia in Aegyptum uenerunt aliunde. Deinde sunt mentiti: quoniam exinde propter cladem corporis sint expulsi: & apparuit quantum uoluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alii uero tanquam nequissimo uiro legislatori nostro derogare contendunt. Cuius uirtuti dudum quid ipse post illum: tempus uero longissimum perhibet testimonium. De legibus autem loqui ampliori sermone non fuit opus. Ipsæ namque per semetipsas apparatus pie & uerissimam habentes intentionem: & non ad humanum odium: sed ad rerum communio- nem potius inuitantes iniquitatum inimicæ cultricesque iustitiæ segnitia est. Et multas expensas procul abicientes sufficientiam & amorem laboris erudientes bellum causa auaritiæ nescientes. Fortes autem pro se esse populo præparantes ad supplicia retribuenda semper ineuitabiles uerbis nequaquam circumueniri possibiles præparationes semper operibus exequentes. Hæc enim nos semper opera manifestiora litteris exhibemus. Quapropter ego confidens dico: quia multarum atque meliorum rerum nos potius quam alii præceptores sumus. Quid enim intranscensibili pietate melius est: quid iustius quam legibus obedire: quid utilius quam in alterutros unanimes esse? Et neque in calamitatibus ab inuicem recedere: neque tempore felicitatum per iniurias discrepare sed in bello quidem mortem contemnere: in pace uero artibus aut agriculturæ uacare: & semper & ubique credere deum respicere & solum omnia gubernare. Hæc igitur si quidem apud alios aut scripta sunt priuiter aut seruata firmiorem debemus nos gratiam illis tanquam eorum facti discipuli uero nequaquam priuiter extitere. His præcipue nos utentes cognoscimur: & primam eorum inuentionem nostram fuisse declaramus. Appiones igitur & Molones & quicumque mendacii derogatione congaudent coniuncti procul abscedant. Tibi autem Epaphrodite ueritatem maxime diligenti & per te similia nosse de nostro genere cogitantibus: hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

DIUI HIERONYMI ELOGIUM.

Iosephus antiquitatem approbans Iudaici populi duos libros scripsit contra Appionem Alexandrinum grammaticum: & tanta secularium profert testimonia: ut mihi miraculum subeat quomodo uir Hebræus ab infantia sacris litteris eruditus etiam græcorum bibliothecam euoluerit.

FINIS.